

TERMINOLOĢIJA

EIROPAS KVALIFIKĀCIJU
IETVARSTRUKTŪRAS UN
LATVIJAS KVALIFIKĀCIJU
IETVARSTRUKTŪRAS
KONTEKSTĀ

PĒTĪJUMA ZIŅOJUMS

RĪGA, 2016.GADS

TERMINOLOĢIJA

.....

EIROPAS KVALIFIKĀCIJU
IETVARSTRUKTŪRAS UN
LATVIJAS KVALIFIKĀCIJU
IETVARSTRUKTŪRAS
KONTEKSTĀ

PĒTĪJUMA ZIŅOJUMS

RĪGA, 2016.GADS

Līdzfinansē
Eiropas Savienība

Pētījumu veica Akadēmiskās informācijas centrs 2015.-2016.gadā.

**AKADĒMISKĀS INFORMĀCIJAS CENTRS –
NACIONĀLAIS KOORDINĀCIJAS PUNKTS EKI**

Valņu iela 2
Rīga LV-1050
Telefons: 67 225155
E-pasts: nkp@aic.lv
Mājas lapa: <http://nki-latvija.lv>

**AKADĒMISKĀS INFORMĀCIJAS CENTRS IZSAKA PATEICĪBU PAR
IEVĒROJAMO ATBALSTU ŠĪ PĒTĪJUMA VEIKŠANAI:**

Aijai Lejas-Sausai (Valsts izglītības attīstības aģentūra),
Aijai Studentei (Izglītības kvalitātes valsts dienests),
Anitai Līcei (Latvijas Darba devēju konfederācija),
Dainuvītei Blūmai (Latvijas Universitāte),
Laurai Ivetai Strodei (Valsts izglītības satura centrs).

Šis pētījuma ziņojums sagatavots ar Eiropas Komisijas projekta „European Qualifications Framework – National Coordination Point” (572373-EPP-1-2016-1-LV-EPPKA3-EQF-NCP) atbalstu.

Paustais viedoklis uzliek saistības tikai autoram (autoriem), un tas nekādā gadījumā nevar
tikt uzskatīts par Eiropas Komisijas oficiālo nostāju.

SATURA RĀDĪTĀJS

Saīsinājumi.....	4
Ievads.....	5
Pētījuma norise.....	6
Terminu skaidrojošā vārdnīca.....	11
Qualification – Kvalifikācija	13
Qualifications framework – Kvalifikāciju ietvarstruktūra.....	14
Referencing qualifications levels – Kvalifikāciju līmeņu pielīdzināšana.....	15
Learning – Mācīšanās.....	16
Learning outcomes – Mācīšanās rezultāti.....	17
Learner – Izglītības guvējs.....	18
Teacher – Skolotājs.....	19
Evaluation – Izvērtējums.....	20
Certificate – Izglītības dokuments.....	21
Education institution – Izglītības iestāde.....	22
Terminu analīzes rezultāti.....	23
Qualification – Kvalifikācija.....	25
Qualifications framework – Kvalifikāciju ietvarstruktūra.....	37
Referencing qualifications levels – Kvalifikāciju līmeņu pielīdzināšana.....	43
Learning – Mācīšanās.....	46
Learning outcomes – Mācīšanās rezultāti.....	68
Learner – Izglītības guvējs.....	78
Teacher – Skolotājs.....	81
Evaluation – Izvērtējums.....	87
Certificate – Izglītības dokuments.....	95
Education institution – Izglītības iestāde.....	102

SAĪSINĀJUMI

AIC	Akadēmiskās informācijas centrs
Cedefop	Eiropas profesionālās izglītības attīstības centrs (<i>Centre Européen pour le Développement de la Formation Professionnelle</i>)
EACEA	Izglītības, audiovizuālās jomas un kultūras izpildaģentūra (<i>Education, Audiovisual and Culture Executive Agency</i>)
ECTS	Eiropas kredītpunktu pārešanas sistēma (<i>European Credit Transfer System</i>)
ECVET	Eiropas kredītsistēma profesionālajai izglītībai (<i>European Credit System for Vocational Education and Training</i>)
EHEA	Eiropas Augstākās izglītības telpa (<i>European Higher Education Area</i>)
EKI (EQF)	Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūra (<i>European Qualifications Framework</i>)
EQAVET	Eiropas kvalitātes nodrošināšanas ietvarstruktūra profesionālajā izglītībā un profesionālajā tālākizglītībā (<i>European Quality Assurance in Vocational Education and Training</i>)
ES	Eiropas Savienība
ILO	Starptautiskā Darba organizācija (<i>International Labour Organization</i>)
ISCED	Starptautiskā standartizētā izglītības klasifikācija (<i>International Standard Classification of Education</i>)
IZM	Izglītības un zinātnes ministrija
LKI	Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūra
LZA TK	Latvijas Zinātņu akadēmijas Terminoloģijas komisija
NARIC	Nacionālais akadēmiskās atzīšanas informācijas centrs (<i>National Academic Recognition Information Centre</i>)
NIID	Nacionālā izglītības iespēju datubāze
NKI (NQF)	Nacionālā kvalifikāciju ietvarstruktūra (<i>National qualifications framework</i>)
OECD	Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija (<i>Organisation for Economic Co-operation and Development</i>)
UNESCO	Apvienoto Nāciju Izglītības, zinātnes un kultūras organizācija (<i>United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization</i>)
UNESCO -UIS	Apvienoto Nāciju Izglītības, zinātnes un kultūras organizācijas Statistikas institūts (<i>United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization Institute for Statistics</i>)
VET	Profesionālā izglītība (<i>Vocational education and training</i>)
VIAA	Valsts izglītības attīstības aģentūra
VISC	Valsts izglītības satura centrs

IEVADS

Nepieciešamību veidot terminu skaidrojošo vārdnīcu Latvijas un Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūru kontekstā ir radījušas plašās izmaiņas Eiropas izglītības politikas telpā, kas sevišķi strauji notikušas pēdējo desmit gadu laikā. Eiropas izglītībā ir radušās jaunas parādības, principi, procesi un pieejas, kas pakāpeniski ienāk arī Latvijas izglītības politikā un praksē. Līdzīgas pārmaiņas vērojamas arī terminoloģijā, kas lietota, apzīmējot šos jaunus procesus un pieejas.

Angļu valodā – kā Eiropas izglītotāju savstarpējā saziņas valodā – tiek radīti jauni termini vai mainās agrāk lietotu terminu nozīme, un izglītības politikas skaidrojošās vārdnīcas palīdz saprast to saturu, nozīmi un lietojumu.

Savukārt, latviešu valodā problēmas sagādā gan angļu valodā lietoto terminu izpratne, gan to atveidojums latviešu valodā, jo pašlaik nav pieejama visaptveroša izglītības nozares terminoloģijas vārdnīca. Eiropas Komisijas dokumentu oficiālie tulkojumi latviešu valodā bieži vien ir pirmie un vienīgie avoti, kuros jaunie procesi izglītībā tiek definēti latviski.

Tā kā šie tulkojumi ir pārsvarā veidoti bez apspriešanās ar nozari, tulkotie dokumenti ne vienmēr precīzi atspoguļo terminu saturu. Terminu nozīmes izpratni (un līdz ar to atveidošanu latviešu valodā) apgrūtina fakts, ka atsevišķiem jauniem procesiem vai pieejām latviešu valodā vispār nav apzīmējumu. Turklāt vēl var pastāvēt situācija, ka termins latviešu valodā tiek lietots kādā konkrētā nozīmē, tāpēc ir nepieciešams pārskatīt termina saturu un paplašināt tā lietojumu, lai raksturotu jaunās norises izglītībā.

Akadēmiskās informācijas centrs – Nacionālais koordinācijas punkts EKI (AIC) uzsāka šo pētījumu 2015.gadā ar mērķi apzināt terminoloģijas problēmas latviešu valodā Latvijas un Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūru kontekstā. Veicot atbilstošo Eiropas un Latvijas izglītību regulējošo normatīvo aktu analīzi, tika atlasīti Latvijas un Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūru kontekstā biežāk lietotie termini latviešu un angļu valodā. Pēc tam, izmantojot dažādus informācijas avotus, tika sameklētas šo terminu definīcijas (gadījumos, kad Latvijas izglītības politikas plānošanas dokumentos vai normatīvajos aktos netika atrasts attiecīgais termins vai definīcija – AIC formulēja minētajam kontekstam piemērotu definīcijas projektu) un atrasti kontekstuālie piemēri. Sākotnējie pētījuma rezultāti tika apspriesti gan elektroniski, gan klātienē – darba seminārā „Terminoloģijas problemātika Eiropas un Latvijas ietvarstruktūru kontekstā” (2015.gada 14. decembrī). 2015.gada pētījuma rezultāti tika apkopoti ziņojumā „Terminoloģijas problemātika Eiropas un Latvijas ietvarstruktūru kontekstā”, kas tika publicēts AIC – Nacionālā koordinācijas punkta EKI tīmekļa vietnē (<http://nki-latvija.lv>).

2016.gadā AIC turpināja terminoloģijas jautājumu izpēti, iesaistot diskusijā izglītības nozares institūciju pārstāvjus. Šī gada pētījuma mērķis bija veidot diskusiju ar iesaistīto institūciju pārstāvjiem par terminu atveidojumu latviešu un angļu valodā, kā arī par terminu skaidrojumu, lai izstrādātu ieteikumus Izglītības un zinātnes ministrijai par Latvijas un Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūru kontekstā lietojamiem terminiem.

Šī pētījuma ziņojuma I.daļā ir apkopoti diskusiju rezultātā izstrādātie priekšlikumi par terminu atveidojumu angļu un latviešu valodā un skaidrojumu. Ziņojuma II.daļā atspoguļota padziļināta terminu analīze – definīcijas citos informācijas avotos, kontekstuālie piemēri un komentāri par pastāvošo terminoloģijas problemātiku.

AIC izsaka pateicību visiem kolēģiem, kuri iesaistījās šajās diskusijās.

PĒTĪJUMA NORISE

Vispārējais **mērķis** bija izpētīt EKI un LKI kontekstā lietoto terminoloģiju un izstrādāt priekšlikumus par terminu atveidojumu latviešu un angļu valodā un to skaidrojumu, lai veicinātu izpratni par kvalifikāciju ietvarstruktūru nozīmi un uzdevumiem Latvijā.

Lai sasniegtu šo mērķi, tika veikti šādi **uzdevumi**:

- Izpētīt, kādi termini tiek lietoti EKI un LKI kontekstā angļu un latviešu valodās;
- Rosināt diskusiju par terminoloģijas jautājumiem EKI un LKI kontekstā;
- Izstrādāt priekšlikumus par terminu atveidojumu latviešu un angļu valodā un to skaidrojumu.

Pētījums tika veikts vairākos **posmos**.

2015.GADS

1. Angļu un latviešu terminu atlase – tika izveidots pētāmo terminu saraksts, ņemot vērā dažādus Eiropas un nacionālos dokumentus; izvērsti tika analizēti 10 galveno terminu pāri, kuriem tika noteikta virkne saistīto terminu.

1. TABULA. GALVENIE TERMINI (2016.GADĀ)

ANĢĻU VALODĀ	LATVIEŠU VALODĀ
Qualification	Kvalifikācija
Qualifications framework	Kvalifikāciju ietvarstruktūra
Referencing qualifications levels	Kvalifikāciju līmeņu pielīdzināšana
Learning	Mācīšanās
Learning outcomes	Mācīšanās rezultāti
Learner	Izglītības guvējs
Teacher	Skolotājs
Evaluation	Izvērtējums
Certificate	Izglītības dokuments
Education institution	Izglītības iestāde

2. Terminu definīciju izpēte – analizējot dažādus informācijas avotus (normatīvie akti, politikas plānošanas dokumenti, vārdnīcas, tematiskie raksti), tika apkopotas galveno un saistīto terminu definīcijas un kontekstuālie piemēri angļu un latviešu valodā.
3. Trūkstošo terminu noteikšana un iespējamo definīciju izstrāde – literatūras un avotu analīze parādīja, ka visiem terminiem nav atrodamas definīcijas vai arī tās ir nepilnīgas, kā arī pastāv dažādi viedokļi par terminu atveidojumu angļu vai latviešu valodā, tāpēc, pamatojoties uz pieejamo informāciju, tika piedāvāti (komentāru sadaļa) ieteikumi trūkstošo terminu atveidojumam un skaidrojumiem.
4. Ziņojuma darba varianta izstrāde – tika izveidots ziņojums, lai atspoguļotu veikto izpēti.
5. Ziņojuma darba varianta elektroniskā apspriešana – izstrādātais ziņojums tika nodots elektroniskai apspriešanai, t.i., nosūtīts iesaistīto pušu pārstāvjiem e-pastā, ievietots Nacionālā koordinācijas punkta mājas lapā. Komentārus un ieteikumus sniedza vairāku institūciju pārstāvji, pievēršoties gan terminu atveidojumam latviešu valodā, gan to skaidrojumiem, kā arī rosinot diskusijas par citiem terminiem.

6. Diskusija darba seminārā – 2015.gada 14. decembrī tika rīkots darba seminārs, lai apspriestu izveidoto ziņojumu, kā arī elektroniskās diskusijas rezultātus. Lai gan šajā diskusijā radās vairāk jautājumu nekā atbilžu, seminārs aizsāka diskusiju par terminoloģijas problemātiku.

2. TABULA. ŠĶIRKĻA SATURS

SADAĻA	SKAIDROJUMS
Termins	Pētāmais termins angļu un latviešu valodā
Def	Terminu definīcijas – definīcijas pārsvarā ir citētas no norādītajiem informācijas avotiem
Piem	Kontekstuālie piemēri – lai parādītu termina lietojumu; piemēri ir citēti no norādītajiem informācijas avotiem
Kom	Komentāri – piebildes par terminu atveidojumu angļu vai latviešu valodā, piedāvātas iespējamās definīcijas, ieskicētas pastāvošās problēmas

7. Pētījuma rezultāti liecināja, ka ir jāveic padziļināta terminu analīze, lai sniegtu atbalstu tālākām iesaistīto pušu diskusijām un lai panāktu vienošanos par LKI un EKI kontekstā lietoto terminu atveidojumu latviešu valodā.

2016.GADS

8. Sākotnējā ziņojuma pilnveide atbilstoši diskusiju rezultātiem – ņemot vērā abu diskusiju rezultātus, sākotnējais pētījuma ziņojums tika papildināts; tika ieskicēti tālākie darbības virzieni, par kuriem terminiem un to skaidrojumiem ir nepieciešamas papildu diskusijas. Ziņojums „Terminoloģijas problemātika Eiropas un Latvijas ietvarstruktūru kontekstā” tika publicēts AIC – Nacionālā koordinācijas punkta EKI tīmekļa vietnē (<http://nki-latvija.lv>).
9. Ekspertu grupas diskusijas un ieteikumu izstrāde – laika posmā no 2016.gada marta līdz maijam tika organizētas septiņas ekspertu darba grupas sanāksmes, kuru laikā, ekspertes diskutēja un piedāvāja savus priekšlikumus ziņojumā atspoguļoto terminu lietojumam latviešu un angļu valodā, kā arī formulēja to definīcijas, sniedzot arī priekšlikumus par papildus iekļaujamiem terminiem ziņojumā un atsevišķu terminu neiekļaušanu ziņojumā. Darba grupās piedalījās sekojošas ekspertes:
- Aija Lejas-Sausa, Valsts izglītības attīstības aģentūras, Zinātnes, pētniecības un inovāciju politikas atbalsta departamenta, Nozares datu un informācijas analīzes nodaļas Eurydice programmas speciāliste;
 - Aija Studente, Izglītības kvalitātes valsts dienesta, Uzraudzības departamenta vecākā eksperte (uzraudzības jomā);
 - Anita Līce, Latvijas Darba devēju konfederācijas izglītības un nodarbinātības eksperte;
 - Dainuvīte Blūma, Latvijas Universitātes Pedagoģijas, psiholoģijas un mākslas fakultātes profesore;
 - Laura Iveta Strode, Valsts izglītības satura centra, Profesionālās izglītības satura nodrošinājuma nodaļas vecākā referente (enerģētika, lauksaimniecība, metālapstrāde, u.c.),

Ekspertu grupas diskusijās tika apspriesti virkne galveno un saistīto terminu, kas ir apkopoti 3. tabulā.

3. TABULA. TERMINU SARAKSTS

GALVENIE TERMINI		SAISTĪTIE TERMINI	
Angļu valodā	Latviešu valodā	Angļu valodā	Latviešu valodā
QUALIFICATION	KVALIFIKĀCIJA	International qualification	Starptautiska kvalifikācija
		Full qualification, partial/part qualification	Pilna kvalifikācija, kvalifikācijas daļa
		Access qualification (access level)	Piekļuves kvalifikācija
		Qualifications system	Kvalifikāciju sistēma
		Comparability of qualifications	Kvalifikāciju salīdzināmība
		Transparency of qualifications	Kvalifikāciju caurskatāmība
QUALIFICATIONS FRAMEWORK	KVALIFIKĀCIJU IETVARSTRUKTŪRA	Level descriptor	Līmeņa apraksts
REFERENCING QUALIFICATIONS LEVELS	KVALIFIKĀCIJU LĪMEŅU PIELĪDZINĀŠANA	Aligning qualifications frameworks	Kvalifikāciju ietvarstruktūras pozicionēšana
		Allocating level to qualification, levelling	Kvalifikācijas līmeņa piešķiršana
LEARNING	MĀCĪŠANĀS	Teaching/learning	Mācības
		Education	Izglītība
		Teaching	Mācīšana
		Prior learning	Iepriekšējā mācīšanās
		Formal education	Formālā izglītība
		Non-formal education	Neformālā izglītība
		Non-formal learning	Neformālā mācīšanās
		Informal learning	Ikdienas mācīšanās
		Education path/pathway	Izglītības ceļš
		Apprenticeship	Mācekļība
		Work based learning	Darba vidē balstītas mācības
		School based learning	Skolas vidē balstīta mācīšanās
		Work placement	Prakse
		Training	Apmācība
Lifewide learning	Plaštvēruma mācīšanās		
Lifelong learning	Mūžilga mācīšanās		

GALVENIE TERMINI		SAISTĪTIE TERMINI	
LEARNING OUTCOMES	MĀCĪŠANĀS REZULTĀTI	Knowledge, skills and competences	Zināšanas, prasmes un kompetences
		Basic skills	Pamatprasmes
		Key competences	Pamatkompetences
		Transferable skills	Pānesamās prasmes
		Transversal skills	Caurviju prasmes
		Literacy	Pratība
		Know-how	Lietpratība
LEARNER	IZGLĪTĪBAS GUVĒJS	Apprentice	Māceklis
		Trainee	Praktikants
TEACHER	SKOLOTĀJS	Pedagogue	Pedagogs
		Mentor	Mentors
		Tutor	Izglītības atbalsta sniedzējs
		Trainer	Instruktors
EVALUATION	IZVĒRTĒJUMS	Assessment	Novērtējums
		Assessment of learning outcomes	Mācīšanās rezultātu novērtēšana
		Validation	Apstiprināšana
		Recognition	Atzīšana
CERTIFICATE	IZGLĪTĪBAS DOKUMENTS	Curriculum	Izglītības programma
		Syllabus	Moduļa, mācību priekšmeta vai studiju kursa programma
		State education standard	Valsts izglītības standarts
		Occupational standard	Profesijas standarts
EDUCATION INSTITUTION	IZGLĪTĪBAS IESTĀDE	Competent body	Kompetenta iestāde
		Provider	Izglītības īstenotājs
		Awarding body	Izsniedzējiestāde

I.DAĻA

TERMINU SKAIDROJŠĀ VĀRDNĪCA

QUALIFICATION – KVALIFIKĀCIJA

TERMINI ANĢĻU VALODĀ	TERMINI LATVIEŠU VALODĀ	DEFINĪCIJA
Qualification	Kvalifikācija	Kvalifikācija: <ol style="list-style-type: none"> 1. Oficiāls vērtēšanas un atzīšanas procesa rezultāts, t.i., dokumentāli apstiprināts novērtējums, ko iegūst, kad kompetenta iestāde konstatē, ka persona ir sasniegusi mācīšanās rezultātus atbilstoši iepriekš noteiktiem standartiem; 2. Personas pieredze un zināšanas kādā jomā.
International qualification	Starptautiska kvalifikācija	Starptautiska kvalifikācija – kvalifikācija, kuras standartu un piešķiršanas kritērijus un kārtību izstrādā kāda starptautiska institūcija, organizācija vai uzņēmums, lai uzticami un starptautiski salīdzināmi novērtētu pretendentu zināšanas, prasmes un kompetences.
Full qualification, partial/part qualification	Pilna kvalifikācija, kvalifikācijas daļa	Pilna kvalifikācija – skatīt terminu „kvalifikācija”. Kvalifikācijas daļa – specifisku zināšanu, prasmju, kompetenču kopums, kas var būt pilnas kvalifikācijas daļa.
Access qualification (access level)	Piekļuves kvalifikācija	Piekļuves kvalifikācija – kompetentas iestādes izsniegts izglītības dokuments, kas apliecina izglītības programmas sekmīgu apguvi, un piešķir tā īpašniekam tiesības pretendēt uz izglītības turpināšanu (augstākā izglītības pakāpē vai citā izglītības veidā).
Qualifications system	Kvalifikāciju sistēma	Kvalifikāciju sistēma – izglītības sistēmas apakšsistēma, kas ietver visus procesus saistībā ar mācīšanās rezultātu atzīšanu un kvalifikāciju piešķiršanu, tostarp politikas mērķu noteikšanu, mācību plānošanu un ieviešanu, iestāžu procedūras, finansējumu un kvalitātes nodrošināšanu. Nacionālā kvalifikāciju sistēma var ietvert arī nacionālo kvalifikāciju ietvarstruktūru.
Comparability of qualifications	Kvalifikāciju salīdzināmība	Kvalifikāciju salīdzināmība – iespēja noteikt kvalifikāciju līmeņa un mācīšanās rezultātu savstarpējo atbilstību nozarē, reģionā, valstī vai starptautiski.
Transparency of qualifications	Kvalifikāciju caurskatāmība	Kvalifikāciju caurskatāmība – kvalifikāciju, mācīšanās rezultātu un to vērtības (nozares, reģiona, valsts vai starptautiskā) darba tirgū un izglītības sistēmā atpazīstamības un saprotamības pakāpe.

QUALIFICATIONS FRAMEWORK – KVALIFIKĀCIJU IETVARSTRUKTŪRA

TERMINI ANĢĻU VALODĀ	TERMINI LATVIEŠU VALODĀ	DEFINĪCIJA
Qualifications framework	Kvalifikāciju ietvarstruktūra	<p>Kvalifikāciju ietvarstruktūra – instruments kvalifikāciju klasificēšanai atbilstoši noteiktam kritēriju kopumam, kas ietverts mācīšanās rezultātu līmeņu aprakstos pieaugošā sarežģītības secībā. Kvalifikāciju ietvarstruktūras var veidot dažādiem mērogiem – reģiona (piemēram, Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūra), valsts (piemēram, Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūra) vai izglītības sektora mērogā (piemēram, Eiropas augstākās izglītības telpas kvalifikāciju ietvarstruktūra).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūra – kopēja Eiropas kvalifikāciju klasificēšanas sistēma, kas dod iespēju salīdzināt valstu kvalifikāciju sistēmas. • Nacionālā kvalifikāciju ietvarstruktūra – kvalifikāciju klasifikācija saskaņā ar mācīšanās rezultātu līmeņu kritēriju kopumu ar mērķi integrēt un koordinēt valsts kvalifikāciju apakšsistēmas, uzlabot to pārskatāmību, piekļuvi tām, pāreju no viena kvalifikāciju līmeņa uz citu.
Level descriptor	Līmeņa apraksts	<p>Līmeņa apraksts – vispārīgs zināšanu, prasmju un kompetenču apraksts, kas raksturo, ko attiecīgā līmeņa izglītības guvējam jāspēj parādīt un kas palīdz salīdzināt iegūtās kvalifikācijas.</p>

REFERENCING QUALIFICATIONS LEVELS – KVALIFIKĀCIJU LĪMEŅU PIELĪDZINĀŠANA

TERMINI ANĢĻU VALODĀ	TERMINI LATVIEŠU VALODĀ	DEFINĪCIJA
Referencing qualifications levels	Kvalifikāciju līmeņu pielīdzināšana	Kvalifikāciju līmeņu pielīdzināšana – process, kura rezultātā tiek noteikta kādas valsts kvalifikāciju līmeņu, kas parasti ir noteikti nacionālajā kvalifikāciju ietvarstruktūrā, atbilstība EKI līmeņiem.
Aligning qualifications framework	Kvalifikāciju ietvarstruktūras pozicionēšana	Kvalifikāciju ietvarstruktūras pozicionēšana – process, kura rezultātā tiek veidota/parādās kādas kvalifikāciju ietvarstruktūras iespējamā līdzība ar citu kvalifikāciju ietvarstruktūru (parasti ar EKI).
Allocating level to qualification, levelling	Kvalifikācijas līmeņa piešķiršana	Kvalifikācijas līmeņa piešķiršana: <ol style="list-style-type: none"> 1. Kvalifikācijas iekļaušana noteiktā kvalifikāciju ietvarstruktūras vai sistēmas līmenī; 2. Līmeņa piešķiršana konkrētai kvalifikācijai, izvērtējot mācīšanās rezultātus.

LEARNING – MĀCĪŠANĀS

TERMINI ANĢĻU VALODĀ	TERMINI LATVIEŠU VALODĀ	DEFINĪCIJA
Learning	Mācīšanās	Mācīšanās – process, kurā persona iegūst informāciju, pilnveido un attīsta jaunas zināšanas, prasmes, kompetences, attieksmes, vērtības un uzvedības modeļus un kas var notikt dažādās izglītības, darba un/vai dzīves situācijās. Skatīt terminu „mācības”.
Teaching/learning	Mācības	Mācības – integrēts mācīšanas un mācīšanās process, kurā vienlaicīgi notiek skolotāja darbība un izglītības guvēja mācīšanās.
Education	Izglītība	Izglītība – sabiedrības vēsturiskās pieredzes, kultūrvērtību apgūšanas, pārmantošanas, zināšanu apguves un radīšanas, prasmju un kompetenču, personības īpašību, pārliecību, attieksmju un vērtību veidošanās process un rezultāts.
Teaching	Mācīšana	Mācīšana – skolotāja darbība, kas rada iespēju mācīties un vada izglītības guvēja mācīšanos.
Prior learning	Iepriekšējā mācīšanās	Iepriekšējā mācīšanās – mācīšanās, kas notikusi formālā, neformālā vai ikdienas veidā pirms iestāšanās izglītības programmā vai pretendējot uz kvalifikāciju.
Formal education	Formālā izglītība	Formālā izglītība – izglītības iestāžu strukturēts un sistēmisks programmu piedāvājums, kuru apguves rezultātu apliecina valsts atzīts izglītības un/vai profesionālās kvalifikācijas dokuments.
Non-formal education	Neformālā izglītība	Neformālā izglītība – dalībnieku interesēm un pieprasījumam atbilstošs, organizēts mācību piedāvājums, kura rezultātā ir iespēja iegūt mācīšanās apliecinājumu.
Non-formal learning	Neformālā mācīšanās	Neformālā mācīšanās – personas interesēm un vajadzībām atbilstoša izglītošanās, kuras rezultātā ir iespēja iegūt mācīšanās apliecinājumu.
Informal learning	Ikdienas mācīšanās	Ikdienas mācīšanās – izglītošanās, kas var notikt apzināti vai neapzināti, ikdienā un darba pieredzē apgūstot jaunas vai papildinot esošās zināšanas, prasmes, kompetences, attieksmes un vērtības, kas bagātina un pilnveido personību.
Education path/pathway	Izglītības ceļš	Izglītības ceļš – formālās un neformālās izglītības un ikdienas mācīšanās secīgs kopums, kas palīdz personai pilnveidoties un ļauj sasniegt noteiktu izglītības pakāpi, vai ir priekšnosacījums noteiktas kvalifikācijas iegūšanai vai izglītības programmas uzsākšanai.
Apprenticeship	Mācekļība	Mācekļība – duālās profesionālās izglītības īstenošanas forma, kas pārmaiņus notiek darba vietā (pamatā) un izglītības iestādē. Par mācekļības organizēšanu parasti ir atbildīgs darba devējs. Māceklis ir tīgumiski saistīts ar darba devēju un parasti saņem atlīdzību. Latvijā mācekļību īsteno amatizglītības sistēmā.
Work based learning	Darba vidē balstītas mācības	Darba vidē balstītas mācības – profesionālās izglītības ieguves forma, saskaņā ar kuru izglītības programmas profesionālā satura teorija un prakse pārmaiņus tiek apgūta izglītības iestādē un uzņēmumā (vai darbam pietuvinātā vidē), par ko ir noslēgts trīspuseis līgums starp izglītības iestādi, darba devēju un izglītības guvēju.
School based learning	Skolas vidē balstīta mācīšanās	Skolas vidē balstīta mācīšanās – mācīšanās process, ko organizē izglītības iestāde un kas pamatā notiek izglītības iestādē.
Work placement	Prakse	Prakse – izglītības programmā ielānots darba periods, parasti ārpus izglītības iestādes, lai palīdzētu audzēkņiem vai studentiem attīstīt noteiktas zināšanas, prasmes un kompetences. <ul style="list-style-type: none"> • Mācību prakse – profesionālās izglītības programmas praktiskās daļas apguve izglītības iestādē vai ārpus tās; • Kvalifikācijas prakse – profesionālās izglītības programmas praktiskās daļas apguve noslēdzošā daļa pirms valsts pārbaudījuma profesionālās kvalifikācijas iegūšanai.
Training	Apmācība	Apmācība – izglītības posms vai daļa, kas ietver informēšanu un/vai instrukcijas praktiskai prasmju un iemaņu attīstīšanai.
Lifewide learning	Plaštvēruma mācīšanās	Plaštvēruma mācīšanās – formālā, neformālā vai ikdienas mācīšanās, kas notiek visās dzīves jomās (profesionālajā, sociālajā un/vai personīgajā) jebkurā dzīves posmā.
Lifelong learning	Mūžilga mācīšanās	Mūžilga mācīšanās – mācīšanās visas dzīves garumā, apgūstot un/vai pilnveidojot zināšanas, prasmes, kompetences un attīstot savu personību atbilstoši savām interesēm, vajadzībām un/vai darba tirgus prasībām. Mūžilga mācīšanās var būt formāla, neformāla un ikdienas.

LEARNING OUTCOMES – MĀCĪŠANĀS REZULTĀTI

TERMINI ANGLŪ VALODĀ	TERMINI LATVIEŠU VALODĀ	DEFINĪCIJA
Learning outcomes	Mācīšanās rezultāti	Mācīšanās rezultāti – zināšanu, prasmju, kompetenču kopums, ko persona ir apgūvusi mācīšanās procesā un spēj demonstrēt. <i>Komentārs: Sasniedzamie rezultāti ir plānotie mācīšanās rezultāti.</i>
Knowledge, skills and competences	Zināšanas, prasmes un kompetences	Zināšanas – atziņu kopums, kas ir apgūts mācīšanās, darba un dzīves pieredzē. Prasmes – māka veikt kādu darbību atbilstoši nepieciešamajai kvalitātei un apjomam. Kompetences – zināšanu, prasmju, attieksmju, vērtību un emociju elastīgs un dinamisks kopums konkrētas darbības veikšanai.
Basic skills	Pamatprasmes	Pamatprasmes – māka veikt mūsdienīgai dzīvei, darbam un turpmākām mācībām nepieciešamās darbības atbilstoši konkrētām prasībām (piemēram, prasme klausīties, runāt, lasīt, rakstīt, rēķināt, lietot digitālās tehnoloģijas).
Key competences	Pamatkompetences	Pamatkompetences – kompetences, kuras nepieciešamas sevis pilnveidošanai un attīstībai, pilsoniskajai aktivitātei, sociālajai iekļaušanai un nodarbinātībai, piemēram: 1) saziņa dzimtajā valodā; 2) saziņa svešvalodās; 3) matemātiskās, dabaszinību un tehnoloģiju; 4) digitālās; 5) mācīšanās; 6) sociālās un pilsoniskās; 7) uzņēmējspēja; 8) kultūras izpratne un izpausme.
Transferable skills	Pārnemamās prasmes	Pārnemamās prasmes – prasmes, kuras ir iegūtas vienā situācijā vai jomā un kuras var izmantot citās situācijās vai jomās.
Transversal skills	Caurviju prasmes	Caurviju prasmes – prasmes, kuras tiek apgūtas secīgi un papildinātas dažādās mācību situācijās, priekšmetos unursos izglītības iestādē un/vai brīvajā laikā.
Literacy	Pratība	Pratība – pilnveidota prasme darboties kādā jomā, piemēram, tekstpratība, digitālā pratība, finanšu pratība, emocionālā pratība, mediju pratība.
Know-how	Lietpratība	Lietpratība – iegūto zināšanu un pieredzes pielietošanas māka konkrētā jomā.

LEARNER – IZGLĪTĪBAS GUVĒJS

TERMINI ANĢĻU VALODĀ	TERMINI LATVIEŠU VALODĀ	DEFINĪCIJA
Learner	Izglītības guvējs	Izglītības guvējs – persona, kas mācās, iegūst izglītību.
Apprentice	Māceklis	Māceklis – persona, kas apgūst profesionālās prasmes darba vietā mācekļa ietvaros un kas ir noslēgusi līgumu ar darba devēju.
Trainee	Praktikants	Praktikants – izglītības guvējs, kas izglītības programmas ietvaros praktizējas darba vietā vai darbam pietuvinātā vidē.

TEACHER – SKLOTĀJS

TERMINI ANĢĻU VALODĀ	TERMINI LATVIEŠU VALODĀ	DEFINĪCIJA
Teacher	Skolotājs	Skolotājs – persona (parasti ar atbilstošu izglītību), kas māca un palīdz mācīties kādā izglītības pakāpē vai veidā.
Pedagogue	Pedagogs	Darba grupa iesaka visos izglītības veidos un pakāpēs lietot terminu „skolotājs” un atteikties no termina „pedagogs” lietošanas. Termins „pedagogs” ir novecojis, mūsdienu izglītības attīstības tendencēm neatbilstošs jēdziens, kas tradicionāli nozīmē pedantiskumu, didaktiskumu un vienvirziena mācīšanu.
Mentor	Mentors	Mentors – pieredzējis padomdevējs, kas palīdz mācīties un/vai strādāt, piemēram, prakses vadītājs darba vietā. <i>Komentārs: „Darbaudzinātājs” ir novecojis termins, kas radies padomju gados un vairs neatbilst mūsdienu izglītības attīstības tendencēm.</i>
Tutor	Izglītības atbalsta sniedzējs	Izglītības atbalsta sniedzējs – skolotājs, kas sniedz atbalstu izglītības guvējam vai guvēju grupai mācību procesā.
Trainer	Instruktors	Instruktors – persona, kas palīdz apgūt prasmes kādā konkrētā darbībā (vada apmācību).

EVALUATION – IZVĒRTĒJUMS

TERMINI ANĢĻU VALODĀ	TERMINI LATVIEŠU VALODĀ	DEFINĪCIJA
Evaluation	Izvērtējums	<p>Izvērtējums:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Spriedums par izglītības guvēja mācīšanās rezultātu kvalitatīvu vērtēšanu un turpmāko mācīšanās darbību pilnveidošanu; 2. Spriedums par izglītības stratēģijas, iestāžu vai programmu efektivitāti, stipro un vājo pušu noteikšanu, uzlabojumu iespēju īstenošanas ceļu un pasākumu izvirzīšanu.
Assessment	Novērtējums	<p>Novērtējums – izglītības guvēja sasniegumu līmeņa kvantitatīvs vērtēšanas rezultāts, izmantojot dažādas metodes un kuru izsaka konkrētā vērtēšanas vienībā – atzīme, procenti, punkti.</p>
Assessment of learning outcomes	Mācīšanās rezultātu novērtēšana	<p>Mācīšanās rezultātu novērtēšana – metodes un darbības, kas izmantotas, lai novērtētu zināšanu, prasmju un kompetenču līmeni, kādu izglītības guvējs ir sasniedzis mācīšanās rezultātā un kas izteikts vērtējuma vienībās (ar konkrētu atzīmi, procentiem vai punktiem).</p>
Validation	Apstiprināšana	<p>Apstiprināšana – kompetentas iestādes veikts process, apstiprinot personas mācīšanās rezultātu (zināšanas, prasmes, kompetences) atbilstību attiecīgā standarta prasībām, saskaņā ar iepriekš noteiktiem kritērijiem.</p>
Recognition	Atzīšana	<p>Atzīšana – mācīšanās rezultātu apliecināšanas process, kā rezultātā personas iegūtām zināšanām, prasmēm un kompetencēm piešķir oficiālu statusu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Atzīstot neformālos vai ikdienas mācīšanās rezultātus; 2. Piešķirot kredītvienības vai pielīdzinot izglītības dokumentu; 3. Piešķirot kvalifikāciju.

CERTIFICATE – IZGLĪTĪBAS DOKUMENTS

TERMINI ANĢĻU VALODĀ	TERMINI LATVIEŠU VALODĀ	DEFINĪCIJA
Certificate	Izglītības dokuments	Izglītības dokuments – dokuments, kas apliecina personas iegūto izglītību (vai izglītības daļu) noteiktā izglītības pakāpē, veidā un programmā.
Curriculum	Izglītības programma	Izglītības programma – atbilstoši izglītības jomu regulējošām vadlīnijām veidota programma kādai noteiktai izglītības pakāpei, veidam vai mērķgrupai. Izglītības programma ietver: <ol style="list-style-type: none"> 1. Izglītības programmas mērķus, uzdevumus un plānotos rezultātus; 2. Prasības pretendentu iepriekš iegūtajai izglītībai; 3. Izglītības saturu kā vienu moduļu, kursu vai priekšmetu kopumu; 4. Izglītības programmas īstenošanas plānu un gaitu; 5. Izglītības programmas īstenošanai nepieciešamo personālu, finanšu un materiālo līdzekļu plānojumu; 6. Prasības izglītības programmas sasniegto rezultātu izvērtējumam. <p><i>Komentārs: Latvijā izglītības programmas regulē valsts izglītības standarti un profesiju standarti.</i></p> <p><i>Termins „curriculum” latviski nav tulkojams kā „valsts izglītības standarts”.</i></p>
Syllabus	Moduļa, mācību priekšmeta vai studiju kursa programma	Moduļa, mācību priekšmeta vai studiju kursa programma – izglītības programmas sastāvdaļa, kas ietver moduļa, mācību priekšmeta vai kursa mērķus un uzdevumus, saturu, satura apguves plānojumu, mācīšanās rezultātu vērtēšanas kritērijus un kārtību, kā arī to īstenošanai nepieciešamo metožu un līdzekļu uzskaitījumu.
State education standard	Valsts izglītības standarts	Valsts izglītības standarts – dokuments Latvijā, kas atbilstoši izglītības pakāpei un veidam nosaka izglītības programmu galvenos mērķus un uzdevumus, izglītības obligāto pamatsaturu. <i>Komentārs: Termins „valsts izglītības standarts” angļiski nav tulkojams kā „curriculum”.</i>
Occupational standard	Profesijas standarts	Profesijas standarts nosaka profesijai atbilstošos profesionālās darbības pienākumus un uzdevumus, to izpildei nepieciešamās vispārējās un profesionālās zināšanas, prasmes un kompetences.

EDUCATION INSTITUTION – IZGLĪTĪBAS IESTĀDE

TERMINI ANĢĻU VALODĀ	TERMINI LATVIEŠU VALODĀ	DEFINĪCIJA
Education institution	Izglītības iestāde	Izglītības iestāde – valsts, pašvaldību, citu juridisku vai fizisku personu dibināta iestāde, kuras uzdevums ir izglītības programmu īstenošana.
Competent body	Kompetenta iestāde	Kompetenta iestāde – iestāde, kura ir pilnvarota īstenot normatīvajos aktos noteiktas funkcijas.
Provider	Izglītības īstenotājs	Izglītības īstenotājs – izglītības iestāde, cita juridiska vai fiziska persona, kura ir tiesīga piedāvāt un/vai īstenot izglītības programmas.
Awarding body	Izsniedzējiestāde	Izsniedzējiestāde – kompetenta iestāde, kura ir tiesīga izsniegt izglītības dokumentus.

II.DAĻA

TERMINU ANALĪZES REZULTĀTI

QUALIFICATION – KVALIFIKĀCIJA

QUALIFICATION	KVALIFIKĀCIJA
<p>DEF</p> <p>(1) Qualification covers two aspects:</p> <ul style="list-style-type: none"> Formal qualification: the formal outcome (certificate, diploma or title) of an assessment process which is obtained when a competent body determines that an individual has achieved learning outcomes to given standards and/or possesses the necessary competence to do a job in a specific area of work. A qualification confers official recognition of the value of learning outcomes in the Labour market and in education and training. A qualification can be a legal entitlement to practise a trade (OECD). Job requirements: knowledge, aptitudes and skills required to perform specific tasks attached to a particular work position (ILO). <p>Source: Cedefop (2014). Terminology of European education and training policy: A selection of 130 key terms. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, http://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/publications/4117</p> <p>(2) Qualification – any degree, diploma or other certificate issued by a competent authority attesting the successful completion of a recognised programme of study.</p> <p>Source: European Union (2015). ECTS Users' Guide. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, http://ec.europa.eu/education/library/publications/2015/ects-users-guide_en.pdf</p> <p>(3) Qualification – the official confirmation, usually in the form of a document, certifying the successful completion of an education programme or a stage of a programme. Qualifications can be obtained through: i) successful completion of a full education programme; ii) successful completion of a stage of an education programme (intermediate qualifications); or iii) validation of acquired knowledge, skills and competencies, independent of participation in an education programme. This may also be referred to as a "credential".</p> <p>Source: UNESCO-UIS (2012). International Standard Classification of Education, ISCED 2011. Canada: UNESCO Institute for Statistics, http://www.uis.unesco.org/Education/Documents/isced-2011-en.pdf</p>	<p>Latvijas normatīvajos aktos termina definīcija nav atrasta.</p> <p>(1) Kvalifikācija – oficiāls vērtēšanas un atzīšanas procesa rezultāts, ko iegūst, kad kompetenta struktūra konstatē, ka indivīds ir sasniedzis mācīšanās rezultātus atbilstīgi konkrētiem standartiem.</p> <p>Avots: Eiropas Komisija (2009). Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūra mūžizglītībai (EKI). Luksemburga: Eiropas Kopienų Oficiālo publikāciju birojs, https://ec.europa.eu/ploteus/sites/eac-efq/files/broch_lv.pdf</p> <p>(2) Izglītības kvalifikācija – jebkuru zināšanu un prasmju apgūšanas rezultāts, kas tiek formāli dokumentēts (tiek izsniegts formālo izglītību apliecinošs dokuments)</p> <p>Avots: AIC (2012). Latvijas izglītības sistēmas piesaiste Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūrai mūžizglītībai un Eiropas augstākās izglītības telpas kvalifikāciju ietvarstruktūrai. Pašvērtējuma ziņojums. Otrā versija. Rīga: AIC un IZM, http://www.nki-latvija.lv/content/files/Latvijas-pasvertejuma-zinojums-2-versija_maijs-2012.pdf</p> <p>(3) Profesionālā kvalifikācija – noteiktai profesijai atbilstošas izglītības un profesionālās meistarības dokumentāri apstiprināts novērtējums</p> <p>Avots: Izglītības likums, http://likumi.lv/doc.php?id=50759</p>

QUALIFICATION	KVALIFIKĀCIJA
<p>(4) Qualification:</p> <p>A. Higher education qualification – any degree, diploma or other certificate issued by a competent authority attesting the successful completion of a higher education programme.</p> <p>B. Qualification giving access to higher education – any diploma or other certificate issued by a competent authority attesting the successful completion of an education programme and giving the holder of the qualification the right to be considered for admission to higher education.</p> <p>Source: Council of Europe (1997). Convention on the recognition of qualifications concerning higher education in the European Region. Lisbon, https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=090000168007f107</p> <p>(5) Qualification – a proxy for the different types of learning required by an individual using learning outcomes.</p> <p>Source: Keevy, J., Chakroun, B. (2015). Level-setting and recognition of learning outcomes. The use of level descriptors in the twenty-first century, UNESCO, http://unesdoc.unesco.org/images/0024/002428/242887e.pdf</p> <p>(6) Qualification – a registered national qualification consisting of a planned combination of learning outcomes which has a defined purpose or purposes, intended to provide qualifying learners with applied competence and a basis for further learning and which has been assessed in terms of exit level outcomes, registered on the NQF and certified and awarded by a recognised body.</p> <p>Source: Based on the Policy and Criteria for the Registration of Qualifications and Part-Qualifications on the NQF (SAQA, 2013). In: The South African Qualifications Authority (2014). NQFpedia: Standard glossary of terms. Terms related to the South African National Qualifications Framework</p>	
<p>Certificates, diplomas and titles are commonly known as qualifications. Their purpose is to show employers, training providers and individuals what the person holding the qualification has learned and can do.</p> <p>Source: Cedefop website. Understanding qualifications, http://www.cedefop.europa.eu/en/themes/understanding-qualifications</p> <p>However, education provides people with qualifications that differ between Member States. Qualifications do not always keep pace with the evolution of knowledge, skills and competences needed by the labour market.</p> <p>Source: European Union (2013). European Classification of Skills/Competences, Qualifications and Occupations. Luxembourg: Publications Office of the European Union, https://ec.europa.eu/esco/resources/escopedia/20150710_114659/2f210094-def6-4cf0-9078-6e41531a9b17ESCO_Booklet_%28PDF%29.pdf</p>	<p>Diploma pielikums atbilst Eiropas Komisijas, Eiropas Padomes un Apvienoto Nāciju Izglītības, zinātnes un kultūras organizācijas (UNESCO/CEPES) izveidotajam paraugam. Diploma pielikums ir sagatavots, lai sniegtu objektīvu informāciju un nodrošinātu kvalifikāciju apliecināšu dokumentu (piemēram, diplomu, sertifikātu) akadēmisku un profesionālu atzīšanu.</p> <p>Avots: Kārtība, kādā izsniedz valsts atzītus augstāko izglītību apliecināšus dokumentus, http://m.likumi.lv/doc.php?id=256157</p> <p>Akadēmisko grādu, pirmā līmeņa profesionālo augstāko izglītību, otrā līmeņa profesionālo augstāko izglītību un augstāko profesionālo kvalifikāciju, kā arī iegūto zinātnisko kvalifikāciju apliecina šādi augstāko izglītību apliecināši dokumenti:</p> <p>Avots: Kārtība, kādā izsniedz valsts atzītus augstāko izglītību apliecināšus dokumentus, http://m.likumi.lv/doc.php?id=256157</p>

PIEM

QUALIFICATION	KVALIFIKĀCIJA
KOM	<p>Kvalifikācijas jēdzienam ir divas nozīmes: 1) Izglītību apliecinošs dokuments un 2) Personas pieredze un zināšanas kādā jomā (plašā nozīmē). Pirmā nozīme izmantota arī Eiropas Parlamenta un Padomes ieteikumā par EKI.</p> <p>Latvijas normatīvajos aktos ir skaidrots tikai „profesionālās kvalifikācijas” jēdziens, savukārt EKI kontekstā „kvalifikācija” attiecas uz visu veidu izglītību apliecinošiem dokumentiem, jo EKI ir iekļautas gan izglītības sistēmas ietvaros, gan darba tirgū piešķirtās kvalifikācijas (piem., occupational qualifications).</p> <p>Pašlaik LKI ir pielīdzinātas tikai formālās izglītības apliecinošie dokumenti, tādēļ LKI iekļautās kvalifikācijas varētu saukt par „izglītības kvalifikācijām”, parādot, ka tās pārstāv dažādus izglītības sektorus.</p> <p>Sākotnējais definīcijas projekts: Kvalifikācija – oficiāls vērtēšanas un atzīšanas procesa rezultāts, ko iegūst, kad kompetenta institūcija konstatē, ka persona ir sasniegusi mācīšanās rezultātus atbilstoši iepriekš noteiktiem standartiem, un tiek izsniegts izglītības dokuments.</p> <p>Ekspertu grupas izstrādātā definīcija: Kvalifikācija:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Oficiāls vērtēšanas un atzīšanas procesa rezultāts, t.i., dokumentāli apstiprināts novērtējums, ko iegūst, kad kompetenta iestāde konstatē, ka persona ir sasniegusi mācīšanās rezultātus atbilstoši iepriekš noteiktiem standartiem; 2. Personas pieredze un zināšanas kādā jomā.

INTERNATIONAL QUALIFICATION	STARPTAUTISKA KVALIFIKĀCIJA
<p>DEF</p> <p>International qualifications – qualifications awarded at international level, outside public authorities' jurisdiction.</p> <p>Source: Keevy, J., Chakroun, B. (2015). Level-setting and recognition of learning outcomes. The use of level descriptors in the twenty-first century, UNESCO, http://unesdoc.unesco.org/images/0024/002428/242887e.pdf</p>	<p>Latvijas normatīvajos aktos termina definīcija nav atrasta.</p> <p>Starptautiskās kvalifikācijas ir izglītības kvalifikācijas, kuru standartu un novērtēšanas prasības izstrādā kāda starptautiska iestāde, organizācija vai uzņēmums ar mērķi veikt uzticamu un starptautiski salīdzināmu pretendentu zināšanu, prasmju un kompetenču novērtējumu, deleģējot tiesības īstenot mācību aktivitātes un/vai eksaminēt pretendentes iestādēm, kuru kapacitāte īstenot šīs funkcijas ir izvērtēta atbilstoši konkrētām prasībām, vairāk nekā vienā valstī.</p> <p>Avots: AIC (2014). Starptautiskās kvalifikācijas Latvijā. Pētījuma ziņojums. Rīga: Akadēmiskās informācijas centrs – Nacionālais koordinācijas punkts EKI, http://www.nki-latvija.lv/content/files/Starptautiskas_kvalifikācijas_Latvija_2014.pdf</p>
<p>PIEM</p> <p>For international qualifications operating outside national borders and awarded outside the remit of national authorities, particular challenges exist:</p> <p>Source: Cedefop (2012). International qualifications. Luxembourg: Publications Office of the European Union, http://www.nki-latvija.lv/content/files/Cedefop_International%20qualifications%202012_en.pdf</p> <p>The European Qualifications Framework should, moreover, enable international sectoral organisations to relate their qualifications systems to a common European reference point and thus show the relationship between international sectoral qualifications and national qualifications systems.</p> <p>Source: European Parliament and Council (2008). Recommendation on the establishment of the European Qualifications Framework for lifelong learning, http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32008H0506(01)&from=EN</p>	<p>Starptautiskie izglītību apliecinājošie dokumenti, kuri darbojas ārpus valsts robežām un tiek piešķirti ārpus nacionālo atbildīgo iestāžu kompetences, sastopas ar īpašiem izaicinājumiem.</p> <p>Avots: Cedefop (2012). Starptautiskās kvalifikācijas. Luksemburģa: Eiropas Savienības Publikāciju birojs, http://www.nki-latvija.lv/content/files/Cedefop_Starptautisk%C4%81s%20kvalifik%C4%81cijas%202012.pdf</p>
<p>KOM</p> <p>Sākotnējais definīcijas projekts: Starptautiskā kvalifikācija – kvalifikācija, kuras standarta un novērtēšanas prasības izstrādā kāda starptautiska institūcija, organizācija vai uzņēmums ar mērķi veikt uzticamu un starptautiski salīdzināmu pretendentu zināšanu, prasmju un kompetenču novērtējumu, deleģējot tiesības īstenot mācību aktivitātes un/vai eksaminēt pretendentes iestādēm, kuru kapacitāte īstenot šīs funkcijas ir izvērtēta atbilstoši konkrētām prasībām, vairāk nekā vienā valstī.</p> <p>Ekspertu grupas izstrādātā definīcija: Starptautiskā kvalifikācija – kvalifikācija, kuras standarta un piešķiršanas kritērijus un kārtību izstrādā kāda starptautiska institūcija, organizācija vai uzņēmums, lai uzticami un starptautiski salīdzināmi novērtētu pretendentu zināšanas, prasmes un kompetences.</p>	

FULL QUALIFICATION AND PARTIAL/ PART QUALIFICATION	PILNA KVALIFIKĀCIJA UN KVALIFIKĀCIJAS DAĻA
<p>DEF</p> <p>Part-qualification – an assessed unit of learning with a clearly defined purpose that is, or will be, registered as part of a qualification on the NQF.</p> <p>Source: Based on the Policy and Criteria for the Registration of Qualifications and Part-Qualifications on the NQF (SAQA, 2013). In: The South African Qualifications Authority (2014). NQFpedia: Standard glossary of terms. Terms related to the South African National Qualifications Framework</p>	<p>Latvijas normatīvajos aktos termina definīcijas nav atrasta.</p>
<p>PIEM</p> <p>Partial qualifications are directed at trainees who may not have the skills or the patience to obtain full vocational qualifications.</p> <p>Source: The Danish Ministry of Education (2008). The Danish Vocational Education and Training System (2nd edition). Denmark: Danish Ministry of Education, Department for Vocational Education and Training Programmes, http://pub.uvm.dk/2008/VET2/The_Danish_VET_System_web.pdf</p> <p>It is not possible to propose a common term in Polish for diplomas certifying learning outcomes attained in a multi-year cycle of education, as well as those for the smaller sets of learning outcomes required for a qualification. For this reason the distinction was proposed between full and partial qualifications. It should be emphasised that many partial qualifications are significant in the Polish labour market.</p> <p>Source: Sławiński, S., Dębowski, H. et al. (2013). Referencing the Polish Qualifications Framework for Lifelong Learning to the European Qualifications Framework. Referencing Report. Warsaw: Instytut Badań Edukacyjnych, http://www.nki-latvija.lv/content/files/Polish_EQF_Referencing_Report.pdf</p>	<p>Apstiprināšanas procedūra var nodrošināt pilnas kvalifikācijas piešķiršanu vai arī daļējas kvalifikācijas piešķiršanu, nosakot tos elementus, kas kandidātam jāapgūst, lai iegūtu pilnu kvalifikāciju.</p> <p>Avots: Eurydice (2011). Pieaugušo iespējas formālajā izglītībā: politika un prakse Eiropā, http://eacea.ec.europa.eu/education/Eurydice/documents/thematic_reports/128LV.pdf</p>
<p>KOM</p> <p>Iespēja iegūt „nepilnu kvalifikāciju”, kas var būt apjomā neliela vai specifisku prasmju apguvei paredzēta kvalifikācija, ir atsevišķās valstīs (piemēram, Īrija, Horvātija, Polija, Ungārija). Šāda veida kvalifikācijas var būt kā daļa no pilnās kvalifikācijas, kuru iespējams iegūt iepriekšējās izglītības atzīšanas ceļā. Ņemot vērā to, ka Latvijā netiek piešķirtas „nepilnas kvalifikācijas”, bet tikai „pilnas kvalifikācijas”, šie termini netiek lietoti, taču ir nepieciešami, raksturojot citas izglītības sistēmas.</p> <p>Ekspertu grupas izstrādātā definīcija:</p> <p>Pilna kvalifikācija – skatīt terminu „kvalifikācija”.</p> <p>Kvalifikācijas daļa – specifisku zināšanu, prasmju, kompetenču kopums, kas var būt pilnas kvalifikācijas daļa.</p>	

ACCESS QUALIFICATION (ACCESS LEVEL)	PIEKĻUVES KVALIFIKĀCIJA
<p>DEF</p> <p>Access to education and training – conditions, circumstances or requirements (such as qualifications, education level, competences or work experience) governing admittance to and participation in educational institutions or programmes.</p> <p>Source: UNESCO, 1995. In: Cedefop (2014). Terminology of European education and training policy: A selection of 130 key terms. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, http://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/publications/4117</p> <p>Qualification giving access to higher education - any diploma or other certificate issued by a competent authority attesting the successful completion of an education programme and giving the holder of the qualification the right to be considered for admission to higher education (cf. the definition of access).</p> <p>Source: Council of Europe (1997). Convention on the recognition of qualifications concerning higher education in the European Region. Lisbon, https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=090000168007f107</p>	<p>Latvijas normatīvajos aktos termina definīcija nav atrasta.</p> <p>Kvalifikācija, kas dod tiesības stāties augstskolā - jebkurš kompetentas iestādes izsniegts diploms vai cita apliecība, kas apliecina izglītības programmas sekmīgu pabeigšanu un piešķir turētājam tiesības pretendēt uz uzņemšanu augstskolā (sal. ar definīciju tiesībām stāties augstskolā).</p> <p>Avots: Lisabonas konvencija, 1997. Adaptēts: AIC (2008). Diplomātzišanas rokasgrāmata, http://www.aic.lv/portal/content/files/diplomatizshanas_rokasgramata.pdf</p> <p>Piekluve izglītībai - nosacījumi, apstākļi vai prasības (piemēram, kvalifikācija, izglītības līmenis, prasmes vai darba pieredze, utt.), kas nosaka uzņemšanu un piedalīšanos izglītības iestādēs vai programmās.</p> <p>Avots: Cedefop, 2008a. Adaptēts: Cedefop (2014). 5. līmeņa kvalifikācijas: izaugsme karjerā vai ceļā uz augstāko izglītību. Darba dokuments Nr. 23, http://www.nki-latvija.lv/content/files/EK1%205%20limena%20kvalifikācijas.pdf</p>
<p>PIEM</p> <p>International Access Qualifications refer to secondary school leaving qualifications awarded upon completion of a programme.</p> <p>Source: Council of Europe (1999). Recommendation on International Access Qualifications. Vilnius, http://www.coe.int/t/dg4/highereducation/recognition/International%20Access%20Qualifications_EN.asp</p> <p>This means that if a student in one country fails the qualification granting them access into university within the national system, he/she will not be able to enter higher education in the UK.</p> <p>Source: UK NARIC (2004). Increasing Transparency of Access Qualifications for Higher Education in Europe, Cheltenham, England, http://ecctis.co.uk/NARIC/documents/contributions/Increasing-Transparency-of-Access-Qualifications.pdf</p>	<p>Uzņemšanas nosacījumi - atestāts par vispārējo vidējo izglītību vai diploms par profesionālo vidējo izglītību dod tiesības turpināt izglītību augstākās izglītības pakāpē.</p> <p>Avots: NIID mājas lapa, http://www.niid.lv/node/9</p> <p>Jāuzskaita vai jāizskaidro, kādi ir priekšnosacījumi uzņemšanai attiecīgajā programmā, kuras rezultātā piešķirta Pielikumā aprakstītā kvalifikācija, piem., uzņemšanai nepieciešama vispārējā vidējā izglītība, mūzikas vidusskolas diploms, ārsta diploms, matemātikas vai datorzinātņu bakalaura grāds, utt. Tas ir īpaši būtiski, ja Pielikums attiecas uz tālāka posma augstākās izglītības kvalifikāciju (piem. maģistra grādu, inženiera, skolotāja diplomu).</p> <p>Avots: AIC mājas lapa. Paskaidrojošās piezīmes diploma pielikuma aizpildīšanai, http://www.aic.lv/ENIC/lat/enic/dipl_atz_dok/dp_piez.htm</p>
<p>KOM</p> <p>Sākotnējais definīcijas projekts: Piekluves kvalifikācija – jebkurš kompetentas iestādes izsniegts diploms vai cita veida izglītības dokuments, kas parāda izglītības programmas sekmīgu pabeigšanu un piešķir tā īpašniekam tiesības pretendēt uz uzņemšanu augstākā izglītības pakāpē.</p> <p>Ekspertu grupas izstrādātā definīcija: Piekluves kvalifikācija – kompetentas iestādes izsniegts izglītības dokuments, kas apliecina izglītības programmas sekmīgu apguvi, un piešķir tā īpašniekam tiesības pretendēt uz izglītības turpināšanu (augstākā izglītības pakāpē vai citā izglītības veidā).</p>	

QUALIFICATIONS SYSTEM	KVALIFIKĀCIJU SISTĒMA
<p>DEF</p> <p>Qualifications system – all activities related to the recognition of learning outcomes and other mechanisms that link education and training to the labour market and civil society. These activities include: 1) definition of qualification policy, training design and implementation, institutional arrangements, funding, quality assurance; 2) assessment and certification of learning outcomes.</p> <p>A national qualifications system may be composed of several subsystems and may include a national qualifications framework.</p> <p>Source: Cedefop, 2008; European Parliament and Council of the European Union, 2008. In: Cedefop (2014). Terminology of European education and training policy: A selection of 130 key terms. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, http://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/publications/4117</p>	<p>Latvijas normatīvajos aktos termina definīcija nav atrasta.</p>
<p>PIEM</p> <p>Qualifications (systems) have three broad purposes: (a) social reproduction, supporting demarcations in knowledge and skills, promoting particular explicit/implicit values [...]</p> <p>Source: Cedefop (2010). Changing Qualifications. A Review of Qualifications Policies and Practices. Luxembourg: Publications Office of the European Union, www.cedefop.europa.eu/files/3059_en.pdf</p> <p>Diversity of qualifications systems</p> <p>Source: European Union (2013). Referencing National Qualifications Levels to the EQF. Luxembourg: Publications Office of the European Union, https://ec.europa.eu/ploteus/sites/eac-efq/files/EQF%20131119-web_0.pdf</p> <p>National qualifications systems always appear to be complex when viewed from outside the country. There is often a mix of different stakeholders' responsibilities; varied governance arrangements, multiple institutions (each with its own role and responsibility), and sub-systems that can be linked to others or are almost separate from the others. These differences reflect the fact that qualifications are deeply embedded in national and regional economies, society and cultures.</p> <p>Source: European Union (2013). Referencing National Qualifications Levels to the EQF. Luxembourg: Publications Office of the European Union, https://ec.europa.eu/ploteus/sites/eac-efq/files/EQF%20131119-web_0.pdf</p> <p>The EQF neither replaces nor defines national qualification systems nor qualifications. It does not describe any particular qualifications or individual competences, but describes the eight EQF levels via descriptors for the three categories "knowledge", "skills" and "competences" (see Annex II of the Recommendation).</p>	<p>Vispār ietvarstruktūras kvalifikāciju sistēmā var ieņemt svarīgu kvalitātes nodrošināšanas lomu.</p> <p>Avots: Cedefop (2014). 5. līmeņa kvalifikācijas: izaugsme karjerā vai ceļā uz augstāko izglītību. Darba dokuments Nr. 23, http://www.nki-latvija.lv/content/files/EKI%205%20limena%20kvalifikācijas.pdf</p> <p>EKI ir kopēja Eiropas atsaucis sistēma, kas sasaista valstu kvalifikācijas sistēmas un darbojas kā instruments dažādās Eiropas valstīs un sistēmās iegūtu kvalifikāciju salīdzināšanai un skaidrošanai. Tai ir divi galvenie uzdevumi: veicināt iedzīvotāju starpvalstu mobilitāti un sekmēt to mūžizglītību.</p> <p>EKI dažādu valstu kvalifikāciju sistēmas un ietvarstruktūras piesaistīs kopējai Eiropas atsaucis sistēmai – EKl 8 atsaucis līmeņiem</p> <p>Avots: Eiropas Komisija (2009). Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūra mūžizglītībai. Luksemburga: Eiropas Kopieniu Oficiālo publikāciju birojs, https://ec.europa.eu/ploteus/sites/eac-efq/files/broch_lv.pdf</p> <p>Kvalifikāciju sistēmas un kredītpunktu sistēmas, kas balstītas uz mācību rezultātiem, atvieglo elastīgākas individuālo mācību iespējas dažādās iestādēs, sektoros un valstīs.</p> <p>Avots: Eiropas Komisija (2013). Komisijas ziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei, Eiropas Kvalifikāciju sistēmas (EQF) novērtējums. Eiropas Parlamenta un Padomes ieteikuma par Eiropas kvalifikāciju sistēmas mūžizglītībai izveidi īstenošana, http://www.ipex.eu/IPEXL-WEB/dossier/files/download/082dbcc5429d1f4a01430aad649241a8.do</p>

QUALIFICATIONS SYSTEM	KVALIFIKĀCIJU SISTĒMA
<p>PIEM</p> <p>The EQF aims to establish a common reference framework as a translation device between different qualification systems and their levels. This framework comprises general, higher and vocational education and training, and should lead to better transparency, comparability and portability of citizens' qualifications (e.g. diplomas, certificates etc.)</p> <p>Source: EQAVET website. European Qualifications Framework for lifelong learning, http://www.eqavet.eu/gns/policy-context/european-vet-initiatives/european-qualifications-framework.aspx</p> <p>Who is the EQF for? The primary users of the EQF will be bodies in charge of national and/or sectoral qualification systems and frameworks. Once they have related their respective systems to the EQF, the EQF will help individuals, employers and education and training providers compare individual qualifications from different countries and education and training systems.</p> <p>Source: European Commission. The European Qualifications framework for lifelong learning, brochure, https://ec.europa.eu/ploteus/sites/eac-efq/files/leaflet_en.pdf</p> <p>The EQF-LLL describes "levels of qualification" (without indicating any credit ranges) – to provide a common reference framework which assists in comparing the national qualifications systems, frameworks and their levels. It is based on eight levels.</p> <p>Source: European Commission's website. European Qualifications Framework, http://ec.europa.eu/education/ects/users-guide/programme-context_en.htm</p>	
<p>KOM</p>	<p>Sākotnējais definīcijas projekts: Kvalifikāciju sistēma – visi procesi saistībā ar mācīšanās rezultātu atzīšanu un citi mehānismi, kas sasaista izglītību ar darba tirgu un pilsonisko sabiedrību, ietverot: 1) izglītības politikas definēšanu, izglītības programmu izveidi un īstenošanu, institucionālo struktūru, finansēšanu, kvalitātes nodrošināšanu, 2) mācīšanās rezultātu novērtēšanu un dokumentāru apliecināšanu.</p> <p>Ekspertu grupas izstrādātā definīcija: Kvalifikāciju sistēma – izglītības sistēmas apakšsistēma, kas ietver visus procesus saistībā ar mācīšanās rezultātu atzīšanu un kvalifikāciju piešķiršanu, tostarp politikas mērķu noteikšanu, mācību plānošanu un ieviešanu, iestāžu procedūras, finansējumu un kvalitātes nodrošināšanu. Nacionālā kvalifikāciju sistēma var ietvert arī nacionālo kvalifikāciju ietvarstruktūru.</p>

COMPARABILITY OF QUALIFICATIONS	KVALIFIKĀCIJU SALĪDZINĀMĪBA
<p>DEF</p> <p>Comparability of qualifications - extent to which it is possible to establish equivalence between the level and content of qualifications (certificates, diplomas or titles) at sectoral, regional, national or international levels.</p> <p>Comparability of qualifications improves individuals' employability and mobility. This term must not be confused with "equivalence of qualifications" (which refers to the similarity of value of certificates or diplomas).</p> <p>Source: Cedefop (2014). Terminology of European education and training policy: A selection of 130 key terms. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, http://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/publications/4117</p> <p>Comparability - the comparison of one qualification with another based on high-level criteria that enable the degree of similarity of the qualification to be established by a non-subject matter expert.</p> <p>Source: Keevy, J., Chakroun, B. (2015). Level-setting and recognition of learning outcomes. The use of level descriptors in the twenty-first century, UNESCO, http://unesdoc.unesco.org/images/0024/002428/242887e.pdf</p>	<p>Latvijas normatīvajos aktos termina definīcija nav atrasta.</p>
<p>PIEM</p> <p>Apart from using NQFs to promote European and international comparability of qualifications, all countries stress how NQFs can improve coordination between different parts of the education and training system and help increase transparency of national qualifications.</p> <p>Source: Cedefop (2012). Qualifications frameworks in Europe: an instrument for transparency and change. Briefing note, http://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/publications/9071</p> <p>This will improve the transparency, comparability and portability of citizens' qualifications issued in accordance with the practice in the different Member States.</p> <p>Source: European Parliament and Council (2008). Recommendation on the establishment of the European Qualifications Framework for lifelong learning, http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32008H0506(01)&from=EN</p> <p>This recommendation outlines an overarching framework to be set up in Europe to facilitate comparison of qualifications and qualifications levels in order to promote geographical and labour market mobility as well as lifelong learning</p> <p>Source: European Commission (2008). Explaining the European Qualifications Framework for Lifelong Learning. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, https://ec.europa.eu/ploteus/sites/eac-efq/files/brochexp_en.pdf</p> <p>The interpretation of the EQF descriptors is made simpler because they take account of very similar descriptors in existing qualifications frameworks and because they enable comparability and allocation/relation.</p> <p>Source: European Commission (2008). Explaining the European Qualifications Framework for Lifelong Learning. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, https://ec.europa.eu/ploteus/sites/eac-efq/files/brochexp_en.pdf</p>	<p>Komisija ir konsekventi uzsvērusi, cik svarīgi ir sekmēt prasmju un kvalifikāciju salīdzināmību visā ES, jo īpaši saistībā ar pašreizējo augsto bezdarba līmeni, jo šāda salīdzināmība atvieglo izglītojamo un darba ņēmēju pārvietošanos starp valstīm un nodarbošanās veidu mainīšanu.</p> <p>Avots: Eiropas Komisija (2013). Komisijas ziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei EQF novērtējums. Eiropas Parlamenta un Padomes ieteikuma par Eiropas kvalifikāciju sistēmas mūžizglītībai izveidi īstenošana, http://www.ipex.eu/IPEXL-WEB/dossier/files/download/082dbcc5429d1f4a01430aad649241a8.do</p> <p>Tas uzlabos pārredzamību, salīdzināmību, pārnesamību un atzišanu iedzīvotāju kvalifikācijām, kas iegūtas saskaņā ar dažādu dalībvalstu atšķirīgo praksi</p> <p>Avots: Eiropas Parlaments un Padome (2008). Eiropas Parlamenta un Padomes ieteikums (23.04.2008) par Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūras izveidošanu mūžizglītībai, http://www.nki-latvija.lv/content/files/EKI_leteikums_2008_lv.pdf</p> <p>ECVET uzdevums ir sekmēt dalībvalstīs piešķirto kvalifikāciju un/vai mācīšanās rezultātu pārskatāmību, salīdzināmību, pārnesamību un atzišanu dažādās valstu izglītības sistēmās un dažādos izglītības līmeņos, kā arī Eiropas darba tirgū.</p> <p>Avots: VIAA mājas lapa. Kas ir ECVET ? http://viaa.gov.lv/lat/ek_izgl_programmas_iniciativas/erasmusplus/ecvet_aktivitate/par_ecvet</p>

COMPARABILITY OF QUALIFICATIONS

KVALIFIKĀCIJU SALĪDZINĀMĪBA

KOM

Sākotnējais definīcijas projekts: Kvalifikāciju salīdzināmība – iespēja noteikt kvalifikāciju (diplomu, apliecību, grādu) līmeņa un satura līdzvērtību nozarē, reģionā, valstī vai starptautiski.

Ekspertu grupas izstrādātā definīcija: Kvalifikāciju salīdzināmība – iespēja noteikt kvalifikāciju līmeņa un mācīšanās rezultātu savstarpējo atbilstību nozarē, reģionā, valstī vai starptautiski.

TRANSPARENCY OF QUALIFICATIONS	KVALIFIKĀCIJU CAURSKATĀMĪBA
<p>DEF</p> <p>Transparency of qualifications – degree of visibility and legibility of qualifications, their content of qualifications and value on the (sectoral, regional, national or international) labour market and in education and training systems.</p> <p>Source: Cedefop (2014). Terminology of European education and training policy: A selection of 130 key terms. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, http://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/publications/4117</p> <p>Transparency of qualifications is defined as the degree to which the value of qualifications can be identified and compared on the labour market, in education and training and in a wider social setting.</p> <p>Source: Commission of the European Communities (2006). Implementing the Community Lisbon Programme: Proposal for a Recommendation of The European Parliament and of the Council on the establishment of the European Qualifications Framework for lifelong learning. Brussels, http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52006PC0479&from=EN</p> <p>Transparency – the degree to which the value of qualifications can be identified and compared in education, training, the workplace and elsewhere.</p> <p>Source: Keevy, J., Chakroun, B. (2015). Level-setting and recognition of learning outcomes. The use of level descriptors in the twenty-first century, UNESCO, http://unesdoc.unesco.org/images/0024/002428/242887e.pdf</p>	<p>Latvijas normatīvajos aktos termina definīcija nav atrasta.</p> <p>Kvalifikāciju caurskatāmība – pakāpe, kādā var noteikt kvalifikāciju vērtību un to salīdzināt darba tirgū, izglītībā un plašākā sociālā vidē.</p> <p>Avots: Eiropas Kopienu komisija (2006). Kopienas Lisabonas programmas īstenošana, Priekšlikums, Eiropas Parlamenta un Eiropas Padomes ieteikums par Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūras izveidošanu mūžizglītībai, http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2004_2009/documents/com/com_com(2006)0479_/com_com(2006)0479_lv.pdf</p> <p><u>Tulkojumi:</u></p> <p>Transparency – pārredzamība</p> <p>Avots: Par angļu termina transparency atbilstmi latviešu valodā, Tiesību aktu tulkošanas rokasgrāmata (2006). Rīga: Tulkošanas un terminoloģijas centrs.</p> <p>[full] transparency – [pilnīga] caurredzamība</p> <p>Avots: LZA Akadēmiskā terminu datubāze, http://termini.lza.lv</p> <p>Transparency: 1. Caurspīdīgums; 2. Transparents; 3. Diapozitīvs; 4. Caurskatāmība; 5. Atklātība.</p> <p>Avots: Terminu un svešvārdu skaidrojošā vārdnīca, http://letonika.lv</p>
<p>PIEM</p> <p>Assessment of the Transparency of Qualifications Concerned and Identification of the most Suitable Methodological Approach</p> <p>Source: ICARE project (Improving Mobility and Career Paths for Personal Care and Social Workers). Synthesis of Data: Assessment of Transparency of the Qualifications Concerned and Identification of the Most Suitable Methodological Approach, http://www.icareproject.eu/resources/3---Assessment-of-Transparency-of-Qualifications-%5BEN%5D.pdf</p> <p>The construction of transparency of qualifications is a process, which can assure the recognition of experiences, of initial education and continuous learning and of informal and non-formal learning. Therefore, it is a factor of social promotion to all European citizens</p> <p>Source: European Network of Education Councils conference (2004). Towards a transparency of qualifications: a service to all EU citizens, The point of view of all the stakeholders in education and training, Conference statements. Brussels, http://www.eunec.eu/sites/www.eunec.eu/files/attachment/files/statements_5.pdf</p>	<p>ECVET uzdevums ir sekmēt dalībvalstīs piešķirto kvalifikāciju un/vai mācīšanās rezultātu pārskatāmību, salīdzināmību, pārnesamību un atzišanu dažādās valstu izglītības sistēmās un dažādos izglītības līmeņos, kā arī Eiropas darba tirgū.</p> <p>Avots: VIAA mājas lapa. Kas ir ECVET? http://viaa.gov.lv/lat/ek_izgl_programmas_iniciativas/erasmusplus/ecvet_aktivitate/par_ecvet/</p> <p>Tāpēc 2000.gada Lisabonas Eiropadomē secināja, ka pastiprinātai kvalifikāciju caurskatāmībai un mūžizglītībai būtu jābūt diviem galvenajiem komponentiem centienos pielāgot Eiropas izglītības sistēmu zināšanu sabiedrības prasībām un vajadzībai uzlabot nodarbinātības līmeni un kvalitāti. To atkārtoti uzsvēra 2002. gada Barselonas Eiropadomē, kurā saskaņā ar stratēģiju līdz 2010. gadam padarīt Eiropas izglītību par pasaules kvalitātes paraugu aicināja ieviest instrumentus kvalifikāciju caurskatāmības nodrošināšanai.</p> <p>Lisabonas un Barselonas Eiropadomē atzina, ka labāka kvalifikāciju caurskatāmība ir nepieciešams priekšnoteikums, lai šo daudzveidību pārvērstu par priekšrocību.</p> <p>Avots: Eiropas Kopienu komisija (2006). Kopienas Lisabonas programmas īstenošana, Priekšlikums, Eiropas Parlamenta un Eiropas Padomes ieteikums par Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūras izveidošanu mūžizglītībai, http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2004_2009/documents/com/com_com(2006)0479_/com_com(2006)0479_lv.pdf</p>

TRANSPARENCY OF QUALIFICATIONS

KVALIFIKĀCIJU CAURSKATĀMĪBA

KOM

Sākotnējais definīcijas projekts: Kvalifikāciju caurskatāmība – kvalifikāciju atpazīstamības un saprotamības pakāpe, to saturs un vērtība (nozares, reģiona, valsts vai starptautiskā) darba tirgū un izglītības sistēmā.

Ekspertu grupas izstrādātā definīcija: Kvalifikāciju caurskatāmība – kvalifikāciju, mācīšanās rezultātu un to vērtības (nozares, reģiona, valsts vai starptautiskā) darba tirgū un izglītības sistēmā atpazīstamības un saprotamības pakāpe.

QUALIFICATIONS FRAMEWORK – KVALIFIKĀCIJU IETVARSTRUKTŪRA

QUALIFICATIONS FRAMEWORK	KVALIFIKĀCIJU IETVARSTRUKTŪRA
<p>(1) Qualifications framework:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Instrument for development and classification of qualifications (at national or sectoral levels) according to a set of criteria (using descriptors) applicable to specified levels of learning outcomes; 2. Instrument for classification of qualifications according to a set of criteria for specified levels of learning achieved, which aims to integrate and coordinate qualifications subsystems and improve transparency, access, progression and quality of qualifications in relation to the labour market and civil society. <p>A qualification framework can be used to: 1) establish national standards of knowledge, skills and competences; 2) promote quality of education; 3) provide a system of coordination and/or integration of qualifications and enable comparison of qualifications by relating qualifications to one another; 4) promote access to learning, transfer of learning outcomes and progression in learning.</p> <p>Source: Cedefop, 2008; European Parliament and Council of the European Union, 2008; OECD, 2007. In: Cedefop (2014). Terminology of European education and training policy: A selection of 130 key terms. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, http://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/publications/4117</p> <p>(2) Qualifications framework - the hierarchical classification of the levels of formal learning programmes and their associated qualifications and certificates.</p> <p>Source: Keevy, J., Chakroun, B. (2015). Level-setting and recognition of learning outcomes. The use of level descriptors in the twenty-first century, UNESCO, http://unesdoc.unesco.org/images/0024/002428/242887e.pdf</p> <p>European qualifications framework for lifelong learning (EQF) – reference tool for describing and comparing framework for lifelong qualification levels in qualifications systems developed at national, international or sectoral levels.</p> <p>The EQF's main components are a set of eight reference levels described in terms of learning outcomes (combination of knowledge, skills and/or competences) and mechanisms and principles for voluntary cooperation. The eight levels cover the entire span of qualifications from those recognising basic knowledge, skills and competences to those awarded at the highest level of academic and professional and vocational education and training. EQF is a translation device for qualification systems.</p>	<p>Latvijas normatīvajos aktos termina definīcijas nav atrasta.</p> <p>Qualification framework - kvalifikācijas ietvars</p> <p>Avots: Par „Eiropas Pieaugušo izglītības glosārija” terminiem, 24.08.2010., http://likumi.lv/doc.php?id=222079; Latvijas Zinātņu akadēmijas Terminoloģijas komisijas (LZA TK) protokols Nr. 4/1100 (24.08.2010.)</p> <p>Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūra - kopēja Eiropas atsauces sistēma, kas sasaista valstu kvalifikācijas sistēmas un darbojas kā instruments dažādās Eiropas valstīs un sistēmās iegūtu kvalifikāciju salīdzināšanai un skaidrošanai. Tai ir divi galvenie uzdevumi: veicināt iedzīvotāju starpvalstu mobilitāti un sekmēt to mūžizglītību.</p> <p>Avots: Eiropas Komisija (2009). Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūra mūžizglītībai (EKI). Luksemburga: Eiropas Kopienų Oficiālo publikāciju birojs, https://ec.europa.eu/ploteus/sites/eac-efq/files/broch_lv.pdf</p> <p>Valsts kvalifikāciju ietvarstruktūra - instruments kvalifikāciju klasifikācijai saskaņā ar īpašu sasniegtā zināšanu līmeņa kritēriju kopumu. Tās mērķis ir integrēt un koordinēt valsts kvalifikāciju apakšsistēmas, uzlabot to pārskatāmību, piekļuvi tām, kvalifikāciju pakāpeniskumu un kvalitāti saistībā ar darba tirgu un pilsonisko sabiedrību;</p> <p>Avots: Eiropas Parlaments un Padome (2008). Eiropas Parlamenta un Padomes ieteikums (23.04.2008.) par Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūras izveidošanu mūžizglītībai, http://www.nki-latvija.lv/content/files/EKI_iteikums_2008_lv.pdf</p>

DEF

QUALIFICATIONS FRAMEWORK	KVALIFIKĀCIJU IETVARSTRUKTŪRA
<p>DEF</p> <p>Source: Cedefop (2014). Terminology of European education and training policy: A selection of 130 key terms. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, http://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/publications/4117</p> <p>National qualifications framework – an instrument for the classification of qualifications according to a set of criteria for specified levels of learning achieved, which aims to integrate and coordinate national qualifications subsystems and improve the transparency, access, progression and quality of qualifications in relation to the labour market and civil society</p> <p>Source: European Parliament and Council (2008). Recommendation on the establishment of the European Qualifications Framework for lifelong learning, http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32008H0506(01)&from=EN</p>	
<p>PIEM</p> <p>Since the 2013 edition of the Inter-Agency Inventory on Qualifications Frameworks (QFs), at least twenty new countries have decided to develop a national qualifications framework (NQF).</p> <p>Source: Global Inventory of Regional and National Qualifications Frameworks. Volume I Thematic Chapters (2015), UNESCO Institute for Lifelong learning, http://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/publications/2213</p> <p>Qualifications frameworks play a key role in developing the European Higher Education Area</p> <p>A qualifications framework encompasses all the qualifications in a higher education system – or in an entire education system if the framework is developed for this purpose. It shows what a learner knows, understands and is able to do on the basis of a given qualification – that is, it shows the expected learning outcomes for a given qualification. It also shows how the various qualifications in the education or higher education system interact, that is how learners can move between qualifications. Qualifications frameworks therefore focus on outcomes more than on procedures, and several learning paths – including those of lifelong learning – may lead to a given qualification.</p> <p>Qualifications frameworks play an important role in developing degree systems as well as in developing study programmes at higher education institutions. They also facilitate the recognition of qualifications, and they are important for those who make use of qualifications, in particular learners and employers.</p> <p>Source: EHEA website. Qualifications Frameworks in the EHEA, http://www.ehea.info/article-details.aspx?ArticleId=65</p> <p>The European qualifications framework (EQF) has been the main catalyst for the rapid developments and implementation of learning-outcomes-based NQFs in Europe.</p> <p>Source: Cedefop (2015). Analysis and overview of national qualifications framework developments in European countries: annual report 2014. Luxembourg: Publications Office of the European Union. Cedefop working paper No 27, http://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/publications/6127?src=email&freq=weekly</p>	<p>Kvalifikāciju ietvarstruktūra nav nekas cits kā visu valstī piešķirto kvalifikāciju [veidu] secīgs izkārtojums atbilstoši studiju rezultātiem.</p> <p>Avots: AIC mājas lapa. Boloņas procesa un ES kvalifikāciju ietvarstruktūras – kopīgais un atšķirīgais, profesora Andreja Rauhvargera ziņojums, prezentācija, http://www.aic.lv/ar/macibsp/3_3_2010_Rauhvargers_EQF_un_EHEA_QF_izversts.pdf</p> <p>Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūra neapraksta īpašas kvalifikācijas vai indivīdu kompetences, un par konkrētu kvalifikāciju būtu jādos atsauce uz atbilstīgo Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūras līmeni, izmantojot valstu attiecīgās kvalifikāciju sistēmas.</p> <p>Avots: Eiropas Parlaments un Padome (2008). Eiropas Parlamenta un Padomes ieteikums (23.04.2008.) par Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūras izveidošanu mūžizglītbai, http://www.nki-latvija.lv/content/files/EKI_leteikums_2008_lv.pdf</p> <p>Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūra ir astoņu līmeņu sistēma, kas aptver izglītības pakāpes (pamatizglītība, vidējā izglītība, augstākā izglītība) un visus izglītības veidus (vispārējā izglītība, profesionālā izglītība, akadēmiskā izglītība), kā arī ārpus formālās izglītības sistēmas iegūto profesionālo kvalifikāciju. Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūra ir piesaistīta Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūrai.</p> <p>Avots: Izglītības likums, 8.1 pants, http://likumi.lv/doc.php?id=50759</p> <p>Visaptverošas un mācīšanās rezultātos balstītas NKI, kas ietver visu veidu un līmeņu kvalifikācijas, nodrošina iespēju labāk izprast dažādu izglītības apakšsistēmu – un tajās piešķirto kvalifikāciju – mijiedarbību.</p> <p>Avots: Cedefop (2014). 5. līmeņa kvalifikācijas: izaugsme karjerā vai ceļā uz augstāko izglītību. Darba dokuments Nr. 23, http://www.nki-latvija.lv/content/files/EKI%205%20limena%20kvalifikācijas.pdf</p>

QUALIFICATIONS FRAMEWORK

KVALIFIKĀCIJU IETVARSTRUKTŪRA

PIEM

The **European qualifications framework** for lifelong learning (EQF) is a common European reference framework which enables countries of the European Union to link their qualifications systems to one another.

Source: European Union (2015). ECTS Users' Guide. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, http://ec.europa.eu/education/library/publications/2015/ects-users-guide_en.pdf

Framework for Qualifications of the European Higher Education Area: an overarching framework that makes transparent the relationship between European national higher education frameworks of qualifications and the qualifications they contain. It is an articulation mechanism between national frameworks.

Source: Bologna Working Group on Qualifications Frameworks (2005). A Framework for Qualifications of the European Higher Education Area. Ministry of Science, Technology and Innovation, http://www.ehea.info/Uploads/Articles/050218_QF_EHEA.pdf

Most countries consider **NQFs** as relevant for strengthening lifelong and lifewide learning policies and practices.

Source: Cedefop (2015). Analysis and overview of national qualifications framework developments in European countries: annual report 2014. Luxembourg: Publications Office of the European Union. Cedefop working paper No 27, <http://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/publications/6127?src=email&freq=weekly>

Comprehensive NQF - NQF that includes qualifications from all subsystems of education and training and sometimes also from all learning contexts (formal, non-formal and informal learning). [Working definition elaborated for this study.]

Source: Cedefop (2014). Qualifications at level 5: progressing in a career or to higher education. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2014, http://www.cedefop.europa.eu/EN/Files/6123_en.pdf

KOM

Sākotnējais definīcijas projekts: Kvalifikāciju ietvarstruktūra – instruments kvalifikāciju klasificēšanai un veidošanai valsts vai nozaru līmenī atbilstoši noteiktam kritēriju kopumam – mācīšanās rezultātos balstītu līmeņu aprakstiem. Kvalifikāciju ietvarstruktūras var veidot dažādiem mērogiem – reģiona (piemēram, Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūra), valsts (piemēram, Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūra) vai izglītības sektora mērogā (piemēram, Eiropas augstākās izglītības telpas kvalifikāciju ietvarstruktūra).

ES un AIC informatīvajos materiālos jēdziens „framework” tiek tulkots kā „ietvarstruktūra”, apzīmējot sistēmu vai klasifikāciju (struktūra), kurā ir iekļautas visas izglītības kvalifikācijas (ietvars).

Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūra – kopēja Eiropas atsauces sistēma, kas sasaista valstu kvalifikācijas sistēmas un darbojas kā instruments dažādās Eiropas valstīs un sistēmās iegūtu kvalifikāciju salīdzināšanai un skaidrošanai.

Nacionālā kvalifikāciju ietvarstruktūra – instruments kvalifikāciju klasifikācijai saskaņā ar īpašu mācīšanās rezultātu līmeņu kritēriju kopumu ar mērķi integrēt un koordinēt valsts kvalifikāciju apakšsistēmas, uzlabot to pārskatāmību, piekļuvi tām, pāreju no viena kvalifikāciju līmeņa uz citu un kvalifikāciju kvalitātes nodrošināšanu saistībā ar darba tirgu un pilsonisko sabiedrību.

Ekspertu grupas izstrādātā definīcija:

Kvalifikāciju ietvarstruktūra – instruments kvalifikāciju klasificēšanai atbilstoši noteiktam kritēriju kopumam, kas ietverts mācīšanās rezultātu līmeņu aprakstos pieaugošā sarežģītības secībā. Kvalifikāciju ietvarstruktūras var veidot dažādiem mērogiem – reģiona (piemēram, Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūra), valsts (piemēram, Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūra) vai izglītības sektora mērogā (piemēram, Eiropas augstākās izglītības telpas kvalifikāciju ietvarstruktūra).

- **Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūra** – kopēja Eiropas kvalifikāciju klasificēšanas sistēma, kas dod iespēju salīdzināt valstu kvalifikāciju sistēmas.
- **Nacionālā kvalifikāciju ietvarstruktūra** – kvalifikāciju klasifikācija saskaņā ar mācīšanās rezultātu līmeņu kritēriju kopumu ar mērķi integrēt un koordinēt valsts kvalifikāciju apakšsistēmas, uzlabot to pārskatāmību, piekļuvi tām, pāreju no viena kvalifikāciju līmeņa uz citu.

	LĪMĒŅA APRAKSTS
<p data-bbox="183 792 229 824">DEF</p> <p data-bbox="268 244 528 275">Precīza definīcija nav atrasta.</p> <p data-bbox="268 293 852 450">Level of qualification covers two aspects: 1) level of attainment in formal education and training, recognised in a qualification system or in a qualification framework; or 2) level of proficiency acquired through education and training, work experience or in non-formal/informal/ settings.</p> <p data-bbox="268 468 852 658">Level of qualification is often determined by what is expected in qualification systems or by level descriptors of qualifications frameworks. It can also be determined by an occupational profile (e.g., description of the learning outcomes required to perform the tasks attached to a job at a specific level of responsibility and autonomy).</p> <p data-bbox="268 676 852 833">Source: Cedefop (2014). Terminology of European education and training policy: A selection of 130 key terms. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, http://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/publications/4117</p> <p data-bbox="268 851 852 1229">Dublin Descriptors – the cycle descriptors (or “level descriptors”) presented in 2003 and adopted in 2005 as the Qualifications Framework of the European Higher Education Area. They offer generic statements of typical expectations of achievements and abilities associated with awards that represent the end of each of a (Bologna) cycle or level. The descriptors are phrased in terms of competence levels, not learning outcomes, and they enable to distinguish in a broad and general manner between the different cycles. A level descriptor includes the following five components: 1) knowledge and understanding; 2) applying knowledge and understanding; 3) making judgements; 4) communication; 5) lifelong learning skills.</p> <p data-bbox="268 1247 852 1370">Source: European Union (2015). ECTS Users' Guide. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, http://ec.europa.eu/education/library/publications/2015/ects-users-guide_en.pdf</p>	<p data-bbox="868 244 1370 275">Latvijas normatīvajos aktos termina definīcija nav atrasta.</p> <p data-bbox="868 293 1474 387">Profesionālās kvalifikācijas līmenis – teorētiskā un praktiskā sagatavotība, kas dod iespēju veikt noteiktai sarežģītības un atbildības pakāpei atbilstošu darbu.</p> <p data-bbox="868 405 1474 465">Avots: Profesionālās izglītības likums, 1. pants, 9. punkts, http://likumi.lv/doc.php?id=20244</p>

	LEVEL DESCRIPTOR	LĪMEŅA APRAKSTS
PIEM	<p>The level descriptors, for example, are designed to accommodate a variety of more detailed descriptors at subsystem level;</p> <p>Source: Cedefop (2010). Linking credit systems and qualifications frameworks. An international comparative analysis. Research paper No 5.Luxembourg: Publications Office of the European Union, http://www.cedefop.europa.eu/EN/Files/5505_en.pdf</p> <p>The SCQF (Scottish Credit and Qualifications Framework) Level Descriptors describe in broad terms what learners should be able to do or demonstrate at a particular level. Within an integrated framework, these level descriptors provide a common vocabulary to assist with the comparison of qualifications and learning programmes.</p> <p>Source: Scottish Qualifications Authority website. SCQF Level Descriptors, presentation, http://www.sqa.org.uk/files_ccc/SCQF-LevelDescriptors.pdf</p> <p>The Dublin Descriptors developed by the Joint Quality Initiative are proposed for adoption as the cycle descriptors for the framework for qualifications of the European Higher Education Area. They offer generic statements of typical expectations of achievements and abilities associated with awards that represent the end of each of a Bologna cycle.</p> <p>Source: Bologna Working Group on Qualifications Frameworks (2005). A Framework for Qualifications of the European Higher Education Area, Ministry of Science, Technology and Innovation, http://www.ehea.info/Uploads/Articles/050218_QF_EHEA.pdf</p> <p>Descriptors defining levels in the European Qualifications Framework (EQF): Each of the 8 levels is defined by a set of descriptors indicating the learning outcomes relevant to qualifications at that level in any system of qualifications</p> <p>Source: European Commission's website. Descriptors defining levels in the European Qualifications Framework (EQF), https://ec.europa.eu/ploteus/en/content/descriptors-page</p>	<p>EKI līmenim atbilstošo zināšanu, prasmju un kompetences apraksti</p> <p>Avots: Noteikumi par Latvijas izglītības klasifikāciju, http://likumi.lv/ta/id/184810-noteikumi-par-latvijas-izglitibas-klasifikaciju</p> <p>EKI līmeņi ir jāsaprot kā vispārināti mācīšanās modeļi, kas dažos apstākļos var šķīst ierobežoti – piemēram, EKI līmeņu deskriptori nepiemēn personiskās īpašības vai svarīgākās kompetences.</p> <p>Avots: Coles, M., Ulicna, D., et.al. (2011). Nacionālo kvalifikācijas līmeņu pielīdzināšana EKI. Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūras izdevumu sērija: 3. raksts. Luksemburga: Eiropas Savienības Publikāciju birojs, http://www.nki-latvija.lv/content/files/EKI_raksts_3_lv.pdf</p> <p>Ietvarstruktūras līmeņu apraksti (Eiropas Parlamenta un Padomes ieteikums par EKI mūžizglītībai) oficiāli stājās spēkā 2008.gada aprīlī.</p> <p>Avots: NKI-Latvija mājas lapa. Par EKI, http://www.nki-latvija.lv/par-eki</p> <p>Cycle descriptors - ciklu noslēguma prasību apraksti</p> <p>Augstākās izglītības ciklu noslēguma prasību apraksti (deskriptori)</p> <p>Avots: AIC (2012). Latvijas izglītības sistēmas piesaiste Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūrai mūžizglītībai un Eiropas augstākās izglītības telpas kvalifikāciju ietvarstruktūrai. Pašvērtējuma ziņojums. Otrā versija. Rīga: AIC un IZM, http://www.nki-latvija.lv/content/files/Latvijas-pasvertejuma-zinojums-2-versija_maijs-2012.pdf</p> <p>Deskriptori, ar kuriem nosaka Eiropas Kvalifikāciju ietvarstruktūras (EKI) līmeņus. Katru no šiem astoņiem līmeņiem nosaka ar virkni deskriptoru, kas norāda studiju rezultātus, kas ir atbilstoši šā līmeņa kvalifikācijai jebkurā kvalifikāciju ietvarstruktūrā.</p> <p>Avots: Eiropas Kopienu komisija (2006). Kopienas Lisabonas programmas īstenošana, Priekšlikums, Eiropas Parlamenta un Eiropas Padomes ieteikums par Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūras ietvarstruktūras izveidošanu mūžizglītībai, http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2004_2009/documents/com/com_com(2006)0479/_com_com(2006)0479_lv.pdf</p>
KOM	<p>Sākotnējais definīcijas projekts : Līmeņa apraksts – vispārīgs zināšanu, prasmju un kompetences apraksts, kas raksturo, ko attiecīgā līmeņa mācīšanās procesā iesaistītajam jāspēj parādīt un kas palīdz salīdzināt iegūtās kvalifikācijas.</p> <p>Ekspertu grupas izstrādātā definīcija: Līmeņa apraksts – vispārīgs zināšanu, prasmju un kompetenču apraksts, kas raksturo, ko attiecīgā līmeņa izglītības guvējam jāspēj parādīt un kas palīdz salīdzināt iegūtās kvalifikācijas.</p>	

REFERENCING QUALIFICATIONS LEVELS – KVALIFIKĀCIJU LĪMEŅU PIELĪDZINĀŠANA

REFERENCING QUALIFICATIONS LEVELS	KVALIFIKĀCIJU LĪMEŅU PIELĪDZINĀŠANA
<p>DEF</p> <p>Referencing – the process that results in the establishment of a relationship between the levels of national qualifications, usually defined in terms of a national qualifications framework, and the levels of the EQF.</p> <p>Source: European Union (2013). Referencing National Qualifications Levels to the EQF. Luxembourg: Publications Office of the European Union, https://ec.europa.eu/ploteus/sites/eac-eqf/files/EQF%20131119-web_0.pdf</p> <p>Referencing of qualifications frameworks - a process which results in the establishment of a relationship between the levels of two qualifications frameworks.</p> <p>Source: Keevy, J., Chakroun, B. (2015). Level-setting and recognition of learning outcomes. The use of level descriptors in the twenty-first century, UNESCO, http://unesdoc.unesco.org/images/0024/002428/242887e.pdf</p>	<p>Latvijas normatīvajos aktos termina definīcija nav atrasta.</p> <p>Attiecināšana – process, kā rezultātā tiek izveidota sasaiste starp Eiropas metaietvarstruktūras un Nacionālās kvalifikāciju ietvarstruktūras (NKI) vai sistēmas līmeņiem. Šajā procesā par kvalifikāciju sistēmām atbildīgās nacionālās institūcijas sadarbībā ar ieinteresētajām pusēm, kas atbild par kvalifikāciju izstrādi un izmantošanu, nosaka nacionālās kvalifikāciju sistēmas atbilstību astoņiem EKI līmeņiem.</p> <p>Avots: Coles, M., Ulicna, D., et.al. (2011). Nacionālo kvalifikācijas līmeņu pielīdzināšana EKI. Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūras izdevumu sērija: 3. raksts. Luksemburga: Eiropas Savienības Publikāciju birojs, http://www.nki-latvija.lv/content/files/EKI_raksts_3_lv.pdf</p> <p>Pielīdzināt – uzlūkot, kvalificēt (ko) par līdzīgu (kam)</p> <p>Avots: Latviešu valodas vārdnīca, http://www.tezaurs.lv/lv</p>
<p>PIEM</p> <p>The ten criteria and procedures for the referencing process</p> <p>Source: European Union (2013). Referencing National Qualifications Levels to the EQF. Luxembourg: Publications Office of the European Union, https://ec.europa.eu/ploteus/sites/eac-eqf/files/EQF%20131119-web_0.pdf</p> <p>This self-assessment report focuses on the referencing process of the Latvian qualifications to the European Qualifications Framework (EQF) and the Qualifications Framework of the European Higher Education Area (QF/EHEA).</p> <p>Source: Academic Information Centre (2013). Referencing of the Latvian Education System to the EQF for Lifelong Learning and the QF/EHEA, http://www.nki-latvija.lv/content/files/LQF_evaluation_of_situation_2013.pdf</p> <p>The EQF Recommendation invites countries to refer their national qualifications levels to the EQF by 2010.</p> <p>Source: The EQF Advisory Group (2014). Criteria and procedures for referencing national qualifications levels to the EQF, http://ec.europa.eu/transparency/regexpert/index.cfm?do=groupDetail.groupDetailDoc&id=10973&no=2</p>	<p>Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūra ir piesaistīta Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūrai.</p> <p>Avots: Izglītības likums, http://likumi.lv/doc.php?id=50759</p> <p>Lēmumā par iepriekš iegūtās augstākās izglītības pielīdzināšanu Augstskolu likumā noteiktajiem grādiem un profesionālajām kvalifikācijām Akadēmiskās informācijas centrs norāda, kādam Augstskolu likumā noteiktajam grādam vai grādam un profesionālajai kvalifikācijai ir pielīdzināma personas iepriekš iegūtā augstākā izglītība.</p> <p>Avots: Grādu un profesionālo kvalifikāciju pielīdzināšanas kārtība, http://likumi.lv/doc.php?id=244724</p>
<p>KOM</p> <p>Sākotnējais definīcijas projekts: Kvalifikāciju līmeņu pielīdzināšana – process, kura rezultātā kādas valsts kvalifikāciju līmeņi, kas parasti ir noteikti nacionālajā kvalifikāciju ietvarstruktūrā, tiek savienoti ar Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūras līmeņiem.</p> <p>Ekspertu grupas izstrādātā definīcija: Kvalifikāciju līmeņu pielīdzināšana – process, kura rezultātā tiek noteikta kādas valsts kvalifikāciju līmeņu, kas parasti ir noteikti nacionālajā kvalifikāciju ietvarstruktūrā, atbilstība EKI līmeņiem.</p>	

ALIGNING QUALIFICATIONS FRAMEWORK		KVALIFIKĀCIJU IETVARSTRUKTŪRAS POZICIONĒŠANA
DEF	<p>Align – 1) to arrange things so that they form a line or are parallel to each other, or to be in a position that forms a line etc.; 2) to organize or change something so that it has the right relationship to something else</p> <p>Source: Longman Dictionary of Contemporary English, http://www.ldoceonline.com/</p> <p>Aligning – positioning</p> <p>Source: The Free Dictionary, http://www.thefreedictionary.com</p>	<p>Latvijas normatīvajos aktos termina definīcija nav atrasta.</p> <p>Pozicionēt – parādīt, raksturot kāda pozīcijas, vietu, attieksmi.</p> <p>Avots: Latviešu valodas vārdnīca, http://www.tezaurs.lv/lv</p>
PIEM	<p>The approach of the Flemish-speaking community of Belgium and Hungary (to mention just two examples) to aligning single qualifications (as opposed to “blocks” of qualifications) to their frameworks signals that the learning outcomes principle is taken seriously and is starting directly to impact the way qualifications are levelled and valued in different countries.</p> <p>Source: Cedefop (2015). Analysis and overview of national qualifications framework developments in European countries: annual report 2014. Luxembourg: Publications Office of the European Union. Cedefop working paper No 27, http://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/publications/6127?src=email&freq=weekly</p> <p>Thus at higher education level it was necessary to align the two qualification frameworks at European level.</p> <p>Source: Štastná V. (2008). Aligning National against European Qualification Frameworks: The Principles of Self-Certification, Tbilisi State University, http://www.ehea.info/Uploads/Seminars/Tbilisi_report_VeraStastna.pdf</p> <p>In some countries, there are significant negotiations taking place with “owners” of these qualifications, and procedures are being developed to allow the qualifications to align with NQFs or be part of NQFs. In the EQF Advisory Group, which coordinates the implementation of the EQF at European level, discussions are on-going on how such links with NQFs should be made in order to ensure that consistent and coordinated approaches are followed at national level.</p> <p>Source: European Union (2013). Referencing National Qualifications Levels to the EQF. Luxembourg: Publications Office of the European Union, https://ec.europa.eu/ploteus/sites/eac-efq/files/EQF%20131119-web_0.pdf</p>	
KOM	<p>Ekspertu grupas izstrādātā definīcija : [kvalifikāciju ietvarstruktūras] pozicionēšana – process, kura rezultātā tiek veidota/parādās kādas kvalifikāciju ietvarstruktūras iespējamā līdzība ar citu kvalifikāciju ietvarstruktūru (parasti ar EKI).</p>	

ALLOCATING LEVEL TO QUALIFICATION, LEVELLING	KVALIFIKĀCIJAS LĪMEŅA PIEŠĶIRŠANA
<p>DEF</p> <p>(1) Allocate – to use something for a particular purpose, give something to a particular person etc, especially after an official decision has been made</p> <p>Source: Longman Dictionary of Contemporary English, http://www.ldoceonline.com</p> <p>(2) Allocate – to give something officially to somebody/something for a particular purpose</p> <p>Source: Oxford Dictionaries, http://www.oxforddictionaries.com</p>	<p>Latvijas normatīvajos aktos termina definīcija nav atrasta.</p> <p>Piešķirt:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Juridiski dot tiesības lietot, saņemt vai iegūt īpašumā (parasti kādas materiālas vērtības). 2) Juridiski, oficiāli sagādāt, nodrošināt (kādu stāvokli, apstākļus); būt par pamatu, nosacījumu (piemēram, kādam stāvoklim, apstākļiem). 3) Oficiāli atzīt par atbilstošu (kādam prasībām) un dot iespēju (kādam) saņemt (piemēram, apbalvojumu, medaļu). <p>Avots: Latviešu valodas vārdnīca, http://www.tezaurs.lv/lvv</p>
<p>PIEM</p> <p>NQFs on the go: Allocation of qualifications to levels</p> <p>Source: Reglin T., Schüller S. (2015). NQFs on the go : Allocation of qualifications to levels. Workshop What should or should not be taken into account in leveling qualifications? Presentation. Peer Learning Activity, 16-17 March 2015, Warsaw, http://www.kwalifikacje.edu.pl/download/konferencje/pla2015/Sabine%20Schuller_Thomas%20Reglin_workshop.pdf</p> <p>Guidelines for allocating European Credit Transfer and Accumulation System (ECTS) credits</p> <p>Source: Guidelines for allocating European Credit Transfer and Accumulation System (ECTS) credits. Imperial College London, https://www.imperial.ac.uk/media/imperial-college/administration-and-support-services/registry/academic-governance/public/academic-policy/academic-credit-and-ects/Guidelines-for-allocating-ECTS-credits.pdf</p> <p>Referencing national qualification levels to the EQF Qualifications are classified at national level and allocated to NQFs, which are then referenced to EQF levels.</p> <p>Source: Cedefop (2014). Qualifications at level 5: progressing in a career or to higher education. Working paper No 23. Luxembourg: Publications Office of the European Union www.cedefop.europa.eu/files/6123_en.pdf</p>	<p>Likums reglamentē profesionālās pamatizglītības, profesionālās vidējās izglītības un pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības īstenošanu un atbilstošas profesionālās kvalifikācijas piešķiršanu;</p> <p>Otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības īstenošanu un atbilstošas profesionālās kvalifikācijas piešķiršanu reglamentē Augstskolu likums, citi likumi un normatīvie akti.</p> <p>Avots: Profesionālās izglītības likums, 3. pants, http://likumi.lv/doc.php?id=20244</p> <p>Pārbaudījumu komisija – personu grupa, kurām LU noteiktā kārtībā piešķirtas tiesības novērtēt akadēmisko grādu vai profesionālo kvalifikāciju pretendentu zināšanas visas apgūstamās studiju programmas apjomā, noslēguma darba kvalitāti un atbilstību programmas prasībām, kā arī lemt par noslēguma pārbaudījuma vērtējumu un grāda (kvalifikācijas) piešķiršanu.</p> <p>Avots: Latvijas Universitāte (2011). Nolikums par noslēguma pārbaudījumiem Latvijas Universitātē, http://www.lu.lv/par/dokumenti/nolikumi/parbaudijumi/</p>
<p>KOM</p> <p>Ekspertu grupas piedāvātā definīcija: Kvalifikācijas līmeņa piešķiršana:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Kvalifikācijas iekļaušana noteiktā kvalifikāciju ietvarstruktūras vai sistēmas līmenī.; 2) Līmeņa piešķiršana konkrētai kvalifikācijai, izvērtējot mācīšanās rezultātus. 	

LEARNING – MĀCĪŠANĀS

LEARNING	MĀCĪŠANĀS
<p>DEF</p> <p>(1) Learning – process by which an individual assimilates information, ideas and values and thus acquires knowledge, know-how, skills and/or competences.</p> <p>Learning occurs through personal reflection, reconstruction and social interaction. It may take place in formal, non-formal or informal settings.</p> <p>Source: Cedefop, 2008. In: Cedefop (2014). Terminology of European education and training policy: A selection of 130 key terms. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, http://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/publications/4117</p> <p>(2) Learning – the individual acquisition or modification of information, knowledge, understanding, attitudes, values, skills, competencies or behaviours through experience, practice, study or instruction.</p> <p>Source: UNESCO-UIS (2012). International Standard Classification of Education, ISCED 2011. Canada: UNESCO Institute for Statistics, http://www.uis.unesco.org/Education/Documents/isced-2011-en.pdf</p> <p>(3) Learning – the acquisition and mastery of knowledge, skills and competences through non-formal or formal, public or private, provided online, or in communities and life situations such as intergenerational, peer-based and self-directed learning.</p> <p>Source: Keevy, J., Chakroun, B. (2015). Level-setting and recognition of learning outcomes. The use of level descriptors in the twenty-first century, UNESCO http://unesdoc.unesco.org/images/0024/002428/242887e.pdf</p> <p>(4) Learning – the acquisition of knowledge, understanding, values, skills, competence and/or experience.</p> <p>Source: Based on the NQF Act (Act 67 of 2008). In: The South African Qualifications Authority (2014). NQFpedia: Standard glossary of terms. Terms related to the South African National Qualifications Framework</p>	<p>Latvijas normatīvajos aktos termina definīcija nav atrasta.</p> <p>Mācīšanās – process, kurā persona asimilē informāciju, idejas un vērtības un tādējādi apgūst zināšanas, zināšanu kā darīt (know-how), prasmes un/vai kompetences.</p> <p>Avots: Cedefop (2009). Eiropas vadlīnijas neformālās un ikdienas izglītības vērtēšanai. Luksemburga: Eiropas Kopienu Oficiālo publikāciju birojs, http://www.viaa.gov.lv/files/news/24386/ev_neformalas_izglitiba_vertesanai.pdf</p> <p>Mācīties: 1) Iegūt zināšanas un prasmi; izglītoties; skoloties; studēt; 2) Censties izprast, atminēties, ievingrināties; apgūt; 3) Lasīt (vairākas reizes) un atkārtot, lai paturētu atmiņā</p> <p>Avots: Latviešu valodas vārdnīca, http://www.tezaurs.lv/lv</p>

	LEARNING	MĀCĪŠANĀS
PIEM	<p>The “learning outcomes” approach shifts the emphasis from the duration of learning and the institution where it takes place to the actual learning and the knowledge, skills and competences that have been or should be acquired through the learning process.</p> <p>Source: European Union (2011). Using learning outcomes. Luxembourg: Publications Office of the European Union, https://ec.europa.eu/ploteus/sites/eac-eqf/files/EQF_note4_en.pdf</p> <p>In the EQF a learning outcome is defined as a statement of what a learner knows, understands and is able to do on completion of a learning process. The EQF therefore emphasises the results of learning rather than focusing on inputs such as length of study.</p> <p>Source: European Commission (2008). The European Qualifications Framework for Lifelong Learning (EQF). Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, http://www.nki-latvija.lv/content/files/EQF_broch_en.pdf</p>	<p>Mācīšanās stili Mācīšanās stilu teorijas Mācīšanās traucējumi Mācīšanās motivācija</p> <p>Avots: Thesaurus Eurovoc 3.1. Adaptēts: Valsts valodas centra Terminoloģijas datubāze, http://termini.vvc.gov.lv</p> <p>Tālmācība – izglītības ieguves neklātienas formas paveids, kuru raksturo īpaši strukturēti mācību materiāli, individuāls mācīšanās temps, īpaši organizēts izglītības sasniegumu novērtējums, kā arī dažādu tehnisko un elektronisko saziņas līdzekļu izmantošana;</p> <p>Avots: Izglītības likums, http://likumi.lv/doc.php?id=50759</p> <p>Speciālās pamatizglītības programmu apguve izglītojamajiem ar mācīšanās traucējumiem vai smagiem valodas traucējumiem var ilgt 10 gadus.</p> <p>Avots: Vispārējās izglītības likums, http://likumi.lv/doc.php?id=20243</p> <p>3. Pamatizglītības programmu galvenie uzdevumi ir šādi: [...] 3.3. nodrošināt iespēju apgūt mācīšanās pamatprasmes un informācijas tehnoloģiju izmantošanas pamatiemaņas; [...]</p> <p>16. Izglītojamā mācību sasniegumus 1. klasē vērtē aprakstoši. Tas ir īss mutisks un rakstisks vērtējums par izglītojamā mācību darbību, mācīšanās stilu, saskarsmes un sadarbības prasmēm, attieksmi pret mācībām un mācību sasniegumu attīstības dinamiku.</p> <p>Avots: Noteikumi par valsts pamatizglītības standartu, pamatizglītības mācību priekšmetu standartiem un pamatizglītības programmu paraugiem, http://likumi.lv/doc.php?id=268342</p>
KOM	<p>Sākotnējais definīcijas projekts: Mācīšanās – process, kurā persona uztver un asimilē informāciju, pilnveidojot un/vai attīstot jaunas zināšanas, attieksmes, vērtības, paņēmienus, prasmes, kompetences vai uzvedības modeļus un kas var notikt dažādās dzīves, izglītības vai darba situācijās.</p> <p>Terminu „mācīšanās” un „mācības” nozīme ir atšķirīga, jo „mācīšanās” ietver personas (skolēna, audzēkņa vai studenta) virzītu darbību, savukārt „mācības” apzīmē gan skolotāja, gan skolēna, audzēkņa vai studenta darbības. Termins „mācības” apzīmē procesu, kurā vienlaicīgi notiek tāda mācīšana (skolotāja veiktās darbības), kas rada iespēju mācīties.</p> <p>Ekspertu grupas izstrādātā definīcija: Mācīšanās – process, kurā persona iegūst informāciju, pilnveido un attīsta jaunas zināšanas, prasmes, kompetences, attieksmes, vērtības un uzvedības modeļus un kas var notikt dažādās izglītības, darba un/vai dzīves situācijās. Skatīt terminu „mācības”.</p>	

	TEACHING/LEARNING	MĀCĪBAS
DEF	<p>Termina definīcija angļu valodā nav atrasta.</p>	<p>Latvijas normatīvajos aktos termina definīcija nav atrasta.</p> <p>Mācību process – mērķtiecīgi organizētas mācīšanas un mācīšanās tiešā norise kā pedagoģiskā procesa sastāvdaļa, kurā ciešā skolotāja un skolēna (skolēnu) mijiedarbībā tiek apgūta jauna informācija, papildinot zināšanas, tiek attīstītas jaunas prasmes un iemaņas un tiek nostiprinātas iepriekš apgūtas zināšanas, iemaņas un prasmes.</p> <p>Avots: Pedagoģijas terminu skaidrojošā vārdnīca. Rīga: Zvaigzne ABC, 2000</p>
PIEM	<p>In the 1980s several researchers developed models of the teaching/learning process that summarized much of what was known about increasing test scores (e.g., Cruickshank 1985; Proctor 1984; Squires, Huitt, Segars, 1983).</p> <p>Source: Huitt, W. (2003). A transactional framework of the teaching/learning process. Educational Psychology Interactive. Valdosta, GA: Valdosta State University. Retrieved 27.07.2016 from http://www.edpsycinteractive.org/materials/tchlrmmd.html</p> <p>Our focus, therefore, is on the quality of teaching and learning for those who enter or who hope to enter higher education in the future.</p> <p>Teaching and learning in higher education is a shared process, with responsibilities on both student and teacher to contribute to their success.</p> <p>Source: European Commission (2013). High Level Group on the Modernisation of Higher Education, Report to the European Commission on Improving the quality of teaching and learning in Europe's higher education institutions. Luxembourg: Publications Office of the European Union, http://ec.europa.eu/education/library/reports/modernisation_en.pdf</p>	<p>Izglītība – sistematizētu zināšanu un prasmju apguves un attieksmju veidošanas process un tā rezultāts. Izglītības process ietver mācību un audzināšanas darbību. Izglītības rezultāts ir personas zināšanu, prasmju un attieksmju kopums;</p> <p>Avots: Izglītības likums, http://likumi.lv/doc.php?id=50759</p> <p>Eiropas Komisijas izglītības un apmācības iniciatīvas ir apvienotas Mūžizglītības programmā. Šī programma dod iespēju jebkura vecuma cilvēkiem izmantot mācību iespējas visā Eiropā.</p> <p>Avots: Latvija Eiropas Savienībā mājas lapa. Mācības, http://www.es.gov.lv/tavas-iespejas/macibas</p> <p>Īpašas priekšrocības programma paver studentiem, jo viņiem nav jāmaksā par reģistrāciju vai mācībām uzņēmējauktstskolā, studijas ārzemēs ieskaita kā izglītības programmas sastāvdaļu un studentiem ir tiesības uz ES pabalstu uzturēšanās un ceļa izdevumu segšanai.</p> <p>Avots: Platace, L. (2013). Eiropas Savienības pilsoņu tiesības – izglītība, Latvijas Vēstneša portāls "Par Likumu un Valsti", 10.04.2013, http://m.lvportals.lv/visi/skaidrojumi/254833-eiropas-savienibas-pilsonu-tiesibas-izglitiba/</p> <p>Programma uzsvēr nepieciešamību palielināt līdzdalību visu veidu pieaugušo mācībās (formālajās, neformālajās un patstāvīgajās mācībās) neatkarīgi no tā, vai mērķis ir jaunas darba prasmes, aktīvs pilsoniskums vai personīgā izaugsme un papildījums.</p> <p>Avots: Eiropas Komisijas mājas lapa. Pieaugušo mācību veicināšana, http://ec.europa.eu/education/policy/adult-learning/adult_lv.htm</p> <p>Arī tagad, 21. gadsimtā, portfeļa metodi bieži izmanto, turklāt ne tikai skolotāju pašvērtējumā, bet arī skolēnu un studentu izglītošanas procesā, jo portfeļa veidošana atklāj skolēna vai studenta pieeju un attieksmi gan pret mācībām vai studijām kopumā, gan arī pret konkrēto priekšmetu, kurā tas izmantots kā mācību vai studiju sasniegumu un izaugsmes vērtēšanas veids.</p> <p>Avots: Latvijas Universitāte (2009). Latvijas Universitātes raksti 747. sējums, Pedagoģija un skolotāju izglītība, Latvijas Universitātes Akadēmiskais apgāds, http://www.lu.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/materiali/apgads/raksti/747.pdf</p>
KOM	<p>Sākotnējais definīcijas projekts: Mācības – process, kurā vienlaicīgi notiek mācīšana (skolotāja veiktās darbības) un mācīšanās.</p> <p>Ekspertu grupas izstrādātā definīcija: Mācības – integrēts mācīšanas un mācīšanās process, kurā vienlaicīgi notiek skolotāja darbība un izglītības guvēja mācīšanās.</p>	

	EDUCATION	IZGLĪTĪBA
DEF	<p>(1) Education – 1) the act or process of imparting or acquiring general knowledge, developing the powers of reasoning and judgment, and generally of preparing oneself or others intellectually for mature life; 2) the act or process of imparting or acquiring particular knowledge or skills, as for a profession; 3) a degree, level, or kind of schooling; 4) the result produced by instruction, training, or study; 5) the science or art of teaching; pedagogics.</p> <p>Source: Dictionary.com, http://dictionary.reference.com</p> <p>(2) Education – 1) the process of receiving or giving systematic instruction, especially at a school or university: a course of education; 2) the theory and practice of teaching; 3) a body of knowledge acquired while being educated: his education is encyclopedic and eclectic; 4) information about or training in a particular subject; 5) (an education) an enlightening experience.</p> <p>Source: Oxford Dictionaries, http://www.oxforddictionaries.com</p>	<p>(1) Izglītība – sistematizētu zināšanu un prasmju apguves un attieksmju veidošanas process un tā rezultāts. Izglītības process ietver mācību un audzināšanas darbību. Izglītības rezultāts ir personas zināšanu, prasmju un attieksmju kopums</p> <p>Avots: Izglītības likums, 1. pants, 4. punkts, http://likumi.lv/doc.php?id=50759</p> <p>(2) Izglītība - mērķtiecīgi organizēta sabiedrības vēsturiskās pieredzes, kultūrvērtību apgūšanas, pārmantošanas, sistematizētu zināšanu un prasmju apguves, personības īpašību, pārliecību, attieksmju un vērtību veidošanas un veidošanās joma, atbilstošu praktisku darbību kopums un rezultāts.</p> <p>Avots: Pedagoģijas terminu skaidrojošā vārdnīca. Rīga: Zvaigzne ABC, 2000</p>
PIEM	<p>While personal development may have been a more explicit goal of education and higher education in earlier generations, it is still an underlying assumption of education in Europe.</p> <p>Source: Bologna Working Group on Qualifications Frameworks (2005). A Framework for Qualifications of the European Higher Education Area, Ministry of Science, Technology and Innovation, http://www.ehea.info/Uploads/Articles/050218_QF_EHEA.pdf</p> <p>An important objective underpinning the EQF is the promotion of parity of esteem between academic, vocational or higher education routes as well as between initial and further education. In this sense, all the dimensions of the table are of equal value.</p> <p>The EQF was not designed to classify educational programmes or occupations, but instead focuses on qualifications systems and frameworks.</p> <p>Source: European Commission (2008). Explaining the European Qualifications Framework for Lifelong Learning. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, https://ec.europa.eu/ploteus/sites/eac-eqf/files/brochexp_en.pdf</p>	<p>Izglītības veidi ir šādi: 1) vispārējā izglītība; 2) profesionālā izglītība; 3) akadēmiskā izglītība.</p> <p>Avots: Izglītības likums, 6. pants, http://likumi.lv/doc.php?id=50759</p> <p>Izglītības attīstības politikas virsmērķis pamatnostādnes ir kvalitatīva un iekļaujoša izglītība personības attīstībai, cilvēku labklājībai un ilgtspējīgai valsts izaugsmei.</p> <p>Avots: Izglītības attīstības pamatnostādnes 2014.-2020.gadam, http://m.likumi.lv/doc.php?id=266406</p>
KOM	<p>Sākotnējais definīcijas projekts: Izglītība – sistematizētu zināšanu un prasmju apguves un attieksmju veidošanas process un tā rezultāts. Izglītības process ietver mācību un audzināšanas darbību.</p> <p>Ekspertu grupas izstrādātā definīcija: Izglītība – sabiedrības vēsturiskās pieredzes, kultūrvērtību apgūšanas, pārmantošanas, zināšanu apguves un radīšanas, prasmju un kompetenču, personības īpašību, pārliecību, attieksmju un vērtību veidošanās process un rezultāts.</p>	

	TEACHING	MĀCĪŠANA
DEF	<p>Teaching – the occupation, profession, or work of a teacher.</p> <p>Source: Oxford Dictionaries, http://www.oxforddictionaries.com</p>	<p>Teaching – mācīšana</p> <p>Avots: Akadēmisko terminu datubāze, http://termini.lza.lv</p>
PIEM	<p>Both the European Commission and the Council of the European Union have emphasised the need to improve teacher education, continuing professional development in teaching, and the attractiveness of the teaching profession.</p> <p>Source: European Commission/EACEA/Eurydice (2015). The Teaching Profession in Europe: Practices, Perceptions, and Policies. Eurydice Report. Luxembourg: Publications Office of the European Union, http://www.anefore.lu/wp-content/uploads/2015/09/EURYDICE-THE-TEACHING-PROFESSION.pdf</p> <p>Such analysis would need to relate to the real needs of teachers and their students as well as the extent to which these activities really help teachers to improve their teaching.</p> <p>Source: Fredriksson U. (2007). European teacher education policy: recommendations and indicators. In: Brejc, M. (ed.) (2007). Co-operative Partnerships in Teacher Education: Proceedings of the 31st Annual ATEE (Association for Teacher Education in Europe) Conference. Ljubljana: National School for Leadership in Education, http://www.pef.uni-lj.si/atee/978-961-6637-06-0/715-723.pdf</p>	<p>Efektīva IKT izmantošana mācību procesa atbalstam ilustrē labu mācīšanas praksi visiem izglītojamiem.</p> <p>Avots: Eiropas speciālās izglītības attīstības aģentūra (2013). Informācijas un komunikācijas tehnoloģija iekļaušanai – Sasniegumi un iespējas Eiropas valstīs. Odense, Dānija: Eiropas speciālās izglītības attīstības aģentūra, https://www.european-agency.org/sites/default/files/ICT_for_Inclusion-LV.pdf</p> <p>Šis pētījums aptver dažādas lasītprasmes mācīšanas fāzes: no pirmo ar lasīšanu saistīto prasmju posma līdz posmam, kad skolēni lasīšanu izmanto citu prasmju apguvei.</p> <p>Avots: Eurydice (2011). Lasītprasmes mācīšana Eiropā: konteksts, rīcībpolitika un prakse, http://eacea.ec.europa.eu/Education/eurydice/documents/thematic_reports/130LV.pdf</p> <p>VISC ir uzsācis pedagogu tālākizglītošanu – 2011.gadā VISC sadarbībā ar lielākajiem svešvalodu mācību grāmatu izdevējiem organizēja seminārus svešvalodu mācīšanas metodikā darbā ar jaunākā skolas vecuma bērniem.</p> <p>Avots: Puzāne, K. (2012). EK vēlas uzlabot svešvalodu apguvi bērniem. Situācija Latvijā un ES, Latvijas Vēstneša Portāls „Par Likumu un Valsti”. 19.11.2012., http://www.lvportals.lv/print.php?id=252242</p>
KOM	Ekspertu grupas izstrādātā definīcija: Mācīšana – skolotāja darbība, kas rada iespēju mācīties un vada izglītības guveja mācīšanos.	

	PRIOR LEARNING	IEPRIEKŠĒJĀ MĀCĪŠANĀS
DEF	<p>Prior learning – learning that has taken place, but not necessarily been assessed or measured, prior to entering a programme or seeking an award. Prior learning may have been acquired through formal, non-formal or informal routes.</p> <p>Source: National Qualifications Authority of Ireland (2006). Principles and Operational Guidelines for the Recognition of Prior Learning (RPL) in Further and Higher Education and Training. Dublin: National Qualifications Authority of Ireland, http://www.aic.lv/ace/ace_disk/2007_09/sem07_09/Amsterd_APEL/NFQ-principles06brown1.pdf</p>	<p>Pieredzē iegūtā/iepriekšējā izglītība – pieredzē iegūta izglītība saprotama gan kā mācīšanās no pieredzes, gan pateicoties pieredzei; t.i., izglītības ekstrapolācija un piemērošana. Plašākā izpratnē termins „iepriekšējā izglītība” var nozīmēt arī gan formāli/neformāli un formāli iegūtas izglītības atzīšanu.</p> <p>Avots: Cedefop (2014). 5. līmeņa kvalifikācijas: izaugsme karjerā vai ceļā uz augstāko izglītību. Darba dokuments Nr. 23, http://www.nki-latvija.lv/content/files/EKI%205%20limena%20kvalifikācijas.pdf</p>
PIEM	<p>There is a wide range of assessment methods for recognising prior learning and experience.</p> <p>Source: European Union (2015). ECTS Users' Guide. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, http://ec.europa.eu/education/library/publications/2015/ects-users-guide_en.pdf</p> <p>This is very relevant to the recognition of prior learning, which is enhanced by the increased use of learning outcomes.</p> <p>Source: Bologna Working Group on Qualifications Frameworks (2005). A Framework for Qualifications of the European Higher Education Area, Ministry of Science, Technology and Innovation, http://www.ehea.info/Uploads/Articles/050218_QF_EHEA.pdf</p> <p>The significance of recognition of prior learning also increases due to the augmenting geographic mobility of the labour force. [...]</p> <p>The learning outcomes do not usually lead to certification, however they may be validated and certified in the framework of recognition of prior learning schemes.</p> <p>Source: Rusakova, A. (2011), Recognition of Prior Learning within Higher Education in the Context of Lifelong Learning. Doctoral thesis, https://luis.lu.lv/pls/pub/luj.fprmt?l=1&fn=F-749649009/Agnese%20Rusakova%202011.pdf</p>	<p>Lēmumu par iepriekšējā izglītībā vai profesionālajā pieredzē sasniegtu studiju rezultātu atzīšanu pieņem augstskolas vai koledžas izveidota studiju rezultātu atzīšanas komisija.</p> <p>Avots: Iepriekšējā izglītībā vai profesionālajā pieredzē sasniegtu studiju rezultātu atzīšanas noteikumi, http://likumi.lv/doc.php?id=242653</p> <p>Pētījumā netiek izvērtēta skolēnu ārpus skolas apkārtējās vides un sabiedrības ietekme, kā arī skolēnu iepriekšējās mācīšanās pieredze.</p> <p>Avots: Deimante-Hartmane, D. (2013). Vidusskolas vecāko klašu skolēnu vispārējo patstāvīgās mācīšanās prasmju pilnveide angļu valodas mācību procesā. Promocijas darbs, https://www.liepu.lv/uploads/files/18.03.19.11finped_Dagnija_Demante_Hartmane_promocijas_darbs_printesana(1).pdf</p>
KOM	<p>Sākotnējais definīcijas projekts: iepriekšējā mācīšanās – mācīšanās, kas notikusi formālā, neformālā vai ikdienas veidā pirms iestāšanās izglītības programmā vai pretendējot uz kvalifikāciju un kas var nebūt oficiāli apstiprināta vai atzīta.</p> <p>Ekspertu grupas izstrādātā definīcija: iepriekšējā mācīšanās – mācīšanās, kas notikusi formālā, neformālā vai ikdienas veidā pirms iestāšanās izglītības programmā vai pretendējot uz kvalifikāciju.</p>	

FORMAL EDUCATION	FORMĀLĀ IZGLĪTĪBA
<p>(1) Formal education – education that is institutionalised, intentional and planned through public organizations and recognised private bodies and – in their totality – constitute the formal education system of a country. Formal education programmes are thus recognised as such by the relevant national education authorities or equivalent authorities, e.g. any other institution in cooperation with the national or sub-national education authorities. Formal education consists mostly of initial education. Vocational education, special needs education and some parts of adult education are often recognised as being part of the formal education system.</p> <p>Source: UNESCO-UIS (2012). International Standard Classification of Education, ISCED 2011. Canada: UNESCO Institute for Statistics, http://www.uis.unesco.org/Education/Documents/iscsed-2011-en.pdf</p> <p>(2) Formal education – education provided in the system of schools, colleges, universities and other formal educational institutions that normally constitutes a continuous “ladder” of full-time education for children and young people, generally beginning at the age of five to seven and continuing up to 20 or 25 years old. In some countries, the upper parts of this “ladder” are organised programmes of joint part-time employment and part-time participation in the regular school and university system: such programmes have come to be known as the “dual system” or equivalent terms in these countries (Eurostat manual Classification of Learning Activities (CLA)).</p> <p>Source: Eurostat (2006), p. 13. In: EACEA; Eurydice (2011). Adults in Formal Education: Policies and Practice in Europe. Brussels: Eurydice, http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/thematic_reports/128EN.pdf</p> <p>Formal learning – learning that occurs in an organised and structured environment (i.e. in an education or training institution or on the job) and is explicitly designated as learning (in terms of objectives, time and resources). Formal learning is intentional from the learner’s point of view. It typically leads to validation and certification</p> <p>Source: Cedefop (2014). Terminology of European education and training policy: A selection of 130 key terms. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, http://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/publications/4117</p>	<p>(1) Formālā izglītība – sistēma, kas ietver pamatzglītības, vidējās izglītības un augstākās izglītības pakāpes, kuru programmu apguvi apliecina valsts atzīts izglītības vai profesionālās kvalifikācijas dokuments, kā arī izglītības un profesionālās kvalifikācijas dokuments.</p> <p>Avots: Izglītības likums, 1.pants, http://www.likumi.lv/doc.php?id=50759</p> <p>(2) Formālā izglītība – sistēma, kas ietver pamatzglītības, vidējās un augstākās izglītības pakāpes, kuru programmu apguvi apliecina valsts atzīts izglītības vai/un profesionālās kvalifikācijas dokuments.</p> <p>Avots: Izglītības attīstības pamatnostādnes 2014.-2020.gadam, http://m.likumi.lv/doc.php?id=266406</p>

DEF

	FORMAL EDUCATION	FORMĀLĀ IZGLĪTĪBA
PIEM	<p>Each of these has something to say about the nature of formal education – and bring out different aspects of the phenomenon.</p> <p>Source: Smith, M. K. (2002). Informal, non-formal and formal education: a brief overview of different approaches. The encyclopedia of informal education, http://www.infed.org/foundations/informal_nonformal.htm</p> <p>The importance to Europe of skilled and knowledgeable citizens extends beyond formal education to learning acquired in non-formal or informal ways.</p> <p>Source: Cedefop website. Validation of non-formal and informal learning, http://www.cedefop.europa.eu/en/events-and-projects/projects/validation-non-formal-and-informal-learning</p> <p>A rapidly growing number of countries emphasise the importance of making visible and valuing learning taking place outside formal education and training institutions, at work, in the home and during leisure time activities.</p> <p>Source: Cedefop (2015). European guidelines for validating non-formal and informal learning. Luxembourg: Publications Office. Cedefop reference series No 104, http://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/publications/3073</p>	<p>Formālā izglītība salīdzinoši lēni spēj pielāgoties mainīgajiem apstākļiem darba tirgū.</p> <p>Avots: Izglītības attīstības pamatnostādnes 2014.-2020.gadam, http://m.likumi.lv/doc.php?id=266406</p> <p>Pieaugušo iedzīvotāju iegūtā izglītība bieži tiek izmantota kā tautsaimniecībā pieejamo zināšanu un prasmju rādītājs. Šo rādītāju nosaka pieaugušo iedzīvotāju iegūtās formālās izglītības pakāpe.</p> <p>Avots: Eurydice (2011). Pieaugušo iespējas formālajā izglītībā: politika un prakse Eiropā, http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/thematic_reports/128LV.pdf</p>
KOM	<p>Sākotnējais definīcijas projekts: Formālā izglītība – sistēma, kas ietver pamatzglītības, vidējās un augstākās izglītības pakāpes, kuru programmu apguvi apliecina valsts atzīts izglītības vai/un profesionālās kvalifikācijas dokuments.</p> <p>Ekspertu grupas izstrādātā definīcija: Formālā izglītība – izglītības iestāžu strukturēts un sistēmisks programmu piedāvājums, kuru apguves rezultātu apliecina valsts atzīts izglītības un/vai profesionālās kvalifikācijas dokuments.</p>	

	NON-FORMAL EDUCATION	NEFORMĀLĀ IZGLĪTĪBA
DEF	<p>Non-formal Education:</p> <p>1) Organized but outside the formal sector, serve identifiable clientele and has learning objectives (Combs et.al. 1973);</p> <p>2) Organised and sustained; all ages; within and outside education institutions; education programmes for adults (literacy...) (ISCED 97).</p> <p>Source: Werquin, P. (2007). Terms, concepts and models for analysing the value of recognition programmes. OECD, http://www.oecd.org/edu/skills-beyond-school/41834711.pdf</p>	<p>Neformālā izglītība – ārpus formālās izglītības organizēta interesēm un pieprasījumam atbilstoša izglītojoša darbība</p> <p>Avots: Izglītības likums, 1. pants, 14. punkts, http://likumi.lv/doc.php?id=50759</p>
PIEM	<p>Non-formal education became part of the international discourse on education policy in the late 1960s and early 1970s.</p> <p>Source: Smith, M. K. (2001). What is non-formal education? The encyclopaedia of informal education, http://infed.org/mobi/what-is-non-formal-education/</p>	<p>Šā rīcības virziena ietvaros paredzētie pasākumi ir vērsti uz zināšanu, prasmju un kompetenču iegūšanu un attīstību bērniem un jauniešiem ārpus formālās izglītības, t.sk. pilnveidojot neformālās izglītības normatīvo regulējumu.</p> <p>Avots: Izglītības attīstības pamatnostādnes 2014.-2020.gadam, http://m.likumi.lv/doc.php?id=266406</p> <p>Kā uzsver Rozenblats (Rosenblatt, 2009), atsaucies perioda garumam ir liela nozīme, it īpaši saistībā ar pieaugušo līdzdalību neformālajā izglītībā un apmācībā, jo neformālās izglītības pasākumi ir samērā īsi un bieži vien ir izklaidēti laikā.</p> <p>Avots: Eurydice (2011). Pieaugušo iespējas formālajā izglītībā: politika un prakse Eiropā, http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/thematic_reports/128LV.pdf</p>
KOM	<p>Ekspertu grupas izstrādātā definīcija: Neformālā izglītība – dalībnieku interesēm un pieprasījumam atbilstošs, organizēts mācību piedāvājums, kura rezultātā ir iespēja iegūt mācīšanās apliecinājumu.</p>	

	NON-FORMAL LEARNING	NEFORMĀLĀ MĀCĪŠANĀS
DEF	<p>(1) Non-formal learning – learning embedded in planned activities not explicitly designated as learning (in terms of learning objectives, learning time or learning support). Non-formal learning is intentional from the learner's point of view.</p> <p>Non-formal learning outcomes may be validated and may lead to certification. Non-formal learning is sometimes described as semistructured learning.</p> <p>Source: Cedefop (2014). Terminology of European education and training policy: A selection of 130 key terms. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, http://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/publications/4117</p> <p>(2) Non-formal learning – planned learning activities, not explicitly designated as learning, towards the achievement of a qualification or part-qualification; often associated with learning that results in improved workplace practice.</p> <p>Source: The South African Qualifications Authority (2014). NQFpedia: Standard glossary of terms. Terms related to the South African National Qualifications Framework</p> <p>(3) Non-formal learning – is purposive but voluntary learning that takes place in a diverse range of environments and situations for which teaching/training and learning is not necessarily their sole or main activity. These environments and situations may be temporarily, and the activities or courses that take place may be staffed by professional learning facilitators (such as youth trainers) or by volunteers (such as youth leaders). The activities and courses are planned, but are seldomly structured by conventional rhythms or curriculum subjects. They usually address specific target groups, but rarely document or assess learning outcomes or achievements in conventionally visible ways.</p> <p>Source: Youthpass's website. What is non formal learning? https://www.youthpass.eu/da/youthpass/for/youth-initiatives/learn/information/non-formal-learning/</p>	<p>Neformālā mācīšanās – mācīšanās, kas notiek plānotu nodarbību veidā (mācīšanās mērķu un laika ziņā) un kurā tiek sniegts noteikta veida mācīšanās atbalsts (piemēram, studenta un pasniedzēja kontakts); tās var būt programmas, kurās sniedz darbam nepieciešamās prasmes, novērš pieaugušo analfabētismu un veicina to, lai pamatizglītību iegūtu tie, kas priekšlaicīgi pametuši mācības; ļoti bieži neformālā mācīšanās ietver uzņēmumā veiktu apmācību, ar kuras palīdzību uzņēmumi atjaunina un uzlabo savu darbinieku prasmes, piemēram, IKT prasmes, strukturētu mācīšanos tiešsaistē (piemēram, izmantojot atvērto izglītības resursus) un kursus, ko saviem biedriem, mērķgrupām vai plašākai sabiedrībai organizē pilsoniskās sabiedrības organizācijas (Eiropas Padomes 2012.gada 20. decembra ieteikumi par neformālās un ikdienējās mācīšanās validēšanu).</p> <p>Avots: VIAA (2015). Ārpus formālās izglītības sistēmas apgūtās profesionālās kompetences novērtēšana, ESF projekts „Nozaru kvalifikācijas sistēmas izveide un profesionālās izglītības efektivitātes un kvalitātes paaugstināšana”, http://viaa.gov.lv/library/files/original/09_IKVD_RPUS_FORM_IZGL.pdf</p> <p>Non-formal learning – neformālā izglītība</p> <p>Avots: Par „Eiropas Pieaugušo izglītības glosārija” terminiem, 24.08.2010., http://likumi.lv/doc.php?id=222079; LZA TK lēmums Nr. 64 (23.09.2009); LZA TK protokols Nr. 4/1100 (24.08.2010)</p>
PIEM	<p>NQFs are widely recognised to be an important tool in supporting lifelong learning strategies, notably by opening up to qualifications awarded in non-formal learning contexts and by promoting validation of non-formal and informal learning.</p> <p>Source: Cedefop (2015). Analysis and overview of national qualifications framework developments in European countries: annual report 2014. Luxembourg: Publications Office of the European Union. Cedefop working paper No 27, http://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/publications/6127?src=email&freq=weekly</p>	
KOM	<p>Sākotnējais definīcijas projekts: Neformālā mācīšanās – dalībnieku interesēm un pieprasījumam atbilstoša, organizēta izglītojoša darbība.</p> <p>Ekspertu grupas izstrādātā definīcija: Neformālā mācīšanās – personas interesēm un vajadzībām atbilstoša izglītošanās, kuras rezultātā ir iespēja iegūt mācīšanās apliecinājumu.</p>	

	INFORMAL LEARNING	IKDIENAS MĀCĪŠANĀS
DEF	<p>Informal learning – learning resulting from daily activities related to work, family or leisure. It is not organised or structured in terms of objectives, time or learning support. Informal learning is in most cases unintentional from the learner's perspective.</p> <p>Informal learning outcomes may be validated and certified. Informal learning is also referred to as experiential or incidental/random learning.</p> <p>Source: Cedefop, 2008. In: Cedefop (2014). Terminology of European education and training policy: A selection of 130 key terms. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, http://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/publications/4117</p>	<p>Ikdienējā (informālā) mācīšanās – izglītošanās process, kura ietvaros no ikdienas un darba pieredzes tiek apgūtas zināšanas, prasmes, kompetences, attieksmes un vērtības, kas bagātina un pilnveido personību un, iespējams, darba prasmes, tomēr atšķirībā no neformālās izglītības ikdienējā (informālā) mācīšanās nav ietverta programmas vai kursa rāmjos, tā notiek, mācoties sabiedrībā, tajā skaitā ģimenē, kā arī darbā (piemēram, uzzinot jaunu informāciju no TV raidījumiem, bibliotēkās, apmeklējot muzejus un izstādes, pārņemot vecāku vai draugu pieredzi).</p> <p>Avots: Izglītības attīstības pamatnostādnes 2014.-2020.gadam, http://m.likumi.lv/doc.php?id=266406</p> <p>Informal learning – informālā mācīšanās/ikdienējā mācīšanās</p> <p>Informal education – informālā izglītība jeb ikdienējā izglītība</p> <p>Avots: LZA TK lēmums Nr. 64 „Par angļu termina informal education atbilstmi latviešu valodā” (23.09.2009.)</p>
PIEM	<p>Consequently, the provision of distance learning (including e-learning and blended learning); breaking programmes into more manageable units of study or modules; credit-based qualifications; validating non-formal and informal learning; as well as ensuring permeability between levels and pathways, all contribute to lowering the barriers which hinder adult participation in education and training.</p> <p>Source: European Commission/EACEA/Eurydice (2015). Adult Education and Training in Europe: Widening Access to Learning Opportunities. Eurydice Report. Luxembourg: Publications Office of the European Union, http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/thematic_reports/179en.pdf</p>	<p>Atbalstot mūžizglītības principa attīstību, tiek akcentēta mācīšanās rezultātu pieeja, kas vērtē iegūtās zināšanas, prasmes un kompetenci, nevis veidu, kā tās tika iegūtas – formālajā, neformālajā vai ikdienējās (informālajā) mācīšanās veidā.</p> <p>Avots: Izglītības attīstības pamatnostādnes 2014.-2020.gadam, http://m.likumi.lv/doc.php?id=266406</p> <p>Citās valstīs neformālās un ikdienas mācīšanās ceļā iegūtās zināšanas, prasmes un kompetences ir jau iespējams atzīt, taču veidi, kādos tas notiek, mēdz būt diezgan atšķirīgi.</p> <p>Avots: Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība (2009). Neformālā ceļā iegūto prasmju, zināšanu un kompetenču atzīšana Latvijā un arodbiedrību iesaiste šajos procesos, ESF projekts „Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības administratīvās kapacitātes stiprināšana”, http://www.lbas.lv/upload/stuff/201004/soc_zin_dec_2009.pdf</p>
KOM	<p>Sākotnējais definīcijas projekts: Ikdienas mācīšanās – izglītošanās process, kas var notikt neapzināti, ikdienā un darba pieredzē apgūstot jaunas vai papildinot esošās zināšanas, prasmes, kompetences, attieksmes un vērtības, kas bagātina un pilnveido personību.</p> <p>AIC rosina lietot „ikdienas mācīšanās”, kas bija viens no LZA TK apspriestajiem terminiem, nevis „ikdienējā mācīšanās”, jo šis termins ir vienkāršāks un jau ir ietverts vispārpieņemtā vārdu krājumā.</p> <p>Ekspertu grupas izstrādātā definīcija: Ikdienas mācīšanās – izglītošanās, kas var notikt apzināti vai neapzināti, ikdienā un darba pieredzē apgūstot jaunas vai papildinot esošās zināšanas, prasmes, kompetences, attieksmes un vērtības, kas bagātina un pilnveido personību.</p>	

EDUCATION PATH/PATHWAY	IZGLĪTĪBAS CEĻŠ
<p>DEF</p> <p>Education/training path – sum of learning sequences followed by an individual to acquire knowledge, skills or competences.</p> <p>A learning path may combine formal and non-formal learning sequences.</p> <p>Source: Cedefop (2014). Terminology of European education and training policy: A selection of 130 key terms. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, http://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/publications/4117</p> <p>Education/training pathway – set of related education or training programmes provided by schools, training centres, higher education institutions or VET providers, which eases the progression of individuals within or between activity sectors.</p> <p>Source: Cedefop, 2008. In: Cedefop (2014). Terminology of European education and training policy: A selection of 130 key terms. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, http://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/publications/4117</p> <p>Pathway – sequencing of qualifications that allows learners to move vertically, diagonally and, in some cases, horizontally, through NQF levels, giving learners recognition for full or partially completed qualifications or part-qualifications.</p> <p>Source: The South African Qualifications Authority (2014). NQFpedia: Standard glossary of terms. Terms related to the South African National Qualifications Framework</p>	<p>Latvijas normatīvajos aktos termina definīcija nav atrasta.</p> <p>Izglītības ceļš – skolu, mācību centru, augstākās vai profesionālās izglītības iestāžu īstenoto izglītības programmu kopums, kas palīdz personai attīstīties nozares ietvaros vai starp tām.</p> <p>Avots: Cedefop, 2008a. Adaptēts: Cedefop (2014). 5. līmeņa kvalifikācijas: izaugsme karjerā vai ceļā uz augstāko izglītību. Darba dokuments Nr. 23, http://www.nki-latvija.lv/content/files/EK1%205%20limena%20kvalifikācijas.pdf</p>
<p>PIEM</p> <p>Moreover, the modular structure of programmes facilitates the validation of learning and thus the development of individual education pathways</p> <p>Source: European Commission/EACEA/Eurydice (2015). Adult Education and Training in Europe: Widening Access to Learning Opportunities. Eurydice Report. Luxembourg: Publications Office of the European Union, http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/thematic_reports/179en.pdf</p> <p>The learning pathway may be “signposted” through institution guidance and regulations (including the recognition of prior learning and experience) and different learning pathways may lead to the award of the same qualification.</p> <p>Source: European Union (2015). ECTS Users’ Guide. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, http://ec.europa.eu/education/library/publications/2015/ects-users-guide_en.pdf</p>	<p>Apakšaktivitātes ietvaros nodrošināts mācību atbalsts vairāk nekā jauniešu ar mācīšanās problēmām, veicinot piemērotu izglītības un tālākizglītības ceļu piedāvājumus jauniešiem obligātajā izglītības vecumā ar zemām pamatprasmēm, jauniešiem sociālās korekcijas izglītības iestādēs un jauniešiem ar funkcionāliem traucējumiem</p> <p>Avots: Izglītības attīstības pamatnostādnes 2014.-2020.gadam, http://m.likumi.lv/doc.php?id=266406</p> <p>Plānojot savu karjeru, jāizvēlas ne tikai profesija, bet arī izglītības ceļš, kā šo profesiju apgūt. Turklāt jāizvēlas savai situācijai un nākotnes plāniem atbilstošākais.</p> <p>Avots: NIID mājas lapa. Tālākās izglītības ceļi pēc 9. un 12. klases. Infografika, http://www.niid.lv/infografikas</p>
<p>KOM</p> <p>Sākotnējais definīcijas projekts: Izglītības ceļš – dažādu izglītības iestāžu īstenotu izglītības programmu secīgs kopums, kas palīdz personai attīstīties nozares ietvaros vai starp tām.</p> <p>Eskpertu grupas izstrādātā definīcija: Izglītības ceļš – formālās un neformālās izglītības un ikdienas mācīšanās secīgs kopums, kas palīdz personai pilnveidoties un ļauj sasniegt noteiktu izglītības pakāpi, vai ir priekšnosacījums noteiktas kvalifikācijas iegūšanai vai izglītības programmas uzsākšanai.</p>	

APPRENTICESHIP	MĀCEKLĪBA
<p>DEF</p> <p>Apprenticeship – systematic, long-term training alternating periods at the workplace and in an educational institution or training centre. The apprentice is contractually linked to the employer and receives remuneration (wage or allowance). The employer assumes responsibility for providing the trainee with training leading to a specific occupation.</p> <p>In French, the term “<i>apprentissage</i>” relates to both apprenticeship and the process of learning. The German “<i>dual system</i>” is an example of apprenticeship.</p> <p>Source: Cedefop, 2004. In: Cedefop (2014). Terminology of European education and training policy: A selection of 130 key terms. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, http://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/publications/4117</p> <p>Apprenticeship – a learning programme in respect of an officially listed trade, which includes a trade-test in respect of that trade.</p> <p>Source: Based on the Skills Development Act (Act 97 of 1998). In: The South African Qualifications Authority (2014). NQFpedia: Standard glossary of terms. Terms related to the South African National Qualifications Framework</p>	<p>Latvijas normatīvajos aktos termina definīcija nav atrasta.</p> <p>Apprenticeship - māceklība</p> <p>Avots: Par angļu termina apprenticeship atbilstmi latviešu valodā, LZA TK protokols Nr. 3/1099 (17.08.2010.)</p>
<p>PIEM</p> <p>Given that apprenticeships systems also strengthen cooperation between governments, social partners, employers and training institutions, it is unsurprising that their revival has become a worldwide trend.</p> <p>Source: Cedefop (2014). Developing apprenticeships. Briefing note, http://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/publications/9088</p> <p>An apprenticeship certificate is related to e.g. level 3. After some years of work experience and further training within the company, a graduate of apprenticeship training wants to continue his or her learning career at a university (e.g. level 5).</p> <p>Source: European Commission (2008). Explaining the European Qualifications Framework for Lifelong Learning. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, https://ec.europa.eu/ploteus/sites/eac-efq/files/brochexp_en.pdf</p>	<p>Māceklība apmācība notiek, pamatojoties uz tipveida līgumu, kuru māceklis slēdz ar skolu vai amata meistaru. Tipveida līgumu izstrādā un apstiprina Izglītības ministrija.</p> <p>Avots: Likums Par amatniecību, http://likumi.lv/doc.php?id=63052</p> <p>2013.gada jūlijā darbu uzsāka Eiropas Māceklību alianse, kuras mērķis ir uzlabot māceklības kvalitāti un nodrošinājumu visā ES un mainīt attieksmi pret māceklības tipa mācīšanos.</p> <p>Māceklība un stažēšanās</p> <p>Avots: Eiropas Savienības Padomes un Eiropadomes oficiālā tīmekļa vietne. Māceklība un stažēšanās, http://www.consilium.europa.eu/lv/policies/youth-employment/apprenticeships-traineeships/</p> <p>Māceklības shēmu un DVB mācību ieviešanas būtiskums akcentēts 2012.gada 20.novembra Eiropas Komisijas paziņojumā Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai „Izglītības pārvērtēšana – ieguldījums prasmēs labāku sociālekonomisko rezultātu sasniegšanai” un citos Latvijas kā ES dalībvalsts akceptētos ES politikas dokumentos.</p> <p>Avots: IZM (2014). Informatīvais ziņojums. Par darba vidē balstītu mācību īstenošanas iespējām Latvijas profesionālās izglītības attīstības kontekstā, http://tap.mk.gov.lv/mk/tap/?pid=40319533</p> <p>Eiropas Komisijas ieteiktie pasākumi jauniešu atbalstam Jauniešu garantijas shēmas: 1) Tiešs atbalsts augstas kvalitātes praksei vai māceklībai.</p> <p>Avots: Līce, A. (2014). Ziņojums par Latvijas un Eiropas Savienības normatīviem aktiem profesionālās izglītības jomā, Latvijas Darba devēju konfederācija, http://www.sif.gov.lv/nodevumi/nodevumi/3419/2014_Zinojums_Izglitiba.pdf</p>

APPRENTICESHIP

MĀCEKLĪBA

KOM

Sākotnējais definīcijas projekts: Māceklība – profesionālās izglītības īstenošanas forma, kuras laikā mācības pārmaiņus notiek profesionālās izglītības iestādē teorētisko zināšanu, prasmju un kompetenču papildināšanai un apguvei un darba vietā uzņēmumā praktisko zināšanu, prasmju un kompetenču papildināšanai un apguvei profesionālās izglītības programmas kontekstā, par ko tiek noslēgta trīspusēja vienošanās starp audzēkni, izglītības iestādi un darba devēju.

Ekspertu grupas izstrādātā definīcija: Māceklība – duālās profesionālās izglītības īstenošanas forma, kas pārmaiņus notiek darba vietā (pamatā) un izglītības iestādē. Par māceklības organizēšanu parasti ir atbildīgs darba devējs. Māceklis ir līgumiski saistīts ar darba devēju un parasti saņem atbildību. Latvijā māceklību īsteno amatizglītības sistēmā.

	WORK-BASED LEARNING	DARBA VIDĒ BALSTĪTAS MĀCĪBAS
DEF	<p>(1) Work-based learning – acquisition of knowledge and skills through carrying out and reflecting on tasks in a vocational context, either at the workplace (such as alternance training) or in a VET institution.</p> <p>Source: Cedefop, 2011. In: Cedefop (2014). Terminology of European education and training policy: A selection of 130 key terms. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, http://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/publications/4117</p> <p>(2) Work-based learning – programmes for both secondary and post-secondary students which provide opportunities to achieve employment-related competencies in the workplace. Work-based learning is often undertaken in conjunction with classroom or related learning and may take the form of work placements, work experience, workplace mentoring, instruction in general workplace competencies and broad instruction in all aspects of industry.</p> <p>Source: Glossary of VET (2013). Adelaide: National Centre for Vocational Education Research, http://www.voced.edu.au/glossary-vet</p> <p>Work-based education – educational activities which take place in a work environment, usually in the context of vocational education programmes. The aim is to achieve specific learning objectives through practical instruction and participation in work activities under the guidance of experienced workers or trainers.</p> <p>Source: UNESCO-UIS (2012). International Standard Classification of Education, ISCED 2011. Canada: UNESCO Institute for Statistics, http://www.uis.unesco.org/Education/Documents/isced-2011-en.pdf</p>	<p>Latvijā šobrīd tiek lietots termins:</p> <p>Darba vidē balstītas mācības (DVB mācības) – pieeja, kad izglītojams praktiskās iemaņas un zinības galvenokārt apgūst reālā darba vidē uzņēmumā, un tikai salīdzinoši nelielu laiku daļu (vairumā gadījumu mazāk par pusi) pavada profesionālās izglītības iestādē, apgūstot teorētiskās zināšanas.</p> <p>Avots: IZM (2014). Informatīvais ziņojums. Par darba vidē balstītu mācību īstenošanas iespējām Latvijas profesionālās izglītības attīstības kontekstā, http://tap.mk.gov.lv/mk/tap/?pid=40319533</p> <p><u>Tulkojumi:</u></p> <p>Education based on work – darbaudzināšana</p> <p>Avots: Ekonomikas, lietvedības un darba organizācijas termini. Rīga, 1995. Adaptēts: Valsts valodas centra Terminoloģijas datubāze, http://termini.vvc.gov.lv/</p> <p>Work-based learning – darbā īstenota mācīšanās</p> <p>Avots: Par „Eiropas Pieaugušo izglītības glosārija” terminiem, 24.08.2010., http://likumi.lv/doc.php?id=222079</p> <p>Work-based learning – darbvietapmācība¹</p> <p>Avots: LZA TK protokols Nr. 5/1118 (09.12.2014.)</p>
PIEM	<p>Work-based learning programmes are organised programmes that are wholly or predominantly based in a work setting, i.e. in a work-based context or in the workplace itself.</p> <p>Source: Cedefop (2013). Return to work. Work-based learning and the reintegration of unemployed adults into the labour market. Working paper No 21. Luxembourg: Publications Office of the European Union, www.cedefop.europa.eu/files/6121_en.pdf</p> <p>Member States and social partners committed themselves in the Bruges Communiqué, the European agenda for cooperation in vocational education and training (VET), to the objective of including work-based learning in all initial VET courses.</p> <p>Source: European Commission (2013). Work-Based Learning in Europe. Practices and Policy Pointers, http://ec.europa.eu/education/policy/vocational-policy/doc/alliance/work-based-learning-in-europe_en.pdf</p>	<p>Darba vidē balstītu mācību (turpmāk – DVB mācību) pieeja profesionālās izglītības nodrošināšanā attiecas uz sākotnējo profesionālo izglītību un nav attiecināma uz augstāko izglītību.</p> <p>Avots: Ekonomikas ministrija (2015). Informatīvais ziņojums par darba devēju atbalsta pasākumu iesaistīties darba vidē balstītā izglītības sistēmā fiskālo ietekmi uz valsts budžetu, http://tap.mk.gov.lv/lv/mk/tap/?pid=40365295&mode=mk&date=2015-08-25</p> <p>Profesionālās izglītības ieguves formas ir šādas: 1) klātiene; 2) neklātiene; 3) pašizglītība; 4) darba vidē balstītas mācības.</p> <p>Avots: Profesionālās izglītības likums, 28. pants, 1. punkts, http://likumi.lv/doc.php?id=20244</p> <p>Uzņēmumi uzskata, ka darba vidē balstītas mācības ir pareizais ceļš, kā veicināt uzņēmumus iesaistīties profesionālajā izglītībā, jo tad uzņēmumam ir iespēja sagatavot sev tādus speciālistus, kādi uzņēmumā ir nepieciešami.</p> <p>Avots: Pāreja no profesionālās izglītības uz darba tirgu Latvijā, Eiropas Savienības Mūžizglītības programmas projekts „VET TO WORK: pāreja no profesionālās izglītības uz darba tirgu”, http://www.chamber.lv/public/uploads/editor/ES_projekti/VET_to_WORK_Publikacija_LV_small_final.pdf</p>

¹ LZA TK notika diskusija par „work based learning” atveidojumu latviešu valodā; tika izteikti dažādi viedokļi. TK nolēma, ka pašreizējais termins „darba vidē balstītas mācības” nav iesakāms un no apspriestajiem variantiem par labāko uzskatāms „darbvietapmācība” kā sistēmas vienas daļas apzīmējums (LZA TK protokols Nr. 5/1118 (09.12.2014)).

WORK-BASED LEARNING

DARBA VIDĒ BALSTĪTAS MĀCĪBAS

KOM

Eiropas izglītības politikas dokumentos paralēli tiek lietoti termini „duālā sistēma” (dual system), „darba vidē balstītas mācības” (work based learning) un „mācekļu izglītība” (apprenticeship).

Ekspertu grupas izstrādātā definīcija: Darba vidē balstītas mācības – profesionālās izglītības ieguves forma, saskaņā ar kuru izglītības programmas profesionālā satura teorija un prakse pārmaiņus tiek apgūta izglītības iestādē un uzņēmumā (vai darbam pietuvinātā vidē), par ko ir noslēgts trīspusējs līgums starp izglītības iestādi, darba devēju un izglītības guvēju.

	SCHOOL-BASED LEARNING	SKOLAS VIDĒ BALSTĪTAS MĀCĪŠANĀS
DEF	<p>Termina definīcija angļu valodā nav atrasta</p> <p>In vocational education two main learning pathways exist, namely school-based pathways and work-based pathways (OECD 2009). In the school-based pathway students learn in school and participate in different workplaces as part of their total vocational trajectory. In the workplace pathway students are employed in professional organizations for more than 60% of the time.</p> <p>Source: Schaap, H., Baartman, L. & de Bruijn, E. (2012). Vocations and Learning. 5: 99. doi:10.1007/s12186-011-9069-2, http://link.springer.com/article/10.1007%2Fs12186-011-9069-2#page-1</p>	<p>Latvijas normatīvajos aktos termina definīcija nav atrasta.</p>
PIEM	<p>The School-to-Work Opportunities Act (1994) has stimulated a number of approaches to link school-based learning and work-based learning to help students transition to the workplace.</p> <p>Source: Moore, M.A. Connecting School-Based Learning and Work-Based Learning: Perceptions of Students, Their Teachers and Their Workplace Supervisors, Thesis abstract, https://theses.lib.vt.edu/theses/available/etd-91497-121932/unrestricted/ABSTRACT.PDF</p> <p>For example, they perceive school-based practicing how to deal with customers as irrelevant as they can more easily learn this in practice.</p> <p>Source: Schaap, H., Baartman, L. & de Bruijn, E. (2012). Vocations and Learning. 5: 99. doi:10.1007/s12186-011-9069-2, http://link.springer.com/article/10.1007%2Fs12186-011-9069-2#page-1</p> <p>They essentially help unqualified young people to up-skill and become better prepared to obtain and retain an apprenticeship place. They usually involve an on-the-job training period in a company, several companies or in a workshop, alongside some school-based learning.</p> <p>Source: European Commission/EACEA/Eurydice/Cedefop (2014). Tackling Early Leaving from Education and Training in Europe: Strategies, Policies and Measures. Eurydice and Cedefop Report. Luxembourg: Publications Office of the European Union, http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/thematic_reports/175en.pdf</p>	<p>Mācību programmā ir noteikts priekšmetu praktisko un teorētisko nodarbību sadalījums arī priekšmetiem, kas tiek realizēti tikai skolas solā, laboratorijā vai citā vidē, kas nav darba vide.</p> <p>Avots: IZM (2014). Informatīvais ziņojums „Par darba vidē balstītu mācību īstenošanas iespējām Latvijas profesionālās izglītības attīstības kontekstā”, http://tap.mk.gov.lv/mk/tap/?pid=40319533</p> <p>Uzsākt šo projektu bija liels izaicinājums, jo Latvijā iepriekšējās pieredzes trūkuma dēļ tradicionāli pastāv uz skolu balstīta profesionālā izglītības sistēma.</p> <p>Avots: Vācijas-Baltijas Tirdzniecības kamera Igaunijā, Latvijā, Lietuvā. Esi daļa no nākotnes! Darba vidē balstītas mācības Latvijā. Brošūra, VETnet projekts, http://www.ahk-balt.org/fileadmin/ahk_baltikum/Projekte/VETnet/Broschuere_AHK_DualaArodizglitiba_LV.pdf</p>
KOM	<p>Vēl nepieciešama diskusija par termina atveidojumu latviešu valodā un tā skaidrojumu.</p> <p>Ekspertu grupas izstrādātā definīcija: Skolas vidē balstīta mācīšanās – mācīšanās process, ko organizē izglītības iestāde un kas pamatā notiek izglītības iestādē.</p>	

	WORK PLACEMENT	PRAKSE
DEF	<p>Work placement – a planned period of experience outside the institution (for example, in a workplace) to help students to develop particular skills, knowledge or understanding as part of their programme.</p> <p>Source: European Union (2015). ECTS Users' Guide. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, http://ec.europa.eu/education/library/publications/2015/ects-users-guide_en.pdf</p> <p>Internship – the position of a student or trainee who works in an organisation, sometimes without pay, in order to gain work experience or satisfy requirements for a qualification</p> <p>Source: Oxford Dictionaries, http://www.oxforddictionaries.com</p> <p>Intern - etymology: 1879, American English, "one working under supervision as part of professional training", especially "doctor in training in a hospital", from French interne "assistant doctor", literally "resident within a school", from Middle French interne "internal".</p> <p>Source: Online Etymology Dictionary, http://www.etymonline.com</p> <p>Traineeship – limited period of time spent at an enterprise or organisation in order to gain work experience and specific skills and competences required by the labour market through on-the-job training. Trainees are typically people having recently completed their education, participating in a traineeship ahead of taking up regular employment.</p> <p>Source: European Commission's website. Glossary, https://ec.europa.eu/ploteus/glossary</p>	<p>Mācību prakse – attiecīgās profesionālās izglītības programmas praktiskās daļas apguve izglītības iestādē vai ārpus tās, izņemot kvalifikācijas praksi</p> <p>Avots: Profesionālās izglītības likums, 1. pants, 2. punkts, http://likumi.lv/doc.php?id=20244</p> <p>Kvalifikācijas prakse – attiecīgās profesionālās izglītības programmas praktiskās daļas (profesionālo iemaņu un prasmju) apguves noslēdzošā daļa pirms valsts pārbaudījuma profesionālās kvalifikācijas iegūšanai</p> <p>Avots: Profesionālās izglītības likums, 1. pants, 2. punkts, http://likumi.lv/doc.php?id=20244</p> <p><u>Tulkojumi:</u></p> <p>Work placement – darba norīkojums</p> <p>Avots: Valsts valodas centra Terminoloģijas datubāze, http://termini.vvc.gov.lv</p> <p>Internship – prakse</p> <p>Avots: Treaty of Accession. Adaptēts: Valsts valodas centra Terminoloģijas datubāze, http://termini.vvc.gov.lv</p> <p>Internship – ar darbu savienotas mācības, stažēšanās</p> <p>Avots: Muzeoloģijas terminu vārdnīca – R., Latvijas Muzeju asociācija, 1997. Adaptēts: Valsts valodas centra Terminoloģijas datubāze, http://termini.vvc.gov.lv</p> <p>Traineeship – mācekļa gadi; stažēšanās; aspirantūra; ordinatūra</p> <p>Avots: Terminu un svešvārdu skaidrojošā vārdnīca, http://letonika.lv</p> <p>Traineeship – ražošanas prakse</p> <p>Avots: Ekonomikas skaidrojošā vārdnīca, http://www.eurotermbank.com</p>
PIEM	<p>Work placement certificate – a document is issued by the receiving organisation/enterprise upon the trainee's completion of the work placement, and it can be complemented by other documents, such as letters of recommendation.</p> <p>Source: European Union (2015). ECTS Users' Guide. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, http://ec.europa.eu/education/library/publications/2015/ects-users-guide_en.pdf</p> <p>123,362 internship positions from 87,306 companies located in 8,942 cities across all 50 states.</p> <p>Source: Internships.com, http://www.internships.com</p>	<p>Pirms mācību prakses profesionālās izglītības iestādes pārstāvis, prakses vietas pārstāvis un praktikants noslēdz trīspusēju līgumu par mācību praksi, kurā nosaka profesionālās izglītības iestādes, prakses vietas un praktikanta tiesības un pienākumus, prakses ilgumu un līguma izbeigšanas nosacījumus.</p> <p>Avots: Mācību prakses organizācijas un izglītojamo apdrošināšanas kārtība, http://likumi.lv/doc.php?id=252862</p> <p>Prakse:</p> <p>5.2.1. vispārīglītojošais un (vai) profesionālais izglītības saturs un tam atbilstošie praktiskie un laboratorijas darbi mācību priekšmetos saskaņā ar izglītības programmu;</p> <p>5.2.2. praktiskās mācības;</p> <p>5.2.3. kvalifikācijas prakse.</p> <p>Avots: Noteikumi par valsts profesionālās vidējās izglītības standartu un valsts arodizglītības standartu, http://likumi.lv/doc.php?id=8533</p>
KOM	<p>Sākotnējais definīcijas projekts: Prakse (work placement) – izglītības programmā iepļānots periods pieredzes gūšanai ārpus izglītības iestādes (piemēram, darba vietā), lai palīdzētu audzēkņiem/studentiem attīstīt noteiktas zināšanas, prasmes un kompetences. Angliski šis termins jātulko kā „work placement”, jo „traineeship” notiek pēc mācību pabeigšanas, „internship” parasti tiek lietots par rezidentūru (medicīna).</p> <p>Ekspertu grupas izstrādātā definīcija: Prakse – izglītības programmā iepļānots darba periods, parasti ārpus izglītības iestādes, lai palīdzētu audzēkņiem vai studentiem attīstīt noteiktas zināšanas, prasmes un kompetences.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mācību prakse – profesionālās izglītības programmas praktiskās daļas apguve izglītības iestādē vai ārpus tās. • Kvalifikācijas prakse – profesionālās izglītības programmas praktiskās daļas apguves noslēdzošā daļa pirms valsts pārbaudījuma profesionālās kvalifikācijas iegūšanai. 	

TRAINING	APMĀCĪBA
<p>(1) Training – organized activity aimed at imparting information and/or instructions to improve the recipient's performance or to help him or her attain a required level of knowledge or skill. Source: Business Dictionary, http://www.businessdictionary.com/definition/training.html</p> <p>(2) Training – education designed to achieve particular learning objectives, especially in vocational education. The definition of education in ISCED includes training. Source: UNESCO-UIS (2012). International Standard Classification of Education, ISCED 2011. Canada: UNESCO Institute for Statistics, http://www.uis.unesco.org/Education/Documents/isced-2011-en.pdf</p> <p>(3) Training – the process of bringing a person, etc, to an agreed standard of proficiency, etc, by practice and instruction. Source: The Free Dictionary, http://www.thefreedictionary.com</p>	<p><i>Latvijas normatīvajos aktos termina definīcija nav atrasta.</i></p> <p>Profesionālā apmācība – profesionālā izglītība, kas personām ar iepriekšēju izglītību vai profesionālo pieredzi dod iespēju iegūt noteikta līmeņa speciālista profesionālo kvalifikāciju. Avots: IZM (2009). Konceptija „Profesionālās izglītības pievilcības paaugstināšanai un sociālo partneru līdzdalība profesionālās izglītības kvalitātes nodrošināšanā”, http://polsis.mk.gov.lv/view.do?id=3163</p> <p>Apmācība – 1. Teorētisku zināšanu un praktisku iemaņu iemācīšana. Militārā, pirmās palīdzības sniegšanas a. Apmācības metodika. Pāriet uz apmācību latviešu valodā. // dsk. Attiecīgās nodarbības. Kvalifikācijas celšanas apmācības. Pabeigt autovadītāju apmācības. Mācība – 1. Teorētisku atziņu kopums, sistēma. M. par atoma uzbūvi. Kopernika m. par Saules sistēmu. Marksisma m. Budisma (Budās) m. // Šāda atziņu sistēma, kas pielāgota apgūšanai mācību iestādē. Valodas m. Dabas m. Veselības m. Mācīt skolā ticības mācību. 2. dsk. Process, kurā cilvēks izglītojas; attiecīgās nodarbības. Mācības augstskolā. Mācības notiek latviešu valodā. // ģen.: ģp. nozīmē. Tāds, kas ir saistīts ar šādu procesu. Mācību stunda. Mācību gads. // ģen.: ģp. nozīmē. Tāds, kas ir paredzēts šādam procesam, izmantojams šādā procesā; tāds, kur notiek šāds process. Mācību grāmatas. Mācību literatūra, līdzekļi. // vsk. Process, kurā cilvēks gūst noteikta veida zināšanas vai praktiskas iemaņas. Nodot mācībā pie kurpnieka. Iet mācībā novē. – pirms iesvētīšanas noteiktu laiku doties pie mācītāja, lai iepazītos ar ticības mācības pamatiem. 3. Pamācošs secinājums, konstatējums; pamācība. Gūt labu mācību no notikušā. Tā bija m. visai dzīvei. // Pārmācība, sods. Saņemt mācību. Dabūt mācību – tikt pārmācītam, sodītam. Dot mācību – pārmācīt, sodīt. Avots: Mūsdienu latviešu valodas vārdnīca, http://www.tezaurs.lv/mlv Tulkojumi: (Profesionāla) sagatavošana, [ap]mācīšana, mācīšana, mācības Avots: Ekonomikas skaidrojošā vārdnīca, http://www.eurotermbank.com Sagatavot – apmācīt Avots: Latviešu valodas vārdnīca, http://www.tezaurs.lv/lv Apmācība Avots: Treaty of Accession. Adaptēts: Valsts valodas centra Terminoloģijas datubāze, http://termini.vvc.gov.lv Training of trainers – instruktoru sagatavošana Off-the-job training – mācības ārpus parastajiem darba apstākļiem On-the-job training – mācības parastajos darba apstākļos Avots: Par „Eiropas Pieaugušo izglītības glosārija” terminiem, 24.08.2010., http://likumi.lv/doc.php?id=222079 Accreditation of an education or training programme – izglītības vai mācību programmas akreditēšana/akreditācija Avots: LZA TK protokols Nr. 4/1100 (24.08.2010)</p>

DEF

	TRAINING	APMĀCĪBA
PIEM	<p>Training of trainers is for teaching/training personnel, either practising: (a) as professional teachers or trainers, (b) as professionals in a given field who accompany trainees in their work environment (occasional teachers or trainers);</p> <p>Source: Cedefop, 2004. In: Cedefop (2014). Terminology of European education and training policy: A selection of 130 key terms. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, http://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/publications/4117</p> <p>Notions of work-based CVET vary between and within countries, and there are overlaps with other concepts such as on-the-job training, workplace learning or work-relevant training.</p> <p>Source: Cedefop (2015). Work-based learning in continuing vocational education and training: policies and practices in Europe. Luxembourg: Publications Office of the European Union. Cedefop research paper No 49, http://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/publications/5549</p>	<p>Vienlaikus jauniešu garantijas ietvaros ir paredzēts jauniešu, t.sk. to, kuri nav nodarbinātībā, izglītībā vai apmācībās, iesaiste jauniešu iniciatīvu projektu veidošanā un īstenošanā, kā arī neformālās mācīšanās aktivitātēs.</p> <p>Avots: Izglītības attīstības pamatnostādnes 2014.-2020.gadam, http://m.likumi.lv/doc.php?id=266406</p> <p>Apmācības programmu apguve bezdarba riskam pakļautām nodarbinātām personām dod iespēju iegūt profesionālo kvalifikāciju un pilnveidot ar darba devēja jomu vai nozari saistītās prasmes un iemaņas profesionālās pilnveides programmās [...]</p> <p>Avots: Noteikumi par aktīvo nodarbinātības pasākumu un preventīvo bezdarba samazināšanas pasākumu organizēšanas un finansēšanas kārtību un pasākumu īstenošanu izvēles principiem, http://likumi.lv/doc.php?id=225425&from=off</p> <p>Profesionālās izglītības iestādēm bieži vien ir grūti nodrošināt kvalitatīvu praktisko apmācību, proti, prakses vietas komercsabiedrībās, tāpēc bieži vien prakses vieta ir profesionālās izglītības iestāde, kurā praktikants apgūst profesionālās izglītības programmu.</p> <p>Avots: IZM (2009). Konceptija „Profesionālās izglītības pievilcības paaugstināšanai un sociālo partneru līdzdalība profesionālās izglītības kvalitātes nodrošināšanā”, http://polsis.mk.gov.lv/view.do?id=3163</p>
KOM	<p>Valsts valodas aģentūras komentārs par „apmācības vs mācības”: Mūsu ieteikums lietot vārdu „mācības”. Ja ar „apmācība” saprotam „profesionālo sagatavošanu”, terminam nav nekādas vainas, taču tad tā nozīme jau ir ietverta terminā „profesionālā izglītība” un 2009.gada definīcija šādā gadījumā to sašaurina. Ja „training” ir lietots kā atsevišķs vārds, lietojot tulkojumus „apmācība”, „mācības” vai „profesionālā sagatavošana”, pamatnozīme nemainās – tos varētu lietot kā sinonīmus. Ja parādās vārdkopa „vocational education and training”, tad „training” labāk netulkot.</p> <p>Ekspertu grupas izstrādātā definīcija: Apmācība – izglītības posms vai daļa, kas ietver informēšanu un/vai instrukcijas praktiskai prasmju un iemaņu attīstīšanai.</p>	

	LIFEWIDE LEARNING	PLAŠTVĒRUMA MĀCĪŠANĀS
DEF	<p>Lifewide learning – learning, either formal, non-formal or informal that takes place across the full range of life activities (personal, social or professional) and at any stage of life.</p> <p>Lifewide learning is a dimension of lifelong learning.</p> <p>Source: Cedefop (2014). Terminology of European education and training policy: A selection of 130 key terms. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, http://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/publications/4117</p>	<p>Latvijas normatīvajos aktos termina definīcija nav atrasta.</p> <p>Lifewide learning – plaštvēruma izglītība</p> <p>Avots: Par „Eiropas Pieaugušo izglītības glosārija” terminiem, 24.08.2010., http://likumi.lv/doc.php?id=222079</p>
PIEM	<p>We are using the terms lifewide education and lifewide learning and development to signify this more complete form of education that embraces the academic, co- and extra-curricular opportunities for learning and development (Jackson 2011, Barnett 2011).</p> <p>Source: Jackson, N., Willis, J. (ed.). Lifewide Learning & Education in Universities and Colleges, http://www.learninglives.co.uk/uploads/1/0/8/4/10842717/chapter_a1.pdf</p>	<p>Saskaņā ar Eiropas Savienības Padomes 2008.gada Rezolūciju par mūžilga karjeras atbalsta sekmīgāku iekļaušanu mūžizglītības stratēģijās karjeras atbalsts ir būtisks mūžizglītības un plaštvēruma izglītības aspekts.</p> <p>Avots: Eiropas Mūžilga karjeras atbalsta politikas tīkls (EMKAPT) (2013). Mūžilga karjeras atbalsta politikas izstrāde: Eiropas metodiskie ieteikumi. Talsi: Talsu tipogrāfija, http://www.viaa.gov.lv/files/news/19710/lv_resource_kit_web.pdf</p>
KOM	<p>Sākotnējais definīcijas projekts: Plaštvēruma izglītība/plaštveroša mācīšanās – formālā, neformālā vai ikdienas mācīšanās, kas notiek visās dzīves jomās (personīgajā, sociālajā vai profesionālajā) jebkurā dzīves posmā.</p> <p>Ekspertu grupas izstrādātā definīcija: Plaštvēruma mācīšanās – formālā, neformālā vai ikdienas mācīšanās, kas notiek visās dzīves jomās (profesionālajā, sociālajā un/vai personīgajā) jebkurā dzīves posmā.</p>	

	LIFELONG LEARNING	MŪŽILGA MĀCĪŠANĀS
DEF	<p>(1) Lifelong learning – all learning activity undertaken throughout life, which results in improving knowledge, know-how, skills, competences and/or qualifications for personal, social and/or professional reasons.</p> <p>Source: Cedefop (2014). Terminology of European education and training policy: A selection of 130 key terms. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, http://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/publications/4117</p> <p>(2) Lifelong learning – learning that takes place in all contexts in life - formally, non-formally and informally. It includes learning behaviours and obtaining knowledge; understanding; attitudes; values and competencies for personal growth, social and economic well-being, democratic citizenship, cultural identity and employability.</p> <p>Source: Based on the National Policy for the Implementation of RPL (SAQA, 2013). In: The South African Qualifications Authority (2014). NQFpedia: Standard glossary of terms. Terms related to the South African National Qualifications Framework</p>	<p>Mūžizglītība – izglītība visas dzīves garumā, kas paver iespējas ikvienam sabiedrības loceklim iegūt un/vai pilnveidot zināšanas, prasmes un kompetences atbilstoši darba tirgus prasībām, savām interesēm un vajadzībām. Mūžizglītība aptver formālo un neformālo izglītību, kā arī ikdienējo (informālo) mācīšanos.</p> <p>Avots: Izglītības attīstības pamatnostādnes 2014.-2020.gadam, http://m.likumi.lv/doc.php?id=266406</p>
PIEM	<p>Every person, at every stage of their life should have lifelong learning opportunities to acquire the knowledge and skills they need to fulfil their aspirations and contribute to their societies.</p> <p>Source: UNESCO World Education Forum 2015. Lifelong learning. Website, http://en.unesco.org/world-education-forum-2015/5-key-themes/lifelong-learning</p>	<p>Lai sekmētu mūžizglītības procesu vadību un monitoringu, nodrošinot visaptverošu informatīvo bāzi, viens no galvenajiem aspektiem ir VIIS sistēmas funkcionalitātes ilgtspējas nodrošināšana un turpmāka attīstība, papildinot to ar informāciju par pieaugušo izglītības iespējām.</p> <p>Avots: Izglītības attīstības pamatnostādnes 2014.-2020.gadam, http://m.likumi.lv/doc.php?id=266406</p>
KOM	<p>Ekspertu grupas izstrādātā definīcija: Mūžilga mācīšanās – mācīšanās visas dzīves garumā, apgūstot un/vai pilnveidojot zināšanas, prasmes, kompetences un attīstot savu personību atbilstoši savām interesēm, vajadzībām un/vai darba tirgus prasībām. Mūžilga mācīšanās var būt formāla, neformāla un ikdienas.</p>	

LEARNING OUTCOMES – MĀCĪŠANĀS REZULTĀTI

LEARNING OUTCOMES	MĀCĪŠANĀS REZULTĀTI
<p>DEF</p> <p>(1) Learning outcomes/learning attainments:</p> <ul style="list-style-type: none"> • set of knowledge, skills and/or competences an individual has acquired and/or is able to demonstrate after completion of a learning process, either formal, non-formal or informal; • statements of what a learner knows, understands and is able to do on completion of a learning process, which are defined in terms of knowledge, skills and competence. <p>Source: Cedefop (2014). Terminology of European education and training policy: A selection of 130 key terms. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, http://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/publications/4117</p> <p>(2) Learning outcomes – the totality of information, knowledge, understanding, attitudes, values, skills, competencies or behaviours an individual is expected to master upon successful completion of an education programme.</p> <p>Source: UNESCO-UIS (2012). International Standard Classification of Education, ISCED 2011. Canada: UNESCO Institute for Statistics, http://www.uis.unesco.org/Education/Documents/isced-2011-en.pdf</p> <p>Learning outcomes – the contextually demonstrated end-products of specific learning processes, which include knowledge, skills and values.</p> <p>Source: Based on the Policy and Criteria for the Registration of Qualifications and Part-Qualifications on the NQF (SAQA, 2013). In: The South African Qualifications Authority (2014). NQFpedia: Standard glossary of terms. Terms related to the South African National Qualifications Framework</p>	<p>Latvijas normatīvajos aktos termina definīcija nav atrasta.</p> <p>Mācīšanās rezultāti – formulējumi par to, ko mācību procesā iesaistītais zina, izprot un spēj darīt pēc attiecīgu mācību pabeigšanas, un tie ir definēti zināšanu, prasmju un kompetenču izteiksmē.</p> <p>Avots: Eiropas Parlaments un Padome (2008). Eiropas Parlamenta un Padomes ieteikums (23.04.2008.) par Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūras izveidošanu mūžizglītībai, http://www.nki-latvija.lv/content/files/EKI_leteikums_2008_lv.pdf</p> <p>Learning outcomes – studiju rezultāti</p> <p>Avots: Valsts valodas centra Terminoloģijas datubāze, www.termini.vvc.gov.lv</p> <p>Studiju rezultāti – studiju programmas, studiju moduļa vai studiju kursa noslēgumā iegūstamais zināšanu, prasmju un kompetences kopums.</p> <p>Avots: Augstskolu likums, 1. pants, 15. punkts, http://likumi.lv/doc.php?id=37967</p>
<p>PIEM</p> <p>The learning outcomes should be easily understandable and verifiable in terms of what the student has actually achieved at the end of the programme.</p> <p>Source: European Union (2015). ECTS Users' Guide. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, http://ec.europa.eu/education/library/publications/2015/ects-users-guide_en.pdf</p> <p>Each of the 8 levels is defined by a set of descriptors indicating the learning outcomes relevant to qualifications at that level in any system of qualifications.</p> <p>Source: European Commission's website. Descriptors defining levels in the European Qualifications Framework (EQF), https://ec.europa.eu/ploteus/content/descriptors-page</p>	<p>Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūras līmeņus raksturo attiecīgajā līmenī sasniedzamie mācīšanās rezultāti.</p> <p>Avots: Izglītības likums, http://m.likumi.lv/doc.php?id=50759</p> <p>Profesionālās izglītības programma ir profesionālo izglītību reglamentējošs dokuments, kas [...] nosaka: 1) profesionālās izglītības programmas mērķi un sasniedzamos rezultātus [...]</p> <p>Avots: Profesionālās izglītības likums, 25. pants, http://likumi.lv/doc.php?id=20244</p> <p>Sasniedzamais rezultāts</p> <p>Avots: Profesionālās tālākizglītības programma 10T 623 01 „Meža darbi un tehnika” ar profesionālo kvalifikāciju „Mežstrādnieks” – 1. profesionālās kvalifikācijas līmenis, Eiropas Sociālā fonda projekts „Nozaru kvalifikācijas sistēmas izveide un profesionālās izglītības efektivitātes un kvalitātes paaugstināšana”, http://visc.gov.lv/profizglitiba/dokumenti/programmas/mezsaimn_sektors/programmas/talakisgl_progr_mezstradnieks.pdf</p> <p>Mūžizglītības princips uzsver, ka mācību rezultāti ir svarīgāki par veidu, kādā tie iegūti.</p> <p>Avots: Izglītības attīstības pamatnostādnes 2014.-2020.gadam, http://m.likumi.lv/doc.php?id=266406</p>

LEARNING OUTCOMES	MĀCĪŠANĀS REZULTĀTI
KOM	<p>Latvijas izglītības kontekstā pašlaik paralēli tiek lietoti vairāki termini, lai apzīmētu angļisko jēdzienu „learning outcomes” – augstākajā izglītībā lieto „studiju rezultāti”, izstrādājot modulārās profesionālās izglītības un vispārējās izglītības programmas tiek noteikti „sasniedzamie rezultāti”, savukārt dokumentos par EKI/LKI un ECVET – „mācīšanās rezultāti”. Turklāt dokumentos sastopams arī jēdziens „mācību rezultāti”, kas pēc būtības nav atbilstošs termina lietojums (skatīt terminus „Mācības” un „Mācīšanās”).</p> <p>„Learning outcomes” ietver visu to, ko persona ir apguvusi kādā mācīšanās periodā, t.i., sasniegtie rezultāti. Mācīšanās var būt formāla vai ikdienas – tā var notikt izglītības iestādē vai darbavietā. Līdz ar to angļiskais termins ir koncentrēts uz personu, kas mācās, un mācīšanos kā aktīvu darbību.</p> <p>Jēdziens „studiju rezultāti” attiecas uz mācību sasniegumiem noteiktā izglītības sektorā, nevis mācīšanos visplašākā nozīmē. Jēdziens „sasniedzamie rezultāti” attiecas uz izglītības plānošanas posmu – veidojot izglītības/studiju programmas un mācību priekšmetu/studiju kursu programmas izglītotāji plāno un formulē rezultātus, kurus, viņuprāt, skolēniem/audzēkņiem/studentiem būtu jāsasniedz mācību laikā. Taču „sasniedzamie rezultāti” neietver to aspektu, ka „learning outcomes” ir personas, kas mācās, reālās zināšanas, prasmes un kompetences, kuras apgūtas dažādos kontekstos. Līdz ar to lietojot „learning outcomes” plašā nozīmē, jēdziens ir jātulko „mācīšanās rezultāti”.</p> <p>Sākotnējais definīcijas projekts: Mācīšanās rezultāti – apgalvojumi par to, ko mācību procesā iesaistītais zina, saprot un spēj darīt pēc attiecīgu mācību pabeigšanas, un tie ir definēti zināšanu, prasmju un kompetenču izteiksmē.</p> <p>Ekspertu grupas izstrādātā definīcija: Mācīšanās rezultāti – zināšanu, prasmju, kompetenču kopums, ko persona ir apguvusi mācīšanās procesā un spēj demonstrēt.</p> <p><i>Komentārs: Sasniedzamie rezultāti ir plānotie mācīšanās rezultāti.</i></p>

KNOWLEDGE, SKILLS AND COMPETENCES	ZINĀŠANAS, PRASMES UN KOMPETENCES
<p>DEF</p> <p>Knowledge – the outcome of the assimilation of information through learning. Knowledge is the body of facts, principles, theories and practices that is related to a field of work or study. In the context of the European Qualifications Framework, knowledge is described as theoretical and/or factual;</p> <p>Skills – the ability to apply knowledge and use know-how to complete tasks and solve problems. In the context of the European Qualifications Framework, skills are described as cognitive (involving the use of logical, intuitive and creative thinking) or practical (involving manual dexterity and the use of methods, materials, tools and instruments);</p> <p>Competence – the proven ability to use knowledge, skills and personal, social and/or methodological abilities, in work or study situations and in professional and personal development. In the context of the European Qualifications Framework, competence is described in terms of responsibility and autonomy.</p> <p>Source: European Parliament and Council (2008). Recommendation on the establishment of the European Qualifications Framework for lifelong learning, http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32008H0506(01)&from=EN</p> <p>Knowledge – outcome of assimilation of information through learning. Knowledge is the body of facts, principles, theories and practices related to a field of study or work.</p> <p>Skill – ability to apply knowledge and use know-how to complete tasks and solve problems.</p> <p>Competence – 1) ability to apply learning outcomes adequately in a defined context (education, work, personal or professional development); 2) ability to use knowledge, skills and personal, social and/or methodological abilities, in work or study situations and in professional and personal development.</p> <p>Competence is not limited to cognitive elements (involving the use of theory, concepts or tacit knowledge). It also encompasses functional aspects (including technical skills) as well as interpersonal attributes (for example, social or organisational skills) and ethical values.</p> <p>Source: Cedefop (2014). Terminology of European education and training policy: A selection of 130 key terms. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, http://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/publications/4117</p> <p>Knowledge includes theory and concepts, as well as tacit knowledge gained as a result of the experience of performing certain tasks.</p> <p>Skill is usually used to refer to a level of performance, in the sense of accuracy and speed in performing particular tasks (skilled performance).</p>	<p>Latvijas normatīvajos aktos termina definīcija nav atrasta.</p> <p>Zināšanas – informācijas kopums, ko cilvēks ieguvus pieredzē, mācoties u.tml.</p> <p>Prasme – spēja veikt (ko)</p> <p>Avots: Latviešu valodas vārdnīca, http://www.tezaurs.lv/lv</p> <p>Zināšanas – sistematizēts objektīvu atziņu kopums, ko cilvēks ieguvus mācoties, darba pieredzē, pētniecībā u.tml., izziņas rezultāts</p> <p>Prasmes – māka veikt kādu darbību atbilstoši nepieciešamajai kvalitātei un apjomam; darbības izpildes priekšnosacījums. Tāda zināšanu un darbības paņēmieni apguves pakāpe, kas ļauj apgūto izmantot mērķtiecīgā darbībā</p> <p>Avots: IZM Profesionālās izglītības administrācija (2007). Profesiju standartu izstrādes metodika. Projekts "Vienotas metodikas izstrāde profesionālās izglītības kvalitātes paaugstināšanai un sociālo partneru iesaistei un izglītošanai", http://visc.gov.lv/profizglitiba/dokumenti/metmat/02_profesiju_standarti.pdf</p> <p>Prasmes – spēja piemērot zināšanas un izmantot prasmes, lai veiktu praktiskus un teorētiskus uzdevumus. Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūrā prasmes apraksta kā kognitīvas (loģiskās, intuitīvās un radošās domāšanas izmantošana) vai praktiskas (ietverot roku veiklību un metožu, materiālu, darba rīku un instrumentu izmantošanu).</p> <p>Avots: Eiropas Komisija (2009). Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūra mūžizglītībai (EKI). Luksemburga: Eiropas Kopienu Oficiālo publikāciju birojs, https://ec.europa.eu/ploteus/sites/eac-eqf/files/broch_lv.pdf</p> <p>Kompetence – nepieciešamās zināšanas, profesionālā pieredze, izpratne kādā noteiktā jomā, jautājumā un prasme zināšanas un pieredzi izmantot konkrētā darbībā. Personas (darbinieka) kompetenci vērtē apkārtējie cilvēki, sadarbības partneri, sabiedrība.</p> <p>Avots: Terminu un svešvārdu skaidrojošā vārdnīca, http://letonika.lv</p> <p>Kompetence – pierādīta spēja izmantot zināšanas, prasmes un personiskās, sociālās un/vai metodiskās spējas darba un mācību situācijās un profesionālajā un personīgajā attīstībā. Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūrā kompetenci apraksta saistībā ar atbildību un autonomiju.</p> <p>Avots: Eiropas Komisija (2009). Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūra mūžizglītībai (EKI). Luksemburga: Eiropas Kopienu Oficiālo publikāciju birojs, https://ec.europa.eu/ploteus/sites/eac-eqf/files/broch_lv.pdf</p> <p>Kompetence – zināšanu, izpratnes, prasmju un spēju dinamiska savienojuma rādītājs. Kompetences attīstīšana ir izglītības programmu mērķis. Kompetenci veido dažādos studiju kursos un novērtē dažādos posmos. To iedala ar priekšmeta jomu saistītajā kompetencē (studiju jomai specifiska) un vispārējā kompetencē (kopīga jebkuram formālās izglītības kursam).</p> <p>Avots: Valsts valodas centra Terminoloģijas datubāze, http://termini.vvc.gov.lv/</p>

KNOWLEDGE, SKILLS AND COMPETENCES	ZINĀŠANAS, PRASMES UN KOMPETENCES
<p>DEF</p> <p>Competence is a term subject to such diverse use and interpretation that it is impossible to identify or impute a coherent theory or to arrive at a definition capable of accommodating and reconciling all the different ways the term is used.</p> <p>Source: Winterton, J., Delamare-Le Deist, F., Stringfellow, E. (2006). Typology of knowledge, skills and competences: Clarification of the concept and prototype. Cedefop reference series No 64. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, www.cedefop.europa.eu/files/3048_en.pdf</p> <p>Knowledge – the ability to recall and present information which is described using learning outcomes.</p> <p>Skill – the ability to do in context which is described using learning outcomes.</p> <p>Competence – the application of knowledge and skills in context which is described using learning outcomes.</p> <p>Source: Keevy, J., Chakroun, B. (2015). Level-setting and recognition of learning outcomes. The use of level descriptors in the twenty-first century, UNESCO, http://unesdoc.unesco.org/images/0024/002428/242887e.pdf</p>	
<p>PIEM</p> <p>“Learning outcomes” means statements of what a learner knows, understands and is able to do on completion of a learning process, which are defined in terms of knowledge, skills and competence.</p> <p>Source: European Parliament and Council (2008). Recommendation on the establishment of the European Qualifications Framework for lifelong learning, http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32008H0506(01)&from=EN</p>	<p>Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūras līmeņus raksturo attiecīgajā līmenī sasniedzamie mācīšanās rezultāti. Katrā nākamajā līmenī ir ietvertas iepriekšējam līmenim noteiktās zināšanas, prasmes un kompetence.</p> <p>Avots: Izglītības likums, http://m.likumi.lv/doc.php?id=50759</p> <p>Izglītības vides kvalitāti visos izglītības līmeņos nosaka: izglītības saturs, kas veicina indivīdu zināšanu, kompetenču un prasmju attīstību un nostiprināšanu [...]. Ikdienējā (informālā) mācīšanās ir izglītošanās process, kura ietvaros no ikdienas un darba pieredzes tiek apgūtas zināšanas, prasmes, kompetences, attieksmes un vērtības, kas bagātina un pilnveido personību [...]</p> <p>Avots: Izglītības attīstības pamatnostādnes 2014.-2020.gadam, http://m.likumi.lv/doc.php?id=266406</p> <p>Mācību process - mērķtiecīgi organizētas mācīšanās un mācīšanās tiešā norise kā pedagoģiskā procesa sastāvdaļa, kurā ciešā skolotāja un skolēna (skolēnu) mijiedarbībā tiek apgūta jauna informācija, papildinot zināšanas, tiek attīstītas jaunas prasmes un iemaņas, tiek nostiprinātas iepriekš apgūtas zināšanas, iemaņas un prasmes.</p> <p>Avots: Pedagoģijas terminu skaidrojošā vārdnīca. Rīga: Zvaigzne ABC, 2000</p>
<p>KOM</p> <p>Sākotnējais definīcijas projekts:</p> <p>Zināšanas – sistematizēts atziņu kopums, kas iegūts, asimilējot informāciju, dažādās dzīves, mācību vai darba situācijās.</p> <p>Prasmes – māka veikt kādu darbību atbilstoši nepieciešamajai kvalitātei un apjomam.</p> <p>Kompetences – spēja izmantot zināšanas, prasmes un personības īpašības dzīves, darba vai mācību situācijās.</p> <p>Ekspertu grupas izstrādātā definīcija:</p> <p>Zināšanas – atziņu kopums, kas ir apgūts mācīšanās, darba un dzīves pieredzē.</p> <p>Prasmes – māka veikt kādu darbību atbilstoši nepieciešamajai kvalitātei un apjomam.</p> <p>Kompetences – zināšanu, prasmju, attieksmju, vērtību un emociju elastīgs un dinamisks kopums konkrētas darbības veikšanai.</p>	

	BASIC SKILLS	PAMATPRASMES
DEF	<p>Basic skills – skills needed to live in contemporary society, such as listening, speaking, reading, writing and mathematics. Together with new basic skills, basic skills form key skills.</p> <p>New basic skills – skills such as information and communication technology (ICT) skills, foreign languages, social, organisational and communication skills, technological culture, entrepreneurship. Together with basic skills, new basic skills form the key skills needed to develop in the contemporary knowledge society.</p> <p>Source: Council of the European Union, 2000. In: Cedefop (2014). Terminology of European education and training policy: A selection of 130 key terms. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, http://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/publications/4117</p>	<p>Latvijas normatīvajos aktos termina definīcija nav atrasta.</p> <p>Pamatprasmēs – „klasiskās” prasmes (saziņa dzimtajā valodā, svešvalodu, digitālo tehnoloģiju pārvaldīšana, lasītprasme un pamatzināšanas matemātikā un dabaszinībās un citās jomās), kā arī horizontālās prasmes (spējas mācīties, sociālā un pilsoniskā atbildība, spēja uzņemties iniciatīvu un uzņēmējdarbības gars, kultūras izpratne un radošums).</p> <p>Avots: Eiropas Komisijas mājas lapa. Pamatprasmēs, http://ec.europa.eu/education/policy/school/competences_lv.htm</p> <p>Basic skills – pamatprasmēs</p> <p>Avots: Par „Eiropas Pieaugušo izglītības glosārija” terminiem, 24.08.2010., http://likumi.lv/doc.php?id=222079</p>
PIEM	<p>These programmes were developed in several countries over the past decade. They aim at improving beneficiaries' basic skills (25), job-specific competencies and job-seeking skills.</p> <p>(25) Mother tongue communication (generally considered as the most important), learning skills (learning to learn), mathematics, digital competencies, social and civic competencies, and sense of initiative and entrepreneurship.</p> <p>Source: Cedefop (2015). CVET in Europe: the way ahead. Luxembourg: Publications Office of the European Union. Cedefop reference series, http://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/publications/3070</p> <p>The labour market is constantly evolving. Skills, competences, and qualifications that people need change over time. To deal with these changes people need to be equipped with a variety of basic skills, including literacy, numeracy, foreign languages, science and digital skills.</p> <p>Source: European Commission's website. Development of skills, http://ec.europa.eu/education/policy/strategic-framework/skills-development_en.htm</p>	<p>Pasvītrotot sasaisti ar izglītības sistēmu, jaunatnes politikas īstenošanas ietvaros akcentēts atbalsts jauniešu nodarbinātībai, t.sk. sekmējot jauniešu – bezdarbnieku (t.sk. ar invaliditāti) integrēšanos darba tirgū, pilnveidojot viņu pamatprasmēs.</p> <p>Pētījums parāda, ka vairākām atstumtām grupām ir nepietiekamas pamatprasmēs, tāpēc daudzi pasākumi vērsti tieši uz šīs problēmas risinājumiem, lai sociāli atstumtās grupas sekmīgākieklāutu darba tirgū.</p> <p>Avots: Izglītības attīstības pamatnostādnes 2014.-2020.gadam, http://m.likumi.lv/doc.php?id=266406</p> <p>Izglītībai ar savu dubultlomu, gan sociāli, gan ekonomiski, ir būtiska nozīme, lai nodrošinātu to, ka Eiropas pilsoņi apgūst pamatprasmēs, kas nepieciešamas, lai viņi varētu elastīgi pielāgoties pārmaiņām.</p> <p>Avots: Eiropas Komisija (2007). Mūžizglītības galvenās pamatprasmēs. Eiropas pamatprincipu kopums, http://jaunatne.gov.lv/sites/default/files/web/Jaunatne_darbiba/Info_materiali/Brosuras/2012/competences.pdf</p>
KOM	<p>Priekšstats par pamatprasmēm ir tiktāl izmainījies, ka literatūrā/avotos vairs netiek konsekventi nodalītas „basic skills” un „new basic skills” kā tās definētas Cedefop (2014).</p> <p>Sākotnējais definīcijas projekts: Pamatprasmēs – prasmes klausīties, runāt, lasīt, rakstīt un rēķināt (klasiskās pamatprasmēs), kurām mūsdienās pievienojas digitālo tehnoloģiju lietošana, saziņa svešvalodās, sociālās un komunikācijas prasmes, uzņēmīgums/uzņēmējspēja, tehnoloģiskā kultūra.</p> <p>Ekspertu grupas izstrādātā definīcija: Pamatprasmēs – māka veikt mūsdienīgai dzīvei, darbam un turpmākām mācībām nepieciešamās darbības atbilstoši konkrētām prasībām (piemēram, prasme klausīties, runāt, lasīt, rakstīt, rēķināt, lietot digitālās tehnoloģijas).</p>	

	KEY COMPETENCES	PAMATKOMPETENCES
DEF	<p>Key competences – sum of skills (basic and new basic skills) needed to live in contemporary knowledge society.</p> <p>In its recommendation on key competences for lifelong learning, the European Commission sets out eight key competences:</p> <ul style="list-style-type: none"> • communication in the mother tongue; • communication in foreign languages; • competences in maths, science and technology; • digital competence; • learning to learn; • interpersonal, intercultural and social competences and civic competence; • entrepreneurship; • cultural expression. <p>Source: Cedefop (2014). Terminology of European education and training policy: A selection of 130 key terms. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, http://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/publications/4117</p> <p>Key competences - the application of universal knowledge and skills across a range of social, work, and geographical settings.</p> <p>Source: Keevy, J., Chakroun, B. (2015). Level-setting and recognition of learning outcomes. The use of level descriptors in the twenty-first century, UNESCO, http://unesdoc.unesco.org/imag-0024/002428/242887e.pdf</p>	<p>Latvijas normatīvajos aktos termina definīcija nav atrasta.</p> <p>Galvenās kompetences ir tās, kuras nepieciešamas indivīdiem sevis pilnveidošanā un attīstībā, pilsoniskā aktivitātē, sociālajā iekļaušanā un nodarbinātībā:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) saziņa dzimtajā valodā; 2) saziņa svešvalodās; 3) matemātiskās prasmes un pamatprasmes dabaszinībās un tehnoloģijās; 4) digitālās prasmes; 5) mācīšanās mācīties; 6) sociālās un pilsoniskās prasmes; 7) pašiniciatīva un uzņēmējdarbība; 8) kultūras izpratne un izpausme. <p>Avots: Eiropas Komisija (2007). Mūžizglītības galvenās pamatprasmes. Eiropas pamatprincipu kopums, http://jaunatne.gov.lv/sites/default/files/web/Jaunatne_darbiba/Info_materiali/Brosuras/2012/kompetences.pdf</p> <p>Key competences – galvenās prasmes²</p> <p>Avots: Par „Eiropas Pieaugušo izglītības glosārija” terminiem, 24.08.2010., http://likumi.lv/doc.php?id=222079</p>
PIEM	<p>Competences are defined here as a combination of knowledge, skills and attitudes appropriate to the context. Key competences are those which all individuals need for personal fulfilment and development, active citizenship, social inclusion and employment.</p> <p>Source: European Parliament and Council (2006). Recommendation of the European Parliament and of the Council of 18 December 2006 on key competences for lifelong learning, http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=URISERV:c11090</p> <p>The development of the knowledge society is raising demand for the key competences in the personal, public and professional spheres.</p> <p>Source: European Parliament and Council (2006). Opinion of the Committee of the Regions on the Proposal for a Recommendation of the European Parliament and of the Council on key competences for lifelong learning, http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52006AR0031&from=EN</p>	<p>Visā Eiropā saistībā ar plašās galveno kompetenču pieejas ieviešanu ir pieņemti dažādi specifiski termini un attīstāmo kompetenču jeb prasmju kopuma satura varianti. Atkarībā no valsts un apstākļiem politikas dokumentos ir izmantoti termini „pamata kompetences”, „pamatprasmes”, „galvenās prasmes” un citi līdzīgi termini. Šajā ziņojumā termini „kompetences” un „prasmes” ir lietoti kā sinonīmi.</p> <p>Avots: Eiropas Komisija/EACEA/Eurydice, 2012. Galveno kompetenču pilnveide Eiropas skolās: rīcībpolitikas uzdevumi un iespējas. Eurydice ziņojums. Luksemburga: Eiropas Savienības Publikāciju, birojs, http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/thematic_reports/145LV.pdf</p> <p>Mūžizglītības kompetenču apguves moduļi profesionālajā izglītībā: 1) Iniciatīva un uzņēmējdarbība; 2) Sabiedrības un cilvēka drošība; 3) Valodas, kultūras izpratne un izpausmes; 4) Sociālās un pilsoniskās prasmes; 5) Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas</p> <p>Avots: Valsts izglītības satura centra mājas lapa. Profesionālās izglītības programmas, http://visc.gov.lv/profizglitiba/programmas.shtml</p>
KOM	<p>Termini „key competences” un „key skills” bieži tiek lietoti kā sinonīmi.</p> <p>Sākotnējais definīcijas projekts: Pamatkompetences – spēja izmantot zināšanas, prasmes un personības īpašības mūsdienu sabiedrībā: 1) saziņa dzimtajā valodā; 2) saziņa svešvalodās; 3) prasmes matemātiskā, dabaszinībās un tehnoloģijās; 4) digitālās prasmes; 5) mācīšanās prasmes; 6) sociālās un pilsoniskās prasmes; 7) pašiniciatīva un uzņēmējdarbība; 8) kultūras izpratne un izpausme.</p> <p>Ekspertu grupas izstrādātā definīcija: Pamatkompetences – kompetences, kuras nepieciešamas sevis pilnveidošanai un attīstībai, pilsoniskajai aktivitātei, sociālajai iekļaušanai un nodarbinātībai, piemēram: 1) saziņa dzimtajā valodā; 2) saziņa svešvalodās; 3) matemātiskās, dabaszinību un tehnoloģiju; 4) digitālās; 5) mācīšanās; 6) sociālās un pilsoniskās; 7) uzņēmējdarbība; 8) kultūras izpratne un izpausme.</p>	

² Termins „key competences” labots, lai atšķirīgos jēdzienus (divas atšķirīgu prasmju grupas), kas angļu valodā izteikti ar terminiem „basic skills” un „key competences”, arī latviski atveidotu ar atšķirīgiem terminiem: basic skills – pamatprasmes, key competences – galvenās prasmes (Par „Eiropas Pieaugušo izglītības glosārija” terminiem, 24.08.2010., <http://likumi.lv/doc.php?id=222079>).

	TRANSFERABLE SKILLS	PĀRNESAMĀS PRASMES
DEF	<p>(1) Transferable skills – skills that are portable and can be transferred from one work context to another or that can be introduced in a different sociocultural or technical environment.</p> <p>Source: Glossary of VET (2013). Adelaide: National Centre for Vocational Education Research, http://www.voced.edu.au/glossary-vet</p> <p>(2) Transferable skills – skills that you can take with you from one situation to another, from one job to another.</p> <p>Source: Community Employment Services' website. Checklist of Transferable Skills, http://www.ceswoodstock.org/job_search/resumeskillstransf.shtml</p> <p>(3) Transferable skills – skills developed in one situation which can be transferred to another situation. They are sometimes called generic, soft or key skills.</p> <p>Source: Trinity College's Dublin website. Making Transferable Skills Explicit in the Curricula. Flyer, https://www.tcd.ie/Careers/downloads/Transferable_Skills_flyer.pdf</p>	<p>Latvijas normatīvajos aktos termina definīcija nav atrasta.</p> <p>Pārnēsāmās prasmes – prasmes, kuras var izmantot dažādos darbos un piemērot mainīgajām darba prasībām</p> <p>Avots: Karjeras izglītības programma (2010). Liepāja: Liepājas Universitāte, http://www.liep2vsk.edu.lv/Docs/Karjera/Programma/Karjeras_izglitibas_programma_Liep2vsk.doc.pdf</p>
PIEM	<p>Description of meaning and importance of transferable skills, anticipation of relevant trends and development of these skills according to perception of different groups of respondents, i.e. companies, educators and public sector, is guided by the sequence of questions, whose answering create comprehensive delineation of the current situation in this area.</p> <p>Source: European Commission (2011). Transferability of skills across Economic Sectors. Luxembourg: Publications Office of the European Union, http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=101&langId=en&pubId=6070&type=2&furtherPubs=yes</p>	<p>Demonstrē pārnēsāmās prasmes, kuras var izmantot dažādos darbos un piemērot mainīgajām darba prasībām.</p> <p>Avots: Karjeras izglītības programma (2010) Liepāja: Liepājas Universitāte, http://www.liep2vsk.edu.lv/Docs/Karjera/Programma/Karjeras_izglitibas_programma_Liep2vsk.doc.pdf</p> <p>Notiek Erasmus+ programmas KA2 Stratēģiskās partnerības projekta „Pārnēsāmās prasmes zobārstniecībā: satura un valodas integrētā apguve” īstenošana</p> <p>Avots: Latvijas Universitātes Humanitāro zinātņu fakultātes mājas lapa, ziņas, http://www.hzf.lu.lv/zinas/t/38593/</p>
KOM	<p>Sākotnējais definīcijas projekts: Pārnēsāmās prasmes – prasmes, kuras ir attīstītas vienā situācijā un kuras var izmantot citās situācijās (dažādos darbos vai atšķirīgās sociokulturālās vai tehnoloģiskās vidēs).</p> <p>Ekspertu grupas izstrādātā definīcija: Pārnēsāmās prasmes – prasmes, kuras ir iegūtas vienā situācijā vai jomā un kuras var izmantot citās situācijās vai jomās.</p>	

	TRANSVERSAL SKILLS	CAURVIJU PRASMES
DEF	<p>Transversal skills – the skills individuals have which are relevant to jobs and occupations other than the ones they currently have or have recently had. These skills may also have been acquired through non-work or leisure activities or through participation in education or training. More generally, these are skills which have been learned in one context or to master a special situation/problem and can be transferred to another context.</p> <p><i>Comment: The term “transversal skills” has largely replaced the term “transferable skills”.</i></p> <p>Source: Cedefop (2008). European Training Thesaurus. Luxembourg: Publications Office, http://www.cedefop.europa.eu/EN/Files/3049_en.pdf</p>	<p>Latvijas normatīvajos aktos termina definīcija nav atrasta.</p>
PIEM	<p>In addition, a number of related terms—including applied skills, cross-curricular skills, cross-disciplinary skills, interdisciplinary skills, transferable skills, transversal skills, noncognitive skills, and soft skills, among others—are also widely used in reference to the general forms of knowledge and skill commonly associated with 21st century skills.</p> <p>Source: The Glossary of Education Reform. 21st century skills. Website, http://edglossary.org/21st-century-skills/</p> <p>Transversal skills are considered one missing link between education/training and the world of work. There are different understandings and conceptualizations of transversal skills across countries but in general transversal skills refer to a number of important competencies (communication, entrepreneurship, problem-solving, innovation, collaboration skills, etc.) that can be acquired through education and training and can help people better progress through pathways between education levels and across employment sectors, and contribute to holistic human development.</p> <p>Source: UNESCO Bangkok website. Making Transversal Skills a Reality in TVET – A study, http://www.unescobkk.org/education/news/article/making-transversal-skills-a-reality-in-tvet-a-study/</p>	<p>Pamatkompetenču jēdzienā tiek iekļautas gan pamatprasmes, gan starpriekšmetu jeb caurviju prasmes. (..) Turklāt salīdzinot ar pamatprasmēm, caurviju prasmes daudz retāk tiek mācītas atsevišķa mācību priekšmeta veidā. Parasti šīs prasmes tiek integrētas citos mācību priekšmetos vai izglītības saturā kopumā un par to mācīšanu atbildīgi ir visi skolotāji (starpriekšmetu pieeja).</p> <p>Avots: Eurydice (2012). Pamatkompetenču pilnveide Eiropas skolās, http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/thematic_reports/145LV_HI.pdf</p> <p>Ziņojumā secināts, ka, lai gan pamatprasmēm (lasītprasmei, matemātikai, dabas zinātnēm) un svešvalodām tiek veltīts pietiekami daudz uzmanības, tad caurviju (IT, pilsoniskās un uzņēmējspējas) prasmju veicināšana skolās nenotiek tik raiti.</p> <p>Avots: VĪA (2012). Karjeras ziņas, Ziņu izdevums 2012/2, http://via.gov.lv/files/news/310/karjeras_zinjas_2012_2.pdf</p> <p>Projekta laikā pedagogi pilnveidoja ne vien ar konkrēta mācību priekšmeta pasniegšanu saistītās kompetences, bet arī caurviju prasmes – digitālo kompetenci, mācīšanos mācīties, sociālās un pilsoniskās prasmes, sadarbības prasmes.</p> <p>Avots: IZM (2015). 8.3.2.specifiskā atbalsta mērķa „Palielināt atbalstu vispārējās izglītības iestādēm izglītojamo individuālo kompetenču attīstībai” 8.3.2.1.pasākuma „Atbalsts nacionāla un starptautiska mēroga pasākumu īstenošanai izglītojamo talantu attīstībai” sākotnējais novērtējums, https://komitejas.esfondi.lv/.../IZM_SN_8321_precizets_22012016.docx</p>
KOM	<p>Ekspertu grupas izstrādātā definīcija: Caurviju prasmes – prasmes, kuras tiek apgūtas secīgi un papildinātas dažādās mācību situācijās, priekšmetos unursos izglītības iestādē un/vai brīvajā laikā.</p>	

	LITERACY	PRATĪBA
DEF	<p>Literacy – the ability to identify, understand, interpret, create, communicate and compute, using printed and written materials associated with varying contexts. Literacy involves a continuum of learning in enabling individuals to achieve their goals, to develop their knowledge and potential and to participate fully in their community and wider society (formulated during an international expert meeting in June 2003 and cited in UNESCO 2004, p. 13).</p> <p>Source: European Commission/EACEA/Eurydice (2015). Adult Education and Training in Europe: Widening Access to Learning Opportunities. Eurydice Report. Luxembourg: Publications Office of the European Union, http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/thematic_reports/179en.pdf</p>	<p>Rakstpratība – lasīšanas un rakstīšanas, t.i., rakstu, prasme; prasme lasīt un pareizi rakstīt; pretstats – analfabētisms.</p> <p>Avots: Terminu un svešvārdu skaidrojošā vārdnīca, http://letonika.lv/</p> <p>Rakstpratība – prasme (pareizi) rakstīt</p> <p>Avots: Latviešu valodas vārdnīca, www.tezaurs.lv</p> <p>Reading literacy – tekstizpratība</p> <p>Tekstizpratība – prasme uztvert, saprast, analizēt, vērtēt un izmantot dažāda veida un sarežģītības tekstus, lai iegūtu informāciju, izdarītu secinājumus, interpretētu un novērtētu teksta saturu gan no mākslinieciskā, gan no informatīvā aspekta (adaptēts no Mullis et al., 2004)</p> <p>Avots: Ozola A. (2012). Zēnu tekstizpratības uzlabošanas iespējas izglītības vadības kontekstā. Promocijas darbs, https://luis.lu.lv/pls/pub/luj.fpmt?l=1&fn=F-1498021085/Antra%20Ozola%202012.pdf</p>
PIEM	<p>Varying literacy definitions also reflect the fact that international conceptions and assessments of literacy have evolved significantly since the 1950s (OECD 2013; UNESCO 2005; Wagner 1990, 2010).</p> <p>Source: Benavot, A. (2015). Literacy in the 21st century: Towards a nexus of social relations, Springer Science+Business Media Dordrecht and UNESCO Institute for Lifelong Learning, http://www.academia.edu/591619/Literacy_in_the_21st_century_Towards_a_nexus_of_social_relations</p> <p>Literacy, numeracy, science, and technology are the foundation for further learning and are a gateway to employment and social inclusion. In Europe, approximately 20% of the young generation is not equipped with the necessary basic skills in literacy, mathematics, science and technology.</p> <p>Source: European Commission's website. Basic skills, http://ec.europa.eu/education/policy/school/math_en.htm</p>	<p>Digitālā rakstpratība – 21. gadsimta rakstpratības attīstība</p> <p>Avots: Kastis, N., Cameiro, R. (2009) Digitālā rakstpratība – 21. gadsimta rakstpratības attīstība, Adaptēts: eLearning Papers, Nr. 12, 2009. gada februāris, http://www.openeducationeuropa.eu/sites/default/files/old/6_1235635365.pdf</p> <p>Mediju pratība - arī mediju lietotprasme, mediju lietotpratība. Tā ir zināšanu un prasmju kopums, kas nepieciešams darbam ar informācijas avotiem – informācijas atrašanai un analīzei, informācijas sniedzēju funkciju izpratnei, informācijas satura kritiskam izvērtējumam, objektīvas informācijas atšķiršanai no tendenciozas, dažādos avotos pieejamo ziņu salīdzinājumam, lai veidotu savu pamatotu viedokli. Mediju pratība ietver arī prasmi praktiski lietot medijus.</p> <p>Avots: Latvijas mediju politikas pamatnostādnes 2016.-2020.gadam, http://www.km.gov.lv/lv/starpozares/lidzdaliba/pazMedPol_Pamatnost.html</p>
KOM	<p>„Literacy” ir plašāks jēdziens nekā „rakstpratība”, tāpēc būtu vēlams lietot jēdzienu „pratība”.</p> <p>Ekspertu grupas izstrādātā definīcija: Pratība – pilnveidota prasme darboties kādā jomā, piemēram, tekstpratība, digitālā pratība, finanšu pratība, emocionālā pratība, mediju pratība.</p>	

	KNOW-HOW	LIETPRATĪBA
DEF	<p>Know-how – practical knowledge or expertise.</p> <p>Source: Cedefop (2014). Terminology of European education and training policy: A selection of 130 key terms. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, http://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/publications/4117</p>	<p>Lietpratība – uz labām zināšanām un profesionālo pieredzi, kā arī izpratni noteiktā jomā, jautājumu lokā u. tml balstīta prasme savas zināšanas un pieredzi izmantot konkrētā darbībā.</p> <p>Avots: Terminu un svešvārdu skaidrojošā vārdnīca, http://letonika.lv</p> <p>Lietpratība – zināšanas par to, kā darīt kādu noteiktu lietu.</p> <p>Avots: Eurydice (2002). Pamatkompetences. Jauns jēdziens vispārējā obligātajā izglītībā, http://www.aic.lv/ar/gramatas/Eurydice_pamatkompetences_Latviski.pdf</p>
PIEM	<p>Our employees that have been with the company for over ten years have know how that cannot be taught in school.</p> <p>Source: Business Dictionary, http://www.businessdictionary.com</p>	<p>Lundvals un Džonsons (Lundvall and Johnson, 1994) izšķir četrus zināšanu veidus, kas ir svarīgi uz zināšanām balstītai ekonomikai: „zini-ko”, „zini-kāpēc”, „zini-kā” un „zini-kas”.</p> <p>Avots: Eurydice (2002). Pamatkompetences. Jauns jēdziens vispārējā obligātajā izglītībā, http://www.aic.lv/ar/gramatas/Eurydice_pamatkompetences_Latviski.pdf</p>
KOM	<p>Sākotnējais definīcijas projekts: Lietpratība – uz labām zināšanām, izpratni un/vai profesionālo pieredzi noteiktā jomā, jautājumu lokā u. tml balstīta prasme savas zināšanas un pieredzi izmantot konkrētā darbībā.</p> <p>Ekspertu grupas izstrādātā definīcija: Lietpratība – iegūto zināšanu un pieredzes pielietošanas māka konkrētā jomā.</p>	

LEARNER – IZGLĪTĪBAS GUVĒJS

	LEARNER	IZGLĪTĪBAS GUVĒJS
DEF	<p>(1) Learner – an individual engaged in a learning process (formal, non-formal or informal learning). Students are learners involved in a formal learning process. Source: European Union (2015). ECTS Users' Guide. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, http://ec.europa.eu/education/library/publications/2015/ects-users-guide_en.pdf</p> <p>(2) Learner – an inclusive term referring to anyone learning, including pupils at school; students at colleges, traditional universities, comprehensives, and universities of technology; apprentices, learners in learnerships, interns; people undergoing training, and people learning non-formally and informally as well as people enrolled for particular qualifications or part-qualifications. Source: The South African Qualifications Authority (2014). NQFpedia: Standard glossary of terms. Terms related to the South African National Qualifications Framework</p>	<p>Latvijas normatīvajos aktos termina definīcija nav atrasta.</p> <p>Izglītojamais – skolēns, audzēknis, students vai klausītājs, kas apgūst izglītības programmu izglītības iestādē vai pie privātprakšē strādājoša pedagoga</p> <p>Avots: Izglītības likums, 1. pants, 12. punkts, http://likumi.lv/doc.php?id=50759</p> <p>Tulkojumi:</p> <p>Learner – audzēknis</p> <p>Avots: Valsts valodas centra Terminoloģijas datubāze, www.termini.vvc.gov.lv</p> <p>Learner – based system – sistēma, kuras centrā ir izglītojamais</p> <p>Avots: ECTS Key Features. Adaptēts: Valsts valodas centra Terminoloģijas datubāze, www.termini.vvc.gov.lv</p> <p>Learner – tas, kurš mācās</p> <p>Avots: Skujiņa, V. (2000). Pārmaiņas izglītības sistēmā un pedagogijas terminoloģija, http://termini.lza.lv/article.php?id=10</p>
PIEM	<p>Where pedagogical change has been sought, five main drivers have been identified in the policy documents of the countries examined: introduction of learning outcomes; development of a dual system; increasing permeability; reducing high non-completion rates; and addressing the increasing diversity of learners.</p> <p>Source: Cedefop (2015). Vocational pedagogies and benefits for learners: practices and challenges in Europe. Luxembourg: Publications Office of the European Union. Cedefop research paper No 47, http://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/publications/5547</p> <p>Learners should have at their disposal a set of meta-skills which enable them to successfully construct and shape their own learning process.</p> <p>Source: Working Group on Quality Indicators (2002). European Report on Quality indicators of Lifelong learning. Brussels: European Commission, http://www.aic.lv/bologna/Bologna/contrib/EU/report_qual%20LLL.pdf</p>	<p>Pēc izglītības likuma direktoram ir nepieciešams atstādināt skolēnu, ja skolēns ir bijis iesaistīts jebkādā konkrētā negatīvā darbībā, kamēr atradies skolā, ar skolu saistītā pasākumā vai apstākļos, kuros iesaistoties, būs ietekme uz skolas vidi.</p> <p>Avots: Latvijas Skolu psihologu asociācija (2012). Metodiskie ieteikumi darbā ar skolēniem, kuriem ir agresīva uzvedība, http://www.izm.gov.lv/images/statistika/petijumi/03.pdf</p> <p>Pakalpojuma sniedzējs līdz attiecīgā budžeta gada 1.aprīlim vai triju mēnešu laikā pēc tam, kad skolēni un audzēkņi (turpmāk – audzēkņi) sākuši apmeklēt pašvaldības izglītības iestādi, sagatavo un nosūta parakstīšanai pakalpojuma saņēmējam līgumu par viena audzēkņa izmaksām pašvaldības izglītības iestādē [...]</p> <p>Avots: Kārtība, kādā veicami pašvaldību savstarpējie norēķini par izglītības iestāžu vai sociālās aprūpes iestāžu sniegtajiem pakalpojumiem, http://likumi.lv/doc.php?id=19209</p>
KOM	<p>Pašlaik normatīvajos aktos lietotais termins „izglītojamais” neatspoguļo jaunajā pieejā izglītībai ietverto būtību par „personas, kas mācās” (learner) aktīvo lomu mācību procesā. „Learner” uzņemas iniciatīvu un atbildību par savu mācīšanos, savukārt „izglītojamais” apzīmē kādu, kurš ir pasīvs un uz kuru iedarbojas, līdz ar to nepieciešams veidot jaunu terminu. AIC ierosināja diskusiju par to, vai lietot terminu virkni „skolēns, audzēknis, students” vai arī vienu terminu – „mācēns” (analogi: skol-ēns), lai apzīmētu personas, kas mācās dažādos kontekstos, un lai izvairītos no terminu virknes lietošanas, kas apgrūtina teksta uztveri.</p> <p>Ekspertu grupas izstrādātā definīcija: Izglītības guvējs – persona, kas mācās, iegūst izglītību.</p>	

	APPRENTICE	MĀCEKLIS
DEF	<p>(1) Apprentice – a person undergoing training for an approved enterprise-based training occupation within an established period covered by an enterprise-based training agreement.</p> <p>Source: TESDA (Technical Education and Skills Development Authority) 2010, Philippines. In: UNEVOC, International Centre for Technical and Vocational Education and Training, UNESCO website, http://www.unevoc.unesco.org/go.php?q=TVETipedia+Glossary+A-Z&id=48</p> <p>(2) Apprentice – a trainee (young person) achieves certain learning outcomes through a mix of work experience and formal education and training in order to enter an occupation.</p> <p>Source: Ministry of Labour 2005, Jordan, In: UNEVOC, International Centre for Technical and Vocational Education and Training, UNESCO website, http://www.unevoc.unesco.org/go.php?q=TVETipedia+Glossary+A-Z&filt=all&id=48</p> <p>(3) Apprentice – a person over the age of fifteen years who is bound by a written agreement to serve an employer for a determined period with a view to acquiring knowledge, including theory and practice, of a calling in which the employer is reciprocally bound to instruct that person.</p> <p>Source: Government of Malta (2009). The Employment and Service Training Act. In: Cedefop (2015). Apprenticeship review: Malta. In pursuit of quality and relevance: revitalising apprenticeship. Thematic country reviews. Luxembourg: Publications Office of the European Union, http://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/publications/4139</p>	<p>Amata māceklis – persona, kas nolūkā apgūt amatu iestājusies amatniecības uzņēmumā vai mācību iestādē un ir noslēgusi apmācības līgumu. Par amata mācekļiem var kļūt jaunieši, kuri sasnieguši 15 gadu vecumu. Amatapmācība notiek saskaņā ar amatizglītības, amatapmācības un pārbaudes programmām. Mācekļa apmācība notiek, pamatojoties uz tipveida līgumu, kuru māceklis slēdz ar skolu vai amata meistarū. Tipveida līgumu izstrādā un apstiprina Izglītības ministrija.</p> <p>Avots: Likums Par amatniecību, http://likumi.lv/doc.php?id=63052</p>
PIEM	<p>An enterprise-based trainer placed emphasis on trust between apprentice and trainer as the most important factor for retention.</p> <p>Source: Cedefop (2015). Vocational pedagogies and benefits for learners: practices and challenges in Europe. Luxembourg: Publications Office of the European Union. Cedefop research paper No 47, http://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/publications/5547</p> <p>Target groups. Refers to entry requirements, age of the apprentices, gender breakdown, specified target groups and so on.</p> <p>Source: Müller, W.H. (2000). Quality in Apprenticeship in the European Union, European Association of Craft, Small and Medium-sized Enterprises (UEAPME), http://www.ueapme.com/docs/general_pubs/Ueapmec7.pdf</p>	<p>Tiesības pieņemt apmācībā mācekļus ir amatniecības uzņēmumiem, kurus atestējusi Latvijas Amatniecības kamera vai tās pilnvarota teritoriālā vai nozares amatniecības biedrība.</p> <p>Avots: Likums Par amatniecību, http://likumi.lv/doc.php?id=63052</p> <p>„Erasmus+” atbalsta stažēšanos (pagaidu darbu vai mācību periodus ārzemēs) audzēkņiem, kas reģistrējušies mācībām profesionālās izglītības un apmācības (PIA) iestādēs. Šīs iespējas ir arī mācekļiem, kuri tiek apmācīti uzņēmumā, un arī nesen diplomu ieguvušām personām.</p> <p>Avots: Eiropas Komisijas mājas lapa. Stažēšanās iespējas profesionālās izglītības un apmācības iestāžu audzēkņiem un diploma nesen saņēmušām personām, https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/node/27_lv</p>
KOM	<p>Sākotnējais definīcijas projekts: Māceklis – persona, kas apgūst profesionālās prasmes darba vidē/uzņēmumā/pie amata meistara profesionālās izglītības/profesionālo prasmju/amata apgūšanas programmas kontekstā un kas ir noslēgusi vienošanos ar darba devēju vai izglītības iestādi.</p> <p>Eksperu grupas izstrādātā definīcija: Māceklis – persona, kas apgūst profesionālās prasmes darba vietā mācekļības ietvaros un kas ir noslēgusi līgumu ar darba devēju.</p>	

	TRAINEE	PRAKTIKANTS
DEF	<p>Trainee – a person receiving training in a vocational area or undertaking a traineeship. The successful completion of a traineeship leads to a minimum of a certificate II in the relevant vocational area.</p> <p>Source: Glossary of VET (2013). Adelaide: National Centre for Vocational Education Research, http://www.voced.edu.au/glossary-vet</p>	<p>Praktikants – izglītojamais, kas saskaņā ar attiecīgās profesionālās izglītības programmas praktiskās daļas apguvi atrodas mācību praksē iestādē, pie komersanta vai biedrībā</p> <p>Avots: Profesionālās izglītības likums, 1. pants, 3. punkts, http://m.likumi.lv/doc.php?id=20244</p> <p>Tulkojumi:</p> <p>Trainee – stažieris</p> <p>Avots: Valsts valodas centra Terminoloģijas datubāze, http://termini.vvc.gov.lv/</p> <p>Trainee – māceklis</p> <p>Avots: Guidelines for developing quality documentation (ISTA). Adaptēts: Valsts valodas centra Terminoloģijas datubāze, http://termini.vvc.gov.lv/</p>
PIEM	<p>When learners prefer doing apprenticeships in big rather than small companies, SMEs that do not find trainees for one or two years stop offering apprenticeships.</p> <p>Source: Cedefop (2015). Stronger VET for better lives: Cedefop's monitoring report on vocational education and training policies 2010-14. Luxembourg: Publications Office of the European Union. Cedefop Reference series No 98, http://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/publications/3067</p> <p>The Community was to "implement a vocational training policy" which should aim to "facilitate adaptation to industrial changes, in particular through vocational training and retraining; [...] facilitate access to vocational training and encourage mobility of instructors and trainees and particularly young people; [...]"</p> <p>Source: Holford, J. (2008). Explaining European Union Lifelong Learning Policy: Globalisation and Competitiveness or Path Dependency and Citizenship, Adult Education Research Conference. Conference Proceedings, http://newprairiepress.org/cgi/viewcontent.cgi?article=2910&context=aerc</p> <p>It is an optional way of achieving vocational qualification, and provides the trainee with the same access to further training as schools and institutions do.</p> <p>Source: Müller, W.H. (2000). Quality in Apprenticeship in the European Union, European Association of Craft, Small and Medium-sized Enterprises (UEAPME), http://www.ueapme.com/docs/general_pubs/Ueapmec7.pdf</p>	<p>Mācību prakses organizēšanā piedalās profesionālās izglītības iestāde, prakses vieta un praktikants.</p> <p>Avots: Mācību prakses organizācijas un izglītojamo apdrošināšanas kārtība, http://m.likumi.lv/doc.php?id=252862</p> <p>Padomdevēja komiteja prakses jautājumos (turpmāk - „Komiteja”) atbild par prakses satura kvalitātes un sekmīgas norises uzraudzību, kā arī par sistēmas izveidošanu praktikantu uzņemšanai.</p> <p>Avots: Iekšējie noteikumi par praksi un mācību apmeklējumiem Eiropas Parlamenta ģenerālsekretarātā, http://www.europarl.lv/resource/static/files/prakses-noteikumi.pdf</p> <p>Attiecīgais regulējums ir nepieciešams, lai nodrošinātu, ka dalībvalstīs uzņemtiem apmaksātiem praktikantiem ir tādas pašas tiesības kā dalībvalstu praktikantiem, kā arī lai izdalītu atsevišķi šādu atalgoto praktikantu kategoriju.</p> <p>Avots: Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība (2010). Trešo valstu pilsoņu nodarbinātība Eiropas Savienības dalībvalstīs, ESF projekts „Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības administratīvās kapacitātes stiprināšana”, http://www.lbas.lv/upload/stuff/201010/treso_valstu_darbinieku_nodarbinatiba_es_n.mickevica_30092010_gala.pdf</p>
KOM	<p>Profesionālās izglītības likumā iekļautā „praktikanta” definīcija šobrīd aptver tikai vienu daļu no praktiskajām mācībām/prakses – mācību praksi, bet vēl pastāv kvalifikācijas prakse un mācekļu izglītība/darba vidē balstītas mācības.</p> <p>Ekspertu grupas izstrādātā definīcija: Praktikants – izglītības guvējs, kas izglītības programmas ietvaros praktizējas darba vietā vai darbam pietuvinātā vidē.</p>	

TEACHER – SKOLOTĀJS

	TEACHER	SKOLOTĀJS
DEF	<p>Teacher – person whose function is to impart knowledge, know-how or skills to learners in an education or training institution.</p> <p>A teacher may fulfil several tasks such as organising and carrying out training programmes/courses and transmitting knowledge, whether generic or specific, theoretical or practical. A teacher in a vocationally-oriented institution may be referred to as a trainer.</p> <p>Source: Cedefop, 2004; AFPA 1992. In: Cedefop (2014). Terminology of European education and training policy: A selection of 130 key terms. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, http://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/publications/4117</p> <p>Adult learning teacher – a person who is acknowledged as having the status of a teacher of adult learners according to the legislation and/or practice of a given country</p> <p>Source: European Commission (2005). Common European Principles for Teacher Competences and Qualifications. In: European Commission (2008). European Adult Learning Glossary, Level 2, http://www.pedz.uni-mannheim.de/daten/edz-b/gdbk/10/adultglossary2_en.pdf</p>	<p>Skolotājs:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cilvēks ar pedagoģisko izglītību, kas māca, palīdz apgūt zināšanas pēc noteiktas programmas (parasti mācību iestādē, kursos u.tml.) • Cilvēks, no kā mācās <p>Avots: Latviešu valodas vārdnīca, http://www.tezaurs.lv/lvw/</p> <p>Form teacher/form tutor – klases audzinātājs</p> <p>Avots: Employment Developments in Childcare Services for School-Age Children. Adaptēts: Valsts valodas centra Terminoloģijas datubāze, www.termini.vvc.gov.lv</p>
PIEM	<p>Through interactions with other learners and teachers a learning experience can impact on individuals' social networks [...]</p> <p>Source: Cedefop (2011). Vocational education and training is good for you: The social benefits of VET for individuals. Research paper No 17. Luxembourg: Publications Office of the European Union, www.cedefop.europa.eu/EN/Files/5517_en.pdf</p> <p>Teachers are vital for young people to develop their talents and acquire the knowledge and skills they need in a rapidly changing world. Continued teacher education which allows teachers to cope with these challenges is thus of high importance.</p> <p>Source: European Parliamentary Research Service Blog. Teacher Education in Europe, http://epthinktank.eu/2014/03/20/teacher-education-in-europe/</p> <p>Therefore, to achieve its ambitious objective, the European Union views the role of teachers and their lifelong learning and career development as key priorities.</p> <p>Source: European Commission (2005). Common European Principles for Teacher Competences and Qualifications, http://www.atee1.org/uploads/EUpolicies/common_eur_principles_en.pdf</p>	<p>Lielākā daļa skolēnu un skolotāju visa veida medijus pārsvarā lieto dzimtajā valodā.</p> <p>Avots: Baltijas Sociālo zinātņu institūts (2011). Pētījums „Mediju lietošanas kompetence skolēnu un skolotāju mērķa grupā”, http://www.izm.gov.lv/images/statistika/petijumi/06.pdf</p> <p>Eiropas Komisija un Eiropas Savienības Padome nesēn ir uzsvērušas nepieciešamību gan uzlabot skolotāju izglītošanu, gan stiprināt viņu profesionālo pilnveidi, gan veicināt profesijas pievilcību.</p> <p>Avots: Eurydice (2015). Skolotāja profesija Eiropā: prakse, paštēls un politika. Eurydice galveno faktu buklets, http://viaa.gov.lv/library/files/original/The_Teaching_Profession_in_Europe_Highlights_Latvian.pdf</p> <p>Skolotāju izglītības jautājumi ir politiski aktuāli visā Eiropā un pasaulē, tiek atzīta skolotāju un, tādejādi, arī skolotāju izglītības loma virzībā uz iekļaujošāku izglītības sistēmu.</p> <p>Avots: Eiropas speciālās izglītības attīstība aģentūra (2011) Skolotāju izglītība iekļaušanai Eiropas valstīs – izaicinājumi un iespējas, Odense, Dānija: Eiropas speciālās izglītības attīstības aģentūra, https://www.european-agency.org/sites/default/files/te4i-challenges-and-opportunities_TE4I-Synthesis-Report-LV.pdf</p>
KOM	<p>Pagaidām pēc šīs definīcijas skolotājs „māca un palīdz apgūt zināšanas” un nekas nav par prasmju, kompetenču apgūšanu.</p> <p>AIC ierosina vispārējā nozīmē latviski lietot „skolotājs” neatkarīgi no izglītības pakāpes vai veida, jo šim terminam ir visplašākā nozīme. Savukārt „pedagogs” varētu attiekties tikai uz pamatzglītības un vispārējo vidējo izglītību, jo grieķu izcelsmes vārda daļa „pedo-” apzīmē „bērnus”, līdz ar to termins, piemēram, „pieaugušo pedagogs” ietver pretrunu.</p> <p>Eksperu grupas izstrādātā definīcija: Skolotājs – persona (parasti ar atbilstošu izglītību), kas māca un palīdz mācīties kādā izglītības pakāpē vai veidā.</p>	

	PEDAGOGUE	PEDAGOGS
DEF	<p>(1) Pedagogue – a teacher, especially a strict or pedantic one Source: Oxford Dictionaries, http://www.oxforddictionaries.com/</p> <p>(2) Pedagogue – a teacher, especially one who thinks they know a lot and is strict in the way they teach Source: Longman Dictionary of Contemporary English, http://www.ldoceonline.com/</p> <p>(3) Pedagogue – etymology: late 14c., “schoolmaster, teacher” from Old French pedagogue “teacher of children” (14 c.), from Latin “paedagogus”, from Greek “paidagogos”, i.e., slave who escorts boys to school and generally supervises them; later “a teacher” from pais (genitive paidos) “child” + agogos “leader” from agein “to lead”. Source: Online Etymology Dictionary, http://www.etymonline.com</p>	<p>Pedagogs – fiziskā persona, kurai ir šajā vai citā izglītību reglamentējošā likumā noteiktā izglītība un profesionālā kvalifikācija un kura piedalās izglītības programmas īstenošanā izglītības iestādē vai sertificētā privātpraksē Avots: Izglītības likums, 1. pants, 16. punkts http://likumi.lv/doc.php?id=50759</p>
PIEM	<p>In Latvia a general term pedagogue (pedagogs) is used in regulations to refer to all teachers – persons with acquired pedagogical education and teaching qualification. Source: Official website of the European Union, Eurydice. Latvia. Teachers and Education Staff, https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/mwikis/eurydice/index.php/Latvia:Teachers_and_Education_Staff</p> <p>A higher education teacher fulfils the roles of a pedagogue, a researcher, a team member, a member of society, which poses high requirements to his/her professional and personal competences. Source: Zárubová, H. (2014). Higher education teacher competences in view of the changing social conditions, Edukacja ustawiczna dorosłych, Instytut Technologii Eksploatacji – Państwowy Instytut Badawczy Ośrodek Pedagogiki Pracy Innowacyjnej Gospodarki. In: The Central European Journal of Social Sciences and Humanities, http://cejsh.icm.edu.pl/cejsh/element/bwmeta1.element.desklight-433152bd-8528-42fa-8f00-6d8b1442b50d/c/Higher_education_teacher_competences_in_view_of_the_changing.pdf</p> <p>A supplementary part of teacher-training standards are the criteria pertaining to pedagogical studies, the meeting of which regulates one's becoming a pre-school teacher, an elementary teacher, or a pedagogue. Source: Zdybel, D., Bogucki, J., Głodzik, B. (2011). Teacher education in Poland. The state of “permanent reform”. In: Valenčič Zuljan, M. and Vogrinc, J. (eds.) (2011). European Dimensions of Teacher Education- Similarities and Differences. Ljubljana: Faculty of Education ; Kranj : The National School of Leadership and Education, https://www.pef.uni-lj.si/fileadmin/Datoteke/Zalozba/pdf/Zuljan_Vogrinc_Teacher_education.pdf</p>	<p>Pedagogu izglītības un profesionālās kvalifikācijas ieguve un profesionālās kompetences pilnveide Avots: Izglītības likums, 49. pants, http://likumi.lv/doc.php?id=50759</p> <p>Metodiskais materiāls paredz pilnveidot izpratni par mūsdienu pedagoģiskā procesa likumsakarībām un prasmi veidot vai izvēlēties pedagoģiski un psiholoģiski pamatotas mācību metodes, lai pedagogs varētu plānot un īstenot mācīšanās rosinošu vidi, pozitīvas saskarsmes veidošanos. Avots: Eiropas Komisijas Informācijas sabiedrības un plašsaziņas līdzekļu Ģenerāldirektorāta programmas „Drošāks internets” projekts „Droša interneta lietošana” (2013). Metodiskais materiāls „Interneta atbildīga un droša lietošana”, http://lpmc.lv/uploads/media/5.nodala._Macibu_metodes_un_pielikumi.pdf</p> <p>Pirms skolēna izslēgšanas nepieņemamās uzvedības regulēšanai ir jāpiemēro citas sankcijas, piemēram, pēcstundas, pedagogu un skolas vadības pārrunas ar skolēnu un viņa vecākiem, rakstisks brīdinājums. Avots: Latvijas Skolu psihologu asociācija (2012). Metodiskie ieteikumi darbā ar skolēniem, kuriem ir agresīva uzvedība, http://www.izm.gov.lv/images/statistika/petijumi/03.pdf</p>
KOM	<p>AIC ierosina terminu „pedagogs” kā vispārējo šīs profesijas apzīmējumu aizstāt ar „skolotājs”, īpaši profesionālās, augstākās izglītības un mūžizglītības kontekstā, kurā iesaistīti dažāda vecuma iedzīvotāji. Angliski šis jēdziens jātulko kā „teacher”. Ekspertu grupas priekšlikums: Darba grupa iesaka visos izglītības veidos un pakāpēs lietot terminu „skolotājs” un atteikties no termina „pedagogs” lietošanas. Termins „pedagogs” ir novecojis, mūsdienu izglītības attīstības tendencēm neatbilstošs jēdziens, kas tradicionāli nozīmē pedantiskumu, didaktiskumu un vienvirziena mācīšanu.</p>	

	MENTOR	MENTORS
DEF	<p>(1) Mentor – an experienced and trusted adviser Source: Oxford Dictionaries, http://www.oxforddictionaries.com/</p> <p>(2) Mentor – an experienced person who advises and helps a less experienced person Source: Longman Dictionary of Contemporary English, http://www.ldoceonline.com/</p> <p>Mentoring – guidance and support provided in various ways to a young person or novice (someone joining a new learning community or organisation) by an experienced person who acts as a role model, guide, tutor, coach or confidante. Source: Cedefop (2014). Terminology of European education and training policy: A selection of 130 key terms. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, http://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/publications/4117</p>	<p>Latvijas normatīvajos aktos termina definīcija nav atrasta.</p> <p>Mentors – audzinātājs, skolotājs; padomdevējs Avots: Terminu un svešvārdu skaidrojošā vārdnīca, http://letonika.lv</p> <p>Mentor – mentors Avots: LZA TK protokols Nr. 5/1118 (09.12.2014.)</p>
PIEM	<p>Peer mentoring – a form of mentoring that takes place in learning environments, usually between an older more experienced student and a new student(s). Source: European Commission (2008). European Adult Learning Glossary, Level 2, http://www.pedz.uni-mannheim.de/daten/edz-b/gdbk/10/adultglossary2_en.pdf</p> <p>The target groups comprise the mentees and the mentors. [...] This allows all participants – including the mentors – to reflect critically not only on differences and similarities between and within the different university departments and disciplines, but also on the distinct degrees of integration of women academics and of access to important resources that are closely linked to the hierarchies between disciplines. Source: Nöbauer, H., Genetti, E., Knox, J. (eds.) (2008). Establishing Mentoring in Europe: Strategies for the promotion of women academics and researchers. A guideline manual. Fribourg: eument-net, http://eument-net.eu/Documents/eumentnetManualWeb.pdf</p>	<p>Skolotājs mentors Avots: Noteikumi par pedagogiem nepieciešamo izglītību un profesionālo kvalifikāciju un pedagogu profesionālās kompetences pilnveides kārtību, http://m.likumi.lv/doc.php?id=269965</p> <p>Mentors jeb padomdevējs ir uzticamības persona vecumā no 25 gadiem, kas sniedz atbalstu cilvēkiem, kuriem tas visvairāk nepieciešams, uzklusot viņus un pavadot kopā noteiktu laiku dažādās sabiedriskajās aktivitātēs. Avots: Biedrības „Mentor Latvia” mājas lapa. Mentori, http://mentor.lv/klusti-par-mentor/</p> <p>Mentora pienākums ir atbalstīt mentorējamo etwinning projekta īstenošanā, sākot ar projekta partneru atrašanu līdz projekta pieteikšanai Nacionālajam kvalitātes sertifikātam. Avots: Jaunatnes Starptautisko programmu aģentūra (2014). Eiropas Savienības izglītības, apmācības, jaunatnes un sporta programmas „Erasmus+” aktivitātes eTwinning, eTwinning mentoru programmas nolikums 2014./2015. mācību gadam, http://www.etwinning.lv/sites/default/files/Jaunami_files/mentoringa_nolikums_final.pdf</p> <p>Lai gan ne visas valstis skolotājiem piedāvā visaptverošu, sistēmisku darbā ieviešanas posmu, mentora atbalsts ir pieejams gandrīz visur Eiropā. Avots: Eurydice (2015). Skolotāja profesija Eiropā: prakse, paštēls un politika. Eurydice galveno faktu buklets, http://viaa.gov.lv/library/files/original/The_Teaching_Profession_in_Europe_Highlights_Latvian.pdf</p> <p>Mentors – Audzinātājs, padomdevējs. Avots: Latviešu literārās valodas vārdnīca, 5.sēj.(1984) Rīgā: Zinātne, 158.lpp. Adaptēts: Rokasgrāmata mentoriem (ESF projekta „Inovācija un praksē balstīta pedagogu izglītības ieguve un mentoru profesionālā pilnveide”, skolas.lv/mod/resource/view.php?id=20582</p>
KOM	<p>Sākotnējais definīcijas projekts: Mentors – pieredzējis padomdevējs, kas palīdz mazāk pieredzējušam līdzgaitniekam mācīties vai īstenot (profesionālo) darbību.</p> <p>Ekspertu grupas izstrādātā definīcija: Mentors – pieredzējis padomdevējs, kas palīdz mācīties un/vai strādāt, piemēram, prakses vadītājs darba vietā.</p> <p><i>Komentārs: „Darbaudzinātājs” ir novecojis termins, kas radies padomju gados un vairs neatbilst mūsdienu izglītības attīstības tendencēm.</i></p>	

	TUTOR	IZGLĪTĪBAS ATBALSTA SNIEDZĒJS
DEF	<p>Tutoring – any activity offering a learner guidance, counselling or supervision by an experienced and competent professional. The tutor supports the learner throughout the learning process (at school, in training centres or on the job).</p> <p>Tutoring covers various activities:</p> <ul style="list-style-type: none"> • academic subjects (to improve educational achievement); • career guidance (to ease transition from school to work); • personal development (to encourage learners to make wise choices). <p>Source: Cedefop (2014). Terminology of European education and training policy: A selection of 130 key terms. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, http://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/publications/4117</p>	<p>Latvijas normatīvajos aktos termina definīcija nav atrasta.</p> <p>Darbaudzinātājs – uzņēmuma darbinieks – labs darba darītājs, kas jaunpieņemtajam darbiniekam palīdz apgūt noteiktu amatu.</p> <p>Avots: Ekonomikas skaidrojošā vārdnīca, http://www.eurotermbank.com</p> <p>Darbaudzinātājs; -a – speciālists, pieredzes bagāts aroda meistars, kas palīdz studējošajam vai jaunajam strādniekam (māceklim) apgūt praktiskas iemaņas tieši darba vietā un darba procesā, vienlaikus rūpējoties par viņa personības vispārīgo attīstību. Studējošā vai jaunā strādnieka(mācekļa) rīcībā ir vajadzīgā aparatūra un aprīkojums, un darbaudzinātājs uzdod ar mācību (studiju) tēmu vai darba pienākumiem saistītus praktiskus uzdevumus un novērtē to izpildes kvalitāti, norādot uz kļūdām un nepilnībām gan pašā darba procesā, gan tā rezultātā (produktā). Mūsdienās darbaudzinātājam ir galvenokārt padomdevēja funkcija.</p> <p>Avots: Pedagoģijas terminu skaidrojošā vārdnīca, 2000. Rīgā: Zvaigzne ABC, 33.lpp. Adaptēts: Rokasgrāmata mentoriem. ESF projekts „Inovatīva un praksē balstīta pedagogu izglītības ieguve un mentoru profesionālā pilnveide”, skolas.lv/mod/resource/view.php?id=20582</p> <p>Tutor – 1) privātskolotājs; 2) studentu grupas vadītājs (angļu augstskolās); 3) amer. jaunākais pasniedzējs (augstākajā mācību iestādē); 4) jur. Aizbildnis</p> <p>Avots: Terminu un svešvārdu skaidrojošā vārdnīca, http://letonika.lv</p> <p>Tutor – darbaudzinātājs</p> <p>Avots: LZA Akadēmiskā terminu datubāze, www.termeni.lza.lv</p>
PIEM	<p>The trainers were steering the activities with the support of tutors, while learners were expected to proactively find the relevant information/solutions.</p> <p>Source: Cedefop (2015). Work-based learning in continuing vocational education and training: policies and practices in Europe. Luxembourg: Publications Office of the European Union. Cedefop research paper No 49, http://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/publications/5549</p> <p>The strategies designed to help students acquire this competence are the use of tutors and mentors and seminars and activities for training and informative purposes.</p> <p>Source: Morillas, N.R., Fandos Garrido, M. (2014). The role of tutoring in higher education: improving the student's academic success and professional goals. International Journal of Organizations, jun2014, Issue 12, p 89-100. 12 p., http://www.raco.cat/index.php/RIO/article/viewFile/280824/368497</p>	<p>Uzņēmumā ir darbaudzinātāji, kas nereti jau iepriekš ir apmācījuši jaunos darbiniekus. Būtu nepieciešams šos darbaudzinātājus apmācīt darbam ar jauniešiem, kā arī apmācīt darbaudzinātājus novērtēt audzēkņu praktisko darbu pēc apmācībām, nepieciešams izstrādāt īpašu profesionālās pilnveides izglītības programmu.</p> <p>Avots: Ekonomikas ministrija (2015). Informatīvais ziņojums par darba devēju atbalsta pasākumu iesaistīties darba vidē balstītā izglītības sistēmā fiskālo ietekmi uz valsts budžetu. Ekonomikas ministrija, http://tap.mk.gov.lv/lv/mk/tap/?pid=40365295&mode=m-k&date=2015-08-25</p> <p>Uzticība un godīgums ir atkal būtiski svarīgi, tāpat kā ilgstoša uzticēšanās kā no darbaudzinātāja, tā aizbilstamā puses.</p> <p>Avots: Eiropas Padome un Eiropas Komisija (2009). Organizācijas vadība, http://pjp-eu.coe.int/documents/1017981/1667937/tkit1_latvian.pdf/6c7ee078-9e66-455f-a511-c6851998d16e</p> <p>Veic jaunāko speciālistu darbaudzināšanu.</p> <p>Avots: Grozījumi Ministru kabineta 2010. gada 30. novembra noteikumos Nr.1075 „Valsts un pašvaldību institūciju amatu katalogs”, http://likumi.lv/doc.php?id=231076</p> <p>Mentordarbību vēsturiski var salīdzināt ar darbaudzināšanu, kas bija ļoti izplatīta, pat obligāta padomju gados. Tomēr, salīdzinot ar darbaudzināšanu, mentordarbība ir plašāks jēdziens, jo veicina indivīda iniciatīvu un karjeras izaugsmi ne tikai uzņēmuma iekšienē, bet arī reģionā kopumā. Mentordarbība atšķirībā no darbaudzināšanas visbiežāk tiek īstenota programmu veidā. [...]</p> <p>Avots: Rokasgrāmata Mentoriem, Eiropas Sociālā fonda projekts „Inovatīva un praksē balstīta pedagogu izglītības ieguve un mentoru profesionālā pilnveide”, skolas.lv/mod/resource/view.php?id=20582</p>

TUTOR	IZGLĪTĪBAS ATBALSTA SNIEDZĒJS
KOM	<p>„Tutor” būtībā apzīmē skolotāju, kas sniedz individuālu atbalstu skolēnam/audzēknim/studentam mācību procesā izglītības iestādē vai darbavietā.</p> <p>Ekspertu grupas izstrādātā definīcija: Izglītības atbalsta sniedzējs – skolotājs, kas sniedz atbalstu izglītības guvējam vai guvēju grupai mācību procesā..</p>

	TRAINER	INSTRUKTORS
DEF	<p>Trainer – anyone who fulfills one or more activities linked to the (theoretical or practical) training function, either in an institution for education or training, or at the workplace.</p> <p>Two categories of trainer can be distinguished:</p> <ul style="list-style-type: none"> professional trainers are training specialists whose job may coincide with that of the teacher in a vocational training establishment; part-time or occasional trainers are professionals in various fields who take on, in their normal duties, part-time training activity, either in-company (as mentors and tutors of recruits and apprentices or as training providers) or externally (by occasionally offering their services at a training establishment). <p>Trainers may carry out various tasks: design training activities; organise and implement these activities; provide the actual training (transfer knowledge, know-how and skills); help apprentices develop their skills by providing advice, instructions and comments throughout the apprenticeship.</p> <p>Source: Cedefop, 2004; AFPA 1992. In: Cedefop (2014). Terminology of European education and training policy: A selection of 130 key terms. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, http://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/publications/4117</p> <p>Adult learning trainer – a person who works with adult learners to impart practical knowledge or skills, and whose expertise has been acquired through experience and not necessarily through formal qualifications</p> <p>Source: European Commission (2005). Common European Principles for Teacher Competences and Qualifications. In: European Commission (2008). European Adult Learning Glossary, Level 2, http://www.pedz.uni-mannheim.de/daten/edz-b/gdbk/10/adultglossary2_en.pdf</p>	<p>Latvijas normatīvajos aktos termina definīcija nav atrasta.</p> <p>Adult learning trainer – pieaugušo izglītotājs LZA TK protokols Nr. 3/1099 (17.08.2010.) LZA TK lēmums Nr. 64 (23.09.2009.)</p> <p>Profesionālās izglītības profesionālo mācību priekšmetu skolotājs</p> <p>Avots: Noteikumi par pedagogiem nepieciešamo izglītību un profesionālo kvalifikāciju un pedagogu profesionālās kompetences pilnveides kārtību, http://m.likumi.lv/doc.php?id=269965</p>
PIEM	<p>There seems to be a lack of trainers who have been properly trained to implement WBL.</p> <p>Source: Cedefop (2015). Work-based learning in continuing vocational education and training: policies and practices in Europe. Luxembourg: Publications Office of the European Union. Cedefop research paper No 49, http://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/publications/5549</p> <p>The aim of the European Commission was to provide policy pointers on how to support VET trainers in companies in developing their competences.</p> <p>Source: Cedefop (2014). Guiding principles on professional development of trainers in vocational education and training, European Commission, www.cedefop.europa.eu/files/TWG_Guiding_principles_on_professional_development_of_trainers_in_VET_FINAL.pdf</p>	<p>Izglītotāja pienākumi un tiesības</p> <p>Avots: Rīgas Imantas vidusskolas, Izglītošanas līguma paraugs, http://www.riv.lv/files/Ligums_10.klase_iestasanas.pdf</p> <p>Profesionālās izglītības iestādes pedagoga profesionālo kvalifikāciju apliecina valsts atzīti dokumenti par atbilstošu profesionālo izglītību (kvalifikāciju) un pedagogisko izglītību.</p> <p>Avots: Profesionālās izglītības likums, http://m.likumi.lv/doc.php?id=20244</p> <p>Starp dalībniekiem un apmācītājiem nav hierarhijas: nav skolotāja, bet ir treneris jeb apmācītājs – cilvēks, kurš palīdz izprast iegūto informāciju, attīstīt iemaņas un apgūt jauno.</p> <p>Avots: Jaunatnes Starptautisko programmu aģentūra, Neformālā izglītība. Brošūra, http://jaunatne.gov.lv/sites/default/files/web/Jaunatne_darbiba/Info_materiali/Brosuras/neformala_izglitiba_11_06.pdf</p>
KOM	<p>Ar terminu „trainer” parasti apzīmē skolotāju, kas māca profesionālos mācību priekšmetus profesionālās izglītības iestādē, vada praktiskās mācības, vada kursus profesionālo prasmju apgūšanai vai palīdz apgūt profesionālās prasmes darbavietā. Latvijā šādai pozīcijai nav speciāla termina, viens no risinājumiem ir lietot vispārīgu terminu „skolotājs” vai analogisku atvasinājumu no termina „apmācība” – „apmācītājs”.</p> <p>Ekspertu grupas izstrādātā definīcija: Instruktors – persona, kas palīdz apgūt prasmes kādā konkrētā darbībā (vada apmācību).</p>	

EVALUATION – IZVĒRTĒJUMS

	EVALUATION	IZVĒRTĒJUMS
DEF	<p>Evaluation of education and training – judgment on the value of an intervention, programme or policy with reference to criteria and explicit standards (such as its relevance or efficiency).</p> <p>Source: Cedefop, 2011. In: Cedefop (2014). Terminology of European education and training policy: A selection of 130 key terms. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, http://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/publications/4117</p>	<p>Latvijas normatīvajos aktos termina definīcija nav atrasta.</p>
PIEM	<p>External evaluation – an evaluation carried out by evaluators external to the entity evaluated.</p> <p>Internal evaluation – self-evaluation of organisations during which one or more persons assess the performance of an entity for whose activities they are fully or partially responsible.</p> <p>Source: TESE- Multilingual Thesaurus on education systems in Europe. In: EQAVET website, http://www.eqavet.eu/qc/gns/glossary/i/internal-evaluation.aspx</p> <p>The Institutional Evaluation Programme (IEP) offers institutions support as they face these challenges, develop their strategic leadership and capacity to manage change, through a process of voluntary institutional evaluations.</p> <p>Source: IEP EUA- Institutional Evaluation Programme website http://www.eua.be/activities-services/institutional-evaluation-programme/Home.aspx</p> <p>Institutions may implement schemes or evaluation mechanisms to identify and promote good teaching practices.</p> <p>Source: Hénard, F. (2010). Learning our lesson: review of quality teaching in higher education, OECD Publishing, https://www.oecd.org/edu/imhe/44058352.pdf</p> <p>Also it should be mentioned that teachers' mobility is not much considered at the teacher evaluation process.</p> <p>Source: The Joint Conclusion of the Assessment Commission on the Evaluation of Study Direction Environmental Protection, http://www.izm.gov.lv/images/akreditacija/03062015/4.4.pdf</p> <p>Evaluation of a foreign qualification – the process followed by SAQA to verify and compare foreign qualifications with South African qualifications; the process includes authenticating the status of institutions and the qualifications offered by the institutions, investigating the authenticity of qualification documentation and verifying that the qualification was awarded to the individual in question; and comparing foreign qualifications with South African qualifications, considering the structure and outcomes of the foreign qualifications, and locating the foreign qualifications within the NQF.</p> <p>Source: Based on the GENFETQA Act (Act 58 of 2001). In: The South African Qualifications Authority (2014). NQFpedia: Standard glossary of terms. Terms related to the South African National Qualifications Framework</p>	<p>Līdz ar to starptautisks augstākās izglītības izvērtējums un ekspertu ieteikumi varētu sekmēt pārmaiņas All un veicināt Latvijas augstākās izglītības pievilcību.</p> <p>Avots: Pārskats par augstākās izglītības studiju programmu izvērtēšanas rezultātiem un priekšlikumi turpmākai studiju programmu, sagrupētu studiju virzienos, pilnveidei, uzlabošanai, attīstīšanai, konsolidācijai, slēgšanai, resursu efektīvai izmantošanai un finansēšanai no valsts budžeta līdzekļiem, http://www.aip.lv/ESF_par_projektu.htm</p> <p>Zinātnisko institūciju starptautiskais izvērtējums.</p> <p>Avots: IZM mājas lapa. Zinātnisko institūciju starptautiskais izvērtējums, http://www.izm.gov.lv/zinatnisko-instituciju-starptautiskais-izvertejums</p> <p>Izvērtējuma mērķis – veikt objektīvu Latvijas zinātnes situācijas analīzi Eiropas Savienības Kopīgās pētniecības telpas un sadarbības pētniecībā kontekstā atbilstoši Baltijas jūras reģiona valstu un Ziemeļvalstu sadarbības interesēm.</p> <p>Avots: IZM (2014). Informatīvais ziņojums „Par zinātnes starptautisko izvērtējumu”, http://www.izm.gov.lv/images/zinatne/ZISI/IZMzi-no_160114_Zizvertejums.pdf</p>
KOM	<p>Jēdziens „izvērtēšana” attiecas uz veiktām darbībām (procesu), lai ar dažādām metodēm pārbaudītu kādu aspektu atbilstību iepriekš noteiktiem standartiem, savukārt „izvērtējums” apzīmē šī procesa rezultātu.</p> <p>Ekspertu grupas izstrādātā definīcija: Izvērtējums:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Spriedums par izglītības guvēja mācīšanās rezultātu kvalitatīvu vērtēšanu un turpmāko mācīšanās darbību pilnveidošanu; 2) Spriedums par izglītības stratēģijas, iestāžu vai programmu efektivitāti, stipro un vājo pušu noteikšanu, uzlabojumu iespēju īstenošanas ceļu un pasākumu izvirzīšanu. 	

	ASSESSMENT	NOVĒRTĒJUMS
DEF	<p>(1) Assessment – a way of judging learner performance. Assessment methods include: teachers' feedback; peer group critique; written and oral course work, portfolio development, tests and examinations.</p> <p>Source: European Commission (2008). European Adult Learning Glossary, Level 2, http://www.pedz.uni-mannheim.de/daten/edz-b/gdbk/10/adultglossary2_en.pdf</p> <p>(2) Assessment – the process used to identify, gather and interpret information against the required competencies in a qualification or part-qualification in order to make a judgement about a learner's achievement.</p> <p>Source: Based on the GENFETQA Act (Act 58 of 2001). In: The South African Qualifications Authority (2014). NQFpedia: Standard glossary of terms. Terms related to the South African National Qualifications Framework</p>	<p>Latvijas normatīvajos aktos termina definīcija nav atrasta.</p> <p>Novērtēt – noteikt (kā) vērtību, nozīmīgumu, daudzumu u. tml. (novērtēt pirkumu; novērtēt skolēna sekmes; novērtēt radušos stāvokli; pietiekami nenovērtēt pretinieka spēkus)</p> <p>Avots: Latviešu valodas vārdnīca, http://www.tezaurs.lv/lv</p> <p>Novērtējums – atzinums par (kā) vērtību, nozīmīgumu u. tml. (taisnīgs, objektīvs darba novērtējums)</p> <p>Avots: Latviešu valodas vārdnīca, http://www.tezaurs.lv/lv</p> <p>Program evaluation – programmas novērtējums</p> <p>Avots: LZA Akadēmiskā terminu datubāze, www.termeni.lza.lv</p>
PIEM	<p>Assessment methods – the whole range of written, oral and practical tests/examinations, projects, performances, presentations and portfolios that are used to evaluate the learner's progress and ascertain the achievement of the learning outcomes of an educational component (unit/module).</p> <p>Assessment criteria – descriptions of what the learner is expected to do and at what level, in order to demonstrate the achievement of a learning outcome. The assessment methods and criteria for an educational component have to be appropriate and consistent with the learning outcomes that have been defined for it and with the learning activities that have taken place.</p> <p>Source: European Union (2015). ECTS Users' Guide. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, http://ec.europa.eu/education/library/publications/2015/ects-users-guide_en.pdf</p> <p>External summative assessment such as standardised tests can be administered on a limited number of occasions and can relate to a limited range of contexts for each student. It can therefore assess a limited range of knowledge, skills and attitudes. Nonetheless, it may contribute to the assessment of key competences.</p> <p>Source: European Commission (2012). Education and Training 2020 Work programme, Thematic Working Group "Assessment of Key Competences", http://ec.europa.eu/education/policy/school/doc/keyreview_en.pdf</p>	<p>49.¹ pants. Pedagogu profesionālās darbības kvalitātes novērtēšana</p> <p>Avots: Izglītības likums, http://m.likumi.lv/doc.php?id=50759</p> <p>[...] studiju satura un realizācijas apraksts, kas [...] atbilstoši izglītības pakāpei un veidam nosaka [...] izglītības kritērijus studiju rezultātu sasniegšanai un novērtēšanai, pārbaudes formas un kārtību.</p> <p>Augstākās izglītības padomei ir tiesības [...] iepazīties ar jebkuras augstskolas studiju virziena novērtējuma un akreditācijas materiāliem.</p> <p>Avots: Augstskolu likums, http://likumi.lv/doc.php?id=37967</p> <p>Datubāzē norāda personu identificējošu informāciju (vārdu, uzvārdu, personas kodu), profesionālās kompetences novērtēšanas protokola datumu un numuru [...], informāciju par institūciju, kas novērtējusi profesionālo kompetenci.</p> <p>Avots: Kārtība, kādā novērtē ārpus formālās izglītības sistēmas apgūto profesionālo kompetenci, http://likumi.lv/doc.php?id=226788</p> <p>Neformālās izglītības atzišana un prasmju novērtēšana balstās uz darba pieredzi un kompetencēm, ko persona ieguvusi dzīves laikā.</p> <p>Avots: VIAA (2015). Ceļvedis ārpus formālās izglītības sistēmas apgūtas profesionālās kompetences novērtēšanā, http://viaa.gov.lv/library/files/original/08_Celvedis_ArpusFormalasIzlSistProfKompVertesana.pdf</p> <p>AIP ir tiesības: [...] 3.1. iepazīties ar jebkuras augstskolas studiju programmas novērtējuma un akreditācijas materiāliem; [...]</p> <p>Avots: Augstākās izglītības padomes nolikums, http://www.aip.lv/aip_nolikums.htm</p> <p>2. Akadēmiskās informācijas centrs (turpmāk – centrs): [...] 2.1. izstrādā un savā darbībā ievēro augstskolu un koledžu un studiju virzienu ārējās kvalitātes novērtēšanas metodikas un procedūras, kas atbilst Eiropas asociācijas kvalitātes nodrošināšanai augstākajā izglītībā izstrādātajiem standartiem un vadlīnijām kvalitātes nodrošināšanai Eiropas augstākās izglītības telpā; [...]</p> <p>Avots: Augstskolu, koledžu un studiju virzienu akreditācijas noteikumi, http://likumi.lv/ta/id/275560-augstskolu-koledzu-un-studiju-virzienu-akreditacijas-noteikumi</p>
KOM	<p>Ekspertu grupas izstrādātā definīcija: Novērtējums – izglītības guvēja sasniegumu līmeņa kvantitatīvs vērtēšanas rezultāts, izmantojot dažādas metodes un kuru izsaka konkrētā vērtēšanas vienībā – atzīme, procenti, punkti.</p>	

ASSESSMENT OF LEARNING OUTCOMES	MĀCĪŠANĀS REZULTĀTU NOVĒRTĒŠANA
<p>DEF</p> <p>(1) Assessment of learning outcomes – process of appraising knowledge, know-how, skills and/or competences of an individual against predefined criteria (learning expectations, measurement of learning outcomes). Assessment is typically followed by certification.</p> <p>In the literature, assessment generally refers to appraisal of individuals whereas evaluation is more frequently used to describe appraisal of education and training methods or providers.</p> <p>Source: Cedefop (2014). Terminology of European education and training policy: A selection of 130 key terms. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, http://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/publications/4117</p> <p>(2) Assessment of learning outcomes – evaluation of an individual's achievement of learning objectives, using a variety of assessment methods (written, oral and practical tests/examinations, projects and portfolios) during or at the end of an education programme.</p> <p>Source: UNESCO-UIS (2012). International Standard Classification of Education, ISCED 2011. Canada: UNESCO Institute for Statistics, http://www.uis.unesco.org/Education/Documents/isced-2011-en.pdf</p> <p>(3) Assessment of learning outcomes – methods and processes used to establish the extent to which a learner has in fact attained particular knowledge, skills and competence</p> <p>Source: European Parliament and Council (2009). Recommendation on the establishment of a European Credit System for Vocational Education and Training (ECVET), http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32009H0708%2802%29&from=EN</p>	<p>Latvijas normatīvajos aktos termina definīcija nav atrasta.</p> <p>Mācīšanās rezultātu vērtēšana – metodes un procesi, kas izmantoti, lai novērtētu līmeni, kādā mācību procesā iesaistītais faktiski ieguvis noteiktas zināšanas, prasmes un kompetences.</p> <p>Avots: VIAA mājas lapa. ECVET vārdnīca, http://viaa.gov.lv/lat/ek_izgl_programmas_iniciativas/erasmusplus/ecvet_aktivitate/ecvet_vardnica/</p> <p>Mācību sasniegumu vērtēšana var tikt organizēta mutvārdu, rakstveida, praktiskā vai kombinētā formā.</p> <p>Avots: Valsts izglītības satura centrs (2009). Skolēnu mācību sasniegumu vērtēšana vidusskolā. Metodiskais materiāls, http://visc.gov.lv/vispizglitiba/saturs/dokumenti/metmat/mac_sasn_vert_vdsk.pdf</p>
<p>PIEM</p> <p>The units that make up a qualification should be [...] constructed in a way that enables discrete assessment and validation of learning outcomes contained in the unit.</p> <p>Source: European Parliament and Council (2009). Recommendation on the establishment of a European Credit System for Vocational Education and Training (ECVET), http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32009H0708%2802%29&from=EN</p> <p>The assessment of learning outcomes at the program level has been a topic of international interest as a method for quality assessment and ongoing program quality enhancement.</p> <p>Source: Goff, L., Potter, M.K., et.al. Learning outcomes assessment: a practitioner's handbook, Higher Education Quality Council of Ontario http://www.heqco.ca/sitecollectiondocuments/heqco_loahandbook_eng_2015.pdf</p> <p>Assessing or evaluating achieved learning outcomes. The initial way of thinking about the methods for including ALOs in a QA system is, probably for most of us, to develop a model where subsets of student work are assessed in order to generate a general conclusion about the overall quality of the programme under evaluation.</p> <p>Source: Adamson, L., Becerro, M., et. al. (2010) Quality Assurance and Learning Outcomes, Helsinki: European Association for Quality Assurance in Higher Education, http://www.enqa.eu/indirme/papers-and-reports/workshop-and-seminar/WSR%2017%20-%20Final.pdf</p>	<p>Novērtējot studiju rezultātus programmā, studiju modulī vai studiju kursā 10 ballu skalā, augstskola var paredzēt arī papildu kritērijus konkrēta vērtējuma noteikšanai 10 ballu skalā.</p> <p>Avots: Noteikumi par otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības valsts standartu, http://likumi.lv/doc.php?id=268761</p> <p>Formatīvās un summātīvās vērtēšanas salīdzināšana. Būtība: formatīvā vērtēšana – vērtēšana, lai uzlabotu mācīšanos, lai attīstītu pašnovērtējuma prasmes; summatīvā vērtēšana – mācīšanās rezultātu vērtēšana.</p> <p>Avots: Jonāne, L. Skolēnu mācību sasniegumu mācību procesa vērtēšana, profizgl.lu.lv/mod/resource/view.php?id=20349</p> <p>Vecāki tiek informēti par skolēnu mācību sasniegumu vērtēšanas kārtību valstī un skolā.</p> <p>Avots: Tukuma 2.vidusskolas iekšējie noteikumi. Skolēnu mācību sasniegumu vērtēšanas kārtība Tukuma 2. vidusskolā, t2v.lv/informacija/dokumenti/skolenu-macibu-sasniegumu-vertesana</p>

ASSESSMENT OF LEARNING OUTCOMES

MĀCĪŠANĀS REZULTĀTU NOVĒRTĒŠANA

KOM

Sākotnējais definīcijas projekts: Mācīšanās rezultātu vērtēšana – metodes un darbības, kas izmantotas, lai novērotu mācībās iesaistītā izaugsmi un konstatētu, kādā līmenī mācību procesā iesaistītais ir apguvis noteiktas zināšanas, prasmes un kompetences.

Ekspertu grupas izstrādātā definīcija: Mācīšanās rezultātu novērtēšana – metodes un darbības, kas izmantotas, lai novērtētu zināšanu, prasmju un kompetenču līmeni, kādu izglītības guvējs ir sasniedzis mācīšanās rezultātā un kas izteikts vērtējuma vienībās (ar konkrētu atzīmi, procentiem vai punktiem).

VALIDATION	APSTIPRINĀŠANA
<p>Validation – a process of confirmation by an authorised body that an individual has acquired learning outcomes measured against a relevant standard and consists of the following four distinct phases:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Identification through dialogue of particular experiences of an individual; 2. Documentation to make visible the individual's experiences; 3. Formal Assessment of these experiences; and 4. Certification of the results of the assessment which may lead to a partial or full qualification. <p>Source: Council of European Union (2012). Recommendation on the validation of non-formal and informal learning, http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2012:398:0001:0005:EN:PDF</p> <p>(1) Validation of learning outcomes - the process of confirming that certain assessed learning outcomes achieved by a learner correspond to specific outcomes which may be required for a unit or a qualification.</p> <p>Source: European Parliament and Council (2009). Recommendation on the establishment of a European Credit System for Vocational Education and Training (ECVET), http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32009H0708%2802%29&from=EN</p> <p>(2) Validation of learning outcomes:</p> <ul style="list-style-type: none"> • confirmation by a competent body that learning outcomes (knowledge, skills and/or competences) acquired by an individual in a formal, non-formal or informal setting have been assessed against predefined criteria and are compliant with the requirements of a validation standard. Validation typically leads to certification; • process of confirmation by an authorised body that an individual has acquired learning outcomes measured against a relevant standard. Validation consists of four distinct phases: 1) identification through dialogue of particular experiences of an individual; 2) documentation to make visible the individual's experiences; 3) formal assessment of these experiences; 4) certification of the results of the assessment which may lead to a partial or full qualification. <p>Source: Cedefop, 2008; Council of the European Union, 2012. In: Cedefop (2014). Terminology of European education and training policy: A selection of 130 key terms. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, http://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/publications/4117</p>	<p>Latvijas normatīvajos aktos termina definīcija nav atrasta.</p> <p>Mācīšanās rezultātu apstiprināšana – kompetentas iestādes apstiprinājums, ka mācīšanās rezultāti (zināšanas, prasmes un/vai kompetences), ko persona ieguvusi formālā, neformālā vai ikdienas vidē, ir novērtēti saskaņā ar iepriekš noteiktiem kritērijiem un ka tie atbilst apstiprināšanas standarta prasībām. Apstiprināšanas rezultātā parasti tiek piešķirts izglītību apliecinošs dokuments.</p> <p>Avots: Cedefop (2014). 5. līmeņa kvalifikācijas: izaugsme karjerā vai ceļā uz augstāko izglītību. Darba dokuments Nr. 23, http://www.nki-latvija.lv/content/files/EK1%205%20limena%20kvalifikacija.pdf</p> <p>Mācīšanās rezultātu apstiprināšana – process, kas apliecina, ka noteikti novērtētie sasniegtie mācīšanās rezultāti, kurus sasniedzis izglītojamais/audzēknis/skolēns/students, atbilst konkrētiem rezultātiem, kas ir nepieciešami kādas vienības vai kvalifikācijas apguvei.</p> <p>Avots: VIAA mājas lapa. ECVET vārdnīca, http://viaa.gov.lv/lat/ek_izgl_programmas_iniciativas/erasmusplus/ecvet_aktivitate/ecvet_vardnica/</p> <p>Validation of learning outcomes - mācīšanās rezultātu atzīšana</p> <p>Avots: Par „Eiropas Pieaugušo izglītības glosārija” terminiem, 24.08.2010., http://likumi.lv/doc.php?id=222079</p> <p>Validation – validācija, apstiprināšana, validēšana, ratificēšana, legalizācija.</p> <p>Avots: LZA Akadēmiskā terminu datubāze, www.termini.lza.lv</p>

DEF

	VALIDATION	APSTIPRINĀŠANA
DEF	<p>(3) Validation of learning outcomes. Evaluation of an individual's achievement of learning objectives using a variety of assessment methods (written, oral and practical tests/examinations, projects and portfolios) not presuming participation in an education programme.</p> <p>Source: UNESCO-UIS (2012). International Standard Classification of Education, ISCED 2011. Canada: UNESCO Institute for Statistics, http://www.uis.unesco.org/Education/Documents/isced-2011-en.pdf</p>	
PIEM	<p>Data collection on the validation of non-formal and informal learning (VNIL)</p> <p>Source: European Commission/EACEA/Eurydice (2015). Adult Education and Training in Europe: Widening Access to Learning Opportunities. Eurydice Report. Luxembourg: Publications Office of the European Union, http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/thematic_reports/179en.pdf</p> <p>The validation of learning outcomes, namely knowledge, skills and competences acquired through non-formal and informal learning can play an important role in enhancing employability and mobility [...]</p> <p>Source: Council of European Union (2012). Recommendation on the validation of non-formal and informal learning, http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2012:398:0001:0005:EN:PDF</p> <p>This is exemplified and supported by the introduction of comprehensive qualifications European (EQF) and national (NQF) frameworks, by increased use of validation of non-formal and informal learning and by the development of credit systems in education and training (ECVET).</p> <p>Source: Bjørnåvold, J., Le Mouillour, I. (2009). Learning outcomes in validation and credit systems, In: European Journal of Vocational Training No 48 – 2009/3, Cedefop p.27-47, http://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/publications/20093</p>	<p>Izglītības rezultātu apstiprināšana vispārējās izglītības otrā posma kvalifikācijas ieguvei ietver vairākus posmus, un galvenokārt tajā tiek lietota portfolio metode.</p> <p>Apstiprināšanas procedūra var nodrošināt pilnas kvalifikācijas piešķiršanu vai arī daļējas kvalifikācijas piešķiršanu, noaskot tos elementus, kas kandidātam jāapgūst, lai iegūtu pilnu kvalifikāciju.</p> <p>Avots: Eurydice (2011). Pieaugušo iespējas formālajā izglītībā: politika un prakse Eiropā, http://eacea.ec.europa.eu/education/Eurydice/documents/thematic_reports/128LV.pdf</p>
KOM	<p>Latviešu valodā jēdzienam „validation” pastāv divas nozīmes: 1) atzīšana – runājot par diplomu pielīdzināšanu, īpaši ārpus formālās izglītības sasniegto mācīšanās rezultātu vērtēšanas kontekstā (skatīt „recognition – atzīšana”); 2) apstiprināšana – lietots ECVET kontekstā, kad kompetentā institūcija apstiprina, ka plānotie mācīšanās rezultāti ir novērtēti atbilstoši konkrētiem kritērijiem.</p> <p>Sākotnējais definīcijas projekts:</p> <p>Atzīšana – skatīt „recognition”.</p> <p>Apstiprināšana – kompetentas iestādes izsniegts apstiprinājums, ka mācīšanās rezultāti (zināšanas, prasmes un/vai kompetences), ko persona ieguvusi formālā, neformālā vai ikdienas vidē, ir novērtēti (izmantojot dažādas metodes – rakstiskus, mutiskus un praktiskus pārbaudījumus, projektus un portfolio metotodi) saskaņā ar iepriekš noteiktiem kritērijiem un ka tie atbilst attiecīgā standarta prasībām.</p> <p>Ekspertu grupas izstrādātā definīcija: Apstiprināšana – kompetentas iestādes veikts process, apstiprinot personas mācīšanās rezultātu (zināšanas, prasmes, kompetences) atbilstību attiecīgā standarta prasībām, saskaņā ar iepriekš noteiktiem kritērijiem.</p>	

RECOGNITION	ATZĪŠANA
<p>(1) Recognition – a formal acknowledgement by a competent authority of the value of a foreign educational qualification with a view to access to educational and/or employment activities.</p> <p>Source: Council of Europe (1997). Convention on the recognition of qualifications concerning higher education in the European Region. Lisbon, https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=090000168007f107</p> <p>(2) Recognition (academic recognition) – approval of courses, qualifications, or diplomas from one (domestic or foreign) higher education institution by another for the purpose of admitting students to undertake further studies.</p> <p>Academic recognition can also be sought for an academic career at a second institution and in some cases for access to other employment activities on the labour market (academic recognition for professional purposes). As regards the European Higher Education Area, three main levels of recognition can be considered, as well as the instruments attached to them (as suggested by the Lisbon Convention and the Bologna Declaration):</p> <ol style="list-style-type: none"> recognition of qualifications, including prior learning and professional experience, allowing entry or re-entry into higher education; recognition of short study periods in relation to student mobility, having as the main instrument the ECTS (European Credit Transfer System); recognition of full degrees, having as the main instrument the Diploma Supplement. <p>Source: European Union (2015). ECTS Users' Guide. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, http://ec.europa.eu/education/library/publications/2015/ects-users-guide_en.pdf</p> <p>(1) Recognition of learning outcomes:</p> <ul style="list-style-type: none"> formal recognition: process of granting official status to knowledge, skills and competences either through: 1) validation of non-formal and informal learning; 2) grant of equivalence, credit units or waivers; 3) award of qualifications (certificates, diploma or titles); and/or social recognition: acknowledgement of value of knowledge, skills and/or competences by economic and social stakeholders. <p>Source: Cedefop, 2008. In: Cedefop (2014). Terminology of European education and training policy: A selection of 130 key terms. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, http://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/publications/4117</p>	<p>Latvijas normatīvajos aktos termina definīcija nav atrasta.</p> <p>Atzīšana – kompetentas iestādes veikta ārzemēs iegūtas izglītības kvalifikācijas vērtības formāla atzīšana attiecībā uz tiesībām veikt izglītības un/vai profesionālu darbību.</p> <p>Avots: Lisabonas konvencija, 1997. Adaptēts: AIC (2008). Diplomatzīšanas rokrāmāta. Rīga: AIC, http://www.aic.lv/portal/content/files/diplomatzishanas_rokasgramata.pdf</p> <p>Neformālās izglītības atzīšana – ārpus formālās izglītības apgūtu noteiktai profesijai atbilstošu profesionālo kompetenču novērtēšana un dokumentāri apstiprināta novērtējuma izsniegšana.</p> <p>Avots: IZM (2009). Konceptija „Profesionālās izglītības pievilcības paaugstināšana un sociālo partneru līdzdalība profesionālās izglītības kvalitātes nodrošināšanā”, http://polsis.mk.gov.lv/view.do?id=3163</p> <p>Mācīšanās rezultātu atzīšana – oficiāls mācīšanās rezultātu apliecināšanas process, piešķirot apliecinājumu par attiecīgo vienību vai kvalifikāciju apguvi.</p> <p>Avots: VIAA mājas lapa. ECVET vārdnīca, http://viaa.gov.lv/lat/ek_izgl_programmas_iniciativas/erasmusplus/ecvet_aktivitate/ecvet_vardnica</p>

DEF

	RECOGNITION	ATZĪŠANA
DEF	<p>(2) Recognition of learning outcomes – the process of at-testing officially achieved learning outcomes through the awarding of units or qualifications.</p> <p>Source: European Parliament and Council (2009). Recommendation on the establishment of a European Credit System for Vocational Education and Training (ECVET), http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32009H0708%2802%29&-from=EN</p>	
PIEM	<p>The recognition of professional qualifications by the host Member State allows beneficiaries to gain access in that Member State to the same profession as that for which they are qualified in the home Member State and to pursue it in the host Member State under the same conditions as its nationals (Directive 2005/36/EC).</p> <p>The Lisbon Recognition Convention, which entered into force in 1999, provides a legal framework for cross-border academic recognition.</p> <p>Source: European Union (2015). ECTS Users' Guide. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, http://ec.europa.eu/education/library/publications/2015/ects-users-guide_en.pdf</p> <p>The aim of this research is to support a broader initiative that will explore the possibility of developing international guidelines on quality assurance for the recognition of qualifications based on learning outcomes, including a set of world reference levels to facilitate the international recognition of qualifications.</p> <p>Source: Keevy, J., Chakroun, B. (2015). Level-setting and recognition of learning outcomes. The use of level descriptors in the twenty-first century, UNESCO, http://unesdoc.unesco.org/images/0024/002428/242887e.pdf</p> <p>The NARIC network supports the recognition of diplomas and periods of study undertaken in other countries.</p> <p>Source: European Commission's website. National Academic Recognition Information Centres, http://ec.europa.eu/education/tools/naric_en.htm</p>	<p>Persona, kas profesionālo kvalifikāciju ieguvusi ārvalstīs, var pretendēt uz profesionālās kvalifikācijas atzīšanu tādā Latvijas Republikā reglamentētajā profesijā, kurā ietvertās profesionālās darbības ir salīdzināmas ar profesionālajām darbībām, ko tā veikusi savā mītnes valstī.</p> <p>Avots: Likums Par reglamentētajām profesijām un profesionālās kvalifikācijas atzīšanu, http://likumi.lv/doc.php?id=26021</p> <p>Izglītības dokumentu akadēmisko atzīšanu veic tajos gadījumos, ja ārvalstīs iegūta izglītības dokumenta īpašnieks vēlas turpināt studijas, vai arī strādāt profesijā, kurā ir nepieciešams noteikts izglītības līmenis.</p> <p>Avots: AIC (2008). Diplomatzīšanas rokasgrāmata. Rīga: AIC, http://www.aic.lv/portal/content/files/diplomatzishanas_rokasgramata.pdf</p> <p>Atbildīgās iestādes veikta ārzemēs iegūtu izglītību apliecinājošu dokumentu vērtības formāla atzīšana attiecībā uz tiesībām piedalīties izglītībā un/vai īstenot profesionālu darbību (Lisabonas konvencija, 1997).</p> <p>Avots: AIC mājas lapa, http://www.aic.lv/portal/arvalstu-diplomu-atzisana</p> <p>(..) ja vēlaties apmesties jaunajā mītnes valstī un tur strādāt savā profesijā (proti, reģistrēties), jums ir jāpanāk jūsu kvalifikācijas atzīšana; (..) Ja savu profesiju datubāzē neatrodāt, varat sazināties ar profesionālās kvalifikācijas atzīšanas kontaktpunktu tajā valstī, kur gribat strādāt.</p> <p>Avots: Eiropas Savienības oficiālā mājas lapa, Profesionālās kvalifikācijas atzīšana, http://europa.eu/youreurope/citizens/work/professional-qualifications/recognition-of-professional-qualifications/index_lv.htm</p> <p>Neformālās un ikdienējās mācīšanās rezultātu atzīšana ES dalībvalstīs būtiski veicina stratēģijā „Eiropa 2020” izvirzīto ES mērķi īstenot gudru, ilgtspējīgu un integrējošu izaugsmi.</p> <p>Avots: Eiropas Komisija (2012). Padomes ieteikums par neformālās un ikdienējās mācīšanās atzīšanu, http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2012/LV/1-2012-485-LV-F1-1.Pdf</p>
KOM	<p>Sākotnējais definīcijas projekts: Mācīšanās rezultātu atzīšana – oficiāls mācīšanās rezultātu apliecināšanas process, kas personas apgūtajām zināšanām, prasmēm un kompetencēm piešķir oficiālu statusu 1) apstiprinot neformāli vai informāli iegūtos mācīšanās rezultātus, 2) piešķirot kredītpunktus vai pielīdzinot izglītības dokumentam vai 3) piešķirot kvalifikāciju (diplomu, apliecību vai grādu).</p> <p>Ekspertu grupas piedāvātā definīcija: Atzīšana – mācīšanās rezultātu apliecināšanas process, kā rezultātā personas iegūtam zināšanām, prasmēm un kompetencēm piešķir oficiālu statusu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Atzīstot neformālos vai ikdienas mācīšanās rezultātus; 2. Piešķirot kredītvienības vai pielīdzinot izglītības dokumentu; 3. Piešķirot kvalifikāciju. 	

CERTIFICATE – IZGLĪTĪBAS DOKUMENTS

CERTIFICATE	IZGLĪTĪBAS DOKUMENTS	
DEF	<p>Certificate/diploma/title – an official document, issued by an awarding body, which records achievements of an individual following assessment against a predefined standard.</p> <p>Source: Cedefop, 2008. In: Cedefop (2014). Terminology of European education and training policy: A selection of 130 key terms. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, http://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/publications/4117</p>	<p>Izglītības dokuments – dokuments, kas apliecina personas iegūto izglītību atbilstoši noteiktai izglītības pakāpei, veidam un programmai vai šīs izglītības daļēju apgūšanu;</p> <p>Profesionālās kvalifikācijas dokuments – dokuments, kas apliecina personas profesionālo kvalifikāciju un dod tiesības pretendēt uz konkrētai profesijai un kvalifikācijas pakāpei atbilstoša amata ieņemšanu vai attiecīgā sertifikāta saņemšanu darbam privātp praksē;</p> <p>Avots: Izglītības likums, http://likumi.lv/doc.php?id=50759</p> <p>Sertifikāts – rakstisks apliecinājums (par piešķirtām pilnvarām, kvalifikāciju, iegūto izglītību u. c.)</p> <p><i>ped.</i> Dokuments, kas apliecina personas kvalifikāciju, sagatavotības līmeni, atbilstību noteiktam specialitātes, nozares vai profesijas prasībām.</p> <p>Avots: Terminu un svešvārdu skaidrojošā vārdnīca, http://letonika.lv</p> <p>Certificate – sertifikāts – likumos, citos normatīvajos aktos noteiktā kārtībā akreditētas sertificēšanas institūcijas izsniegts dokuments, kas apliecina produkta, procesa vai pakalpojuma atbilstību attiecīgajā standartā vai citā normatīvajā aktā noteiktajām prasībām.</p> <p>Avots: LZA Akadēmiskā terminu datubāze, www.termini.lza.lv</p> <p>Apliecība (<i>ped.</i>) – dokuments, kas apliecina kādu faktu, apstākli, pabeigtu procesu, sasniegtu pakāpi.</p> <p>Avots: Terminu un svešvārdu skaidrojošā vārdnīca, http://letonika.lv</p>
PIEM	<p>Qualification – any degree, diploma or other certificate issued by a competent authority attesting the successful completion of a recognised programme of study.</p> <p>Source: European Union (2015). ECTS Users' Guide. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, http://ec.europa.eu/education/library/publications/2015/ects-users-guide_en.pdf</p> <p>Certificates, diplomas and titles are commonly known as qualifications. Their purpose is to show employers, training providers and individuals what the person holding the qualification has learned and can do.</p> <p>Source: Cedefop website. Understanding qualifications, http://www.cedefop.europa.eu/en/themes/understanding-qualifications</p> <p>Some exchange and training course organisers have provided simple certificates of participation and most participants in the European Voluntary Service have received a certificate and an annex describing what they did.</p> <p>Source: Youthpass's website. Youthpass – more than a certificate of participation, https://www.youthpass.eu/en/youthpass/why/</p>	<p>[...] vai ārvalstīs iegūtais izglītības dokuments atbilst kādam Latvijā piešķirtajam augstākās izglītības dokumentam (turpmāk šajā pantā – diploms).</p> <p>Avots: Augstskolu likums, 85. pants, 2. punkts, http://m.likumi.lv/doc.php?id=37967</p> <p>Noteikumi nosaka kritērijus un kārtību, kādā izsniedz valsts atzītus profesionālo izglītību (profesionālo pamatizglītību, arodizglītību un profesionālo vidējo izglītību) un profesionālo kvalifikāciju apliecinājošus dokumentus [...].</p> <p>Avots: Kārtība, kādā izsniedzami valsts atzīti profesionālo izglītību un profesionālo kvalifikāciju apliecinājoši dokumenti un akreditētas profesionālās izglītības programmas daļas apguvi apliecinājoši dokumenti, http://m.likumi.lv/doc.php?mode=DOC&id=111580</p> <p>Profesionālo izglītību un profesionālo kvalifikāciju apliecina šādi profesionālās izglītības dokumenti: 2.1. apliecība par profesionālo pamatizglītību; 2.2. atestāts par arodizglītību; 2.3. diploms par profesionālo vidējo izglītību.</p> <p>Avots: Kārtība, kādā izsniedzami valsts atzīti profesionālo izglītību un profesionālo kvalifikāciju apliecinājoši dokumenti un akreditētas profesionālās izglītības programmas daļas apguvi apliecinājoši dokumenti, http://likumi.lv/doc.php?id=111580</p> <p>Profesionālās pilnveides izglītību apliecina profesionālās pilnveides izglītības apliecība. Apliecībai pievieno pielikumu – sekmju izrakstu.</p> <p>Avots: Kārtība, kādā izsniedzami profesionālās pilnveides un profesionālās ievirzes izglītību apliecinājoši dokumenti, http://likumi.lv/doc.php?id=122686</p>
KOM	<p>Eksperšu grupas izstrādātā definīcija: Izglītības dokuments – dokuments, kas apliecina personas iegūto izglītību (vai izglītības daļu) noteiktā izglītības pakāpē, veidā un programmā.</p>	

CURRICULUM	IZGLĪTĪBAS PROGRAMMA
<p>(1) Programme of education or training – inventory of activities, content and/or methods implemented to achieve education or training objectives (acquiring knowledge, skills and/or competences), organised in a logical sequence over a specified period of time.</p> <p>The term “programme of education” or “training” refers to the implementation of learning activities whereas curriculum refers to the design, organisation and planning of these activities.</p> <p>Source: Cedefop (2014). Terminology of European education and training policy: A selection of 130 key terms. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, http://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/publications/4117</p> <p>(2) Education programme – a coherent set or sequence of educational activities designed and organized to achieve pre-determined learning objectives or accomplish a specific set of educational tasks over a sustained period. Within an education programme, educational activities may also be grouped into sub-components variously described in national contexts as “courses”, “modules”, “units” and/or “subjects”. A programme may have major components not normally characterised as courses, units or modules – for example, play-based activities, periods of work experience, research projects and the preparation of dissertations.</p> <p>Source: UNESCO-UIS (2012). International Standard Classification of Education, ISCED 2011. Canada: UNESCO Institute for Statistics, http://www.uis.unesco.org/Education/Documents/isced-2011-en.pdf</p> <p>(3) Programme (educational) – a set of educational components – based on learning outcomes – that are recognised for the award of a qualification.</p> <p>Source: European Union (2015). ECTS Users’ Guide. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, http://ec.europa.eu/education/library/publications/2015/ects-users-guide_en.pdf</p> <p>Curriculum – inventory of activities related to the design, organisation and planning of an education or training action, including definition of learning objectives, content, methods (including assessment) and material, as well as arrangements for training teachers and trainers.</p> <p>The term “curriculum” refers to the design, organisation and planning of learning activities while the term “programme” refers to the implementation of these activities.</p> <p>Source: Cedefop, 2008; Landsheere, 1979. In: Cedefop (2014). Terminology of European education and training policy: A selection of 130 key terms. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, http://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/publications/4117</p>	<p>Izglītības programma – izglītības iestādes vai citas šajā likumā noteiktas institūcijas izglītojošo darbību reglamentējošs dokuments, ar kuru atbilstoši izglītības pakāpei, izglītības veidam, mērķgrupai un valsts izglītības standartam vai valsts pirmsskolas izglītības vadlīnijām tiek noteikti:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) izglītības programmas mērķi, uzdevumi un plānotie rezultāti; 2) prasības izglītojamo iepriekš iegūtajai izglītībai (izņemot pirmsskolas izglītības programmas); 3) izglītības saturs kā vienots mācību priekšmetu vai kursu saturu kopums (izņemot pirmsskolas izglītības programmas); 4) izglītības programmas īstenošanas plāns; 5) izglītības programmas īstenošanai nepieciešamā personāla, finanšu un materiālo līdzekļu izvērtējums atbilstoši Ministru kabineta noteikumiem par izglītības programmu īstenošanas izmaksu minimumu uz vienu izglītojamo. <p>Avots: Izglītības likums, 33. pants, http://likumi.lv/doc.php?id=50759</p> <p>Studiju programma ietver visas viena akadēmiskā grāda vai profesionālās kvalifikācijas iegūšanai nepieciešamās prasības. Studiju programmu reglamentē speciāls dokuments – studiju satura un realizācijas apraksts.</p> <p>Avots: Augstskolu likums, 55. pants, http://m.likumi.lv/doc.php?id=37967</p>

DEF

	CURRICULUM	IZGLĪTĪBAS PROGRAMMA
PIEM	<p>Curriculum is a fundamental matter for the “well-being and effectiveness of higher education” (Barnett & Coate, 2005, p. 7). No matter how you define curriculum (e.g., learning experiences, contents, objectives, courses, etc.) (Hyun, 2006), it is one of the most significant matters in higher education; however, little attention has been given to the evolution of curriculum and its review and transformation in the institutions.</p> <p>Source: Oliver, S.L., Hyun, E., (2011). Comprehensive curriculum reform in higher education: collaborative engagement of faculty and administrators. <i>Journal of Case Studies in Education</i>, Volume 2, July 2011, http://www.aabri.com/manuscripts/10649.pdf</p> <p>What is often lacking however, the research shows, is a plan to evaluate the impact of the curriculum change; in other words, to build into the process the means by which one can measure the success or otherwise of a change process and to learn from it.</p> <p>Source: Pegg, A. (2013). We think that's the future: curriculum reform initiatives in higher education. The Higher Education Academy, https://www.heacademy.ac.uk/sites/default/files/curriculum_reform_final_19th_dec_1.pdf</p>	<p>Detalizētu izglītības programmu iedalījumu nosaka Izglītības un zinātnes ministrijas apstiprināts Izglītības programmu klasifikators</p> <p>Avots: Izglītības likums, 38. pants, 3. punkts, http://likumi.lv/doc.php?id=50759</p> <p>Lēmumu par izglītības iestādes vai eksaminācijas centra (turpmāk – iestāde) vai izglītības programmas akreditāciju pieņem Izglītības kvalitātes valsts dienests (turpmāk – dienests), pamatojoties uz Izglītības iestāžu, eksaminācijas centru un izglītības programmu akreditācijas komisijas (turpmāk – akreditācijas komisija) priekšlikumu.</p> <p>Avots: Kārtība, kādā akreditē vispārējās un profesionālās izglītības programmas, izglītības iestādes un eksaminācijas centrus, http://likumi.lv/doc.php?id=217947</p> <p>Speciālās izglītības programmas ir viens no īpašajiem izglītības programmu veidiem. Tās tiek īstenotas, ņemot vērā valsts izglītības standartā noteiktos izglītības programmu galvenos mērķus, uzdevumus un obligāto saturu, atbilstoši bērna attīstības traucējumu veidam, spējām un veselības stāvoklim.</p> <p>Avots: Izglītības Iniciatīvu centra mājas lapa. Speciālās izglītības programmas, http://www.iic.lv/e-punkts/izglitiba/specialas-izglitiba-programmas/</p>
KOM	<p>Ekspertu grupas izstrādātā definīcija: Izglītības programma – atbilstoši izglītības jomu regulējošām vadlīnijām veidota programma kādai noteiktai izglītības pakāpei, veidam vai mērķgrupai. Izglītības programma ietver:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Izglītības programmas mērķus, uzdevumus un plānotos rezultātus; 2) Prasības pretendentu iepriekš iegūtajai izglītībai; 3) Izglītības saturu kā vienotu moduļu, kursu vai priekšmetu kopumu; 4) Izglītības programmas īstenošanas plānu un gaitu; 5) Izglītības programmas īstenošanai nepieciešamo personālu, finanšu un materiālo līdzekļu plānojumu; 6) Prasības izglītības programmas sasniegto rezultātu izvērtējumam. <p><i>Komentārs: Latvijā izglītības programmas regulē valsts izglītības standarti un profesiju standarti. Termins „curriculum” latviski nav tulkojams kā „valsts izglītības standarts”.</i></p>	

	SYLLABUS	MODUĻA, MĀCĪBU PRIEKŠMETA VAI STUDIJU KURSA PROGRAMMA
DEF	<p>Syllabus – an outline or other brief statement of the main points of a discourse, the subjects of a course of lectures, the contents of a curriculum, etc.</p> <p>Source: Dictionary.com, http://dictionary.reference.com</p>	<p>Mācību priekšmeta vai kursa programma – izglītības programmas sastāvdaļa, kas ietver mācību priekšmeta vai kursa mērķus un uzdevumus, saturu, satura apguves plānojumu, iegūtās izglītības vērtēšanas kritērijus un kārtību, kā arī programmas īstenošanai nepieciešamo metožu un līdzekļu uzskaitījumu;</p> <p>Avots: Izglītības likums, http://likumi.lv/doc.php?id=50759</p>
PIEM	<p>Core curriculum - syllabus defining the essential subjects and skills; generally taken to include literacy, numeracy, ICT and modern foreign languages. What is deemed essential varies between countries.</p> <p>Source: European Commission (2008). European Adult Learning Glossary, Level 2, http://www.pedz.uni-mannheim.de/daten/edz-b/gdbk/10/adultglossary2_en.pdf</p> <p>For example, the term “transcript” can mean a syllabus in some countries and what is called a “transcript” in the U.S. is known in India as a “mark sheet” or “statement of marks”.</p> <p>Source: World Education Services’ website. Countries that Issue University Documents in English, http://www.wes.org/educators/docpolicies5.asp</p> <p>In addition to theoretical lectures and classroom examples, laboratory exercises are part of the syllabus.</p> <p>Source: Sand, A., Rosenkranz, J. (2014). Education related to mineral raw materials in the European Union, Cobalt: COmmunicating, Building of Awareness, Leadership competence and Transferring knowledge on sustainable use of raw materials project, Deliverable D3.2, http://www.cobalt-fp7.eu/pdf/deliverables/D3.2-Draft%20course%20syllabi%20for%20university%20education.pdf</p> <p>Those documents state what percentage in the syllabus should be dedicated to mainstream training, special training and practical training.</p> <p>Source: European Agency’s for Special Needs and Inclusive Education website. Structure and content of initial teacher education courses – Poland, https://www.european-agency.org/agency-projects/Teacher-Education-for-Inclusion/country-info/poland/structure-and-content-of-initial-teacher-education-courses</p>	<p>Pedagogs izstrādā mācību priekšmeta programmu atbilstoši vispārējās izglītības mācību priekšmeta standartam un vispārējās izglītības programmai, kurā ietverta šā mācību priekšmeta programma</p> <p>Avots: Vispārējās izglītības likums, 19. pants, 2. punkts, http://m.likumi.lv/doc.php?id=20243</p> <p>Mācību satura apguvei izmantojamo mācību līdzekļu uzskaitījums dots katra mācību priekšmeta programmā.</p> <p>Avots: Rīgas Juglas vidusskola. Pamatizglītības humanitārā un sociālā virziena programma http://rjv.lv/downloads/documents/Pamatizglitibas_programma.pdf</p> <p>Mācību priekšmeta programma ir skolas izglītības programmas sastāvdaļa, kas attiecas uz atsevišķu mācību priekšmetu, ievērojot konkrētas skolas, klases, grupas mācīšanās īpatnības.</p> <p>Avots: Latvijas Universitāte (2007). Latvijas Universitātes raksti. 715. sējums, Pedagoģija un skolotāju izglītība, LU Akadēmiskais apgāds, http://www.lu.lv/materiali/apgads/raksti/715.pdf</p> <p>Kārtējie pārbaudījumi ir studiju kursa apguves laikā organizētie pārbaudījumi. Kārtējos pārbaudījumus organizē un vada studiju kursa Pasniedzējs. Kārtējo pārbaudījumu skaits ir noteikts studiju kursa programmā (aprakstā).</p> <p>Avots: Latvijas Kultūras akadēmijas Latvijas Kultūras koledža. Pārbaudījumu nolikums, kulturaskoledza.lv/wp-content/uploads/2015/02/Parbaudijumu_nolikums.doc</p>
KOM	<p>Ekspertu grupas izstrādātā definīcija: Moduļa, mācību priekšmeta vai studiju kursa programma – izglītības programmas sastāvdaļa, kas ietver moduļa, mācību priekšmeta vai kursa mērķus un uzdevumus, saturu, satura apguves plānojumu, mācīšanās rezultātu vērtēšanas kritērijus un kārtību, kā arī to īstenošanai nepieciešamo metožu un līdzekļu uzskaitījumu.</p>	

	STATE EDUCATION STANDARD	VALSTS IZGLĪTĪBAS STANDARTS
DEF	<p>Standard – a series of elements whose content is defined by concerned actors.</p> <p>One can distinguish between several types of standards:</p> <ul style="list-style-type: none"> • competence standard refers to knowledge, skills and/or competences linked to the practice of a job; • educational standard refers to statements of learning objectives, content of curricula, entry requirements as well as resources required to meet learning objectives; • occupational standard refers to the statements of the activities and tasks related to a specific job and to its practice; • assessment standard refers to statements of the learning outcomes to be assessed and the methodology used; • validation standard refers to statements of level of achievement to be reached by the person assessed and the methodology used; • certification standard refers to statements of the rules applicable for obtaining a certificate or diploma as well as the rights conferred. According to the system, these standards can be defined separately or be part of one document. <p>Source: Cedefop, 2008. In: Cedefop (2014). Terminology of European education and training policy: A selection of 130 key terms. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, http://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/publications/4117</p>	<p>Valsts izglītības standarts – dokuments, kas atbilstoši izglītības pakāpei un veidam nosaka izglītības programmu galvenos mērķus un uzdevumus, izglītības obligāto pamatsaturu, iegūtās izglītības vērtēšanas pamatkritērijus un vispārējo kārtību</p> <p>Avots: Izglītības likums, 1. pants, http://likumi.lv/doc.php?id=50759</p>
PIEM	<p>Curriculum: National and state standards</p> <p>Source: Education World's website, http://www.educationworld.com/standards</p> <p>Standards and curriculum</p> <p>Source: National Centre's for Education of the Republic of Latvia website, http://visc.gov.lv/en/general/standards.shtml</p> <p>Transparency of educational standards and curricula in HE and VET is an important aspect in facilitating recognition of learning outcomes and mobility.</p> <p>Source: Joint Communiqué of the First Meeting of Ministers for Education of the Member States of the European Union and of the Central Asian countries. Riga, 25-26 June 2015, http://www.izm.gov.lv/images/presidency/communique/Communique_roadmap_EU_CA_26062015_EN.pdf</p> <p>Attestation determines whether HEIs are meeting state compulsory education standards for level, content and quality, as well as the qualification requirements reported during the licensing process.</p> <p>Source: National Tempus Office Kazakhstan (2010). Higher education in Kazakhstan. EACEA, http://tempuskaz.belight.net/downloads/kazakhstan_review_of_higher_education.pdf</p> <p>More amendments were adopted in December 2007 to introduce changes to the concept and structure of the State Education Standards for higher education (HE) to make them more outcome-oriented and to offer a greater degree of academic freedom, allowing higher education establishments to adapt curricula to regional labour market needs (50 % of the academic freedom for Bachelor programmes and 75 % for Master programmes).</p> <p>Source: National Tempus Office Tempus Russian Federation (2012). Higher education in the Russian Federation. EACEA, http://eacea.ec.europa.eu/tempus/participating_countries/overview/russia_country_fiche_final.pdf</p>	<p>Valsts izglītības standartā ietver attiecīgā izglītības standarta prasībām atbilstošus izglītības programmu paraugus, izņemot profesionālās izglītības programmu paraugus un akadēmiskās izglītības programmu paraugus.</p> <p>Avots: Izglītības likums, 32. pants, http://likumi.lv/doc.php?id=50759</p> <p>Izglītības programmas obligātais saturs (izglītības jomas, mācību priekšmeti, galvenie uzdevumi, izglītošanas aspekti un vispārīgais saturs, kā arī mācību priekšmetu standarti) ir noteikts Valsts pamatzglītības standartā.</p> <p>Avots: Noteikumi par valsts pamatzglītības standartu, pamatzglītības mācību priekšmetu standartiem un pamatzglītības programmu paraugiem, http://likumi.lv/doc.php?id=268342</p> <p>Valsts vispārējās izglītības standarti nosaka vispārējās izglītības programmu galvenos mērķus un uzdevumus, obligāto saturu, tajā skaitā, obligātos mācību priekšmetus un to standartus, kā arī izglītojamo iegūtās izglītības vērtēšanas pamatprincipus un kārtību un obligātos valsts pārbaudes darbus.</p> <p>Avots: Daugavpils krievu vidusskola – licejs. Standarti un programmas, http://www.licejs.lv/standarti_un_programmas.html</p>

STATE EDUCATION STANDARD

VALSTS IZGLĪTĪBAS STANDARTS

KOM

Ekspertu grupas izstrādātā definīcija: Valsts izglītības standarts – dokuments Latvijā, kas atbilstoši izglītības pakāpei un veidam nosaka izglītības programmu galvenos mērķus un uzdevumus, izglītības obligāto pamatsaturu.

Komentārs: Termins „valsts izglītības standarts” angļiski nav tulkojams kā „curriculum”.

	OCCUPATIONAL STANDARD	PROFESIJAS STANDARTS
DEF	<p>Occupational standard refers to the statements of the activities and tasks related to a specific job and to its practice.</p> <p>Source: Cedefop (2014). Terminology of European education and training policy: A selection of 130 key terms. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, http://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/publications/4117</p>	<p>Profesijas standarts nosaka profesijai atbilstošos profesionālās darbības pamatuzdevumus un pienākumus, profesionālās kvalifikācijas prasības, to izpildei nepieciešamās vispārējās un profesionālās zināšanas, prasmes, attieksmes un kompetences</p> <p>Avots: Profesionālās izglītības likums, http://likumi.lv/doc.php?id=20244</p>
PIEM	<p>It is common for a learner to document achievements against standards (occupational standards, qualification standards or advertised expectations for a specific job) [...]</p> <p>Source: Cedefop (2009). European guidelines for validating non-formal and informal learning. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, www.cedefop.europa.eu/EN/Files/4054_en.pdf</p> <p>Approximately two thirds of the countries examined in this study have developed, or are in the process of developing, occupational standards.</p> <p>Source: Cedefop (2009). The dynamics of qualifications: defining and renewing occupational and educational standards. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, www.cedefop.europa.eu/files/5195_en.pdf</p> <p>The term occupational standard refers to occupational or qualification profiles, i.e. any form of official description of qualification/job profiles. It was chosen since it is a broad definition that takes into account the different countries' traditions of describing occupational profiles.</p> <p>Source: EQF Adaptation Support Portal. Assigning Occupational standards/profiles to the EQF, http://www.eqf-support.eu/17.0.html</p>	<p>Profesionālās kompetences novērtēšana notiek, ņemot vērā attiecīgā profesijas standarta prasības.</p> <p>Avots: Profesionālās izglītības likums, http://likumi.lv/doc.php?id=20244</p> <p>Profesiju standartu sadalījumā pa profesionālās kvalifikācijas līmeņiem kopsavilkums</p> <ul style="list-style-type: none"> I. Piektā profesionālās kvalifikācijas līmeņa profesiju standarti II. Ceturtā profesionālās kvalifikācijas līmeņa profesiju standarti III. Trešā profesionālās kvalifikācijas līmeņa profesiju standarti IV. Otrā profesionālās kvalifikācijas līmeņa profesiju standarti V. Pirmā profesionālās kvalifikācijas līmeņa profesiju standarti <p>Avots: Ministru kabinets (2010). Profesiju standarti. 2.pielikums. MK noteikumi Nr. 461, http://www.lm.gov.lv/upload/darba_devejiem/profesiju_standarti.pdf</p> <p>Profesijas standarts ir Profesiju klasifikatora daļa un nosaka profesijai atbilstošos profesionālās darbības pamatuzdevumus un pienākumus, profesionālās kvalifikācijas pamatprasības, to izpildei nepieciešamās vispārējās un profesionālās zināšanas, prasmes, attieksmes un kompetences.</p> <p>Avots: VISC mājas lapa, http://visc.gov.lv/profizglitiba/standarti.shtml</p>
KOM	<p>Ekspertu grupas izstrādātā definīcija: Profesijas standarts nosaka profesijai atbilstošos profesionālās darbības pienākumus un uzdevumus, to izpildei nepieciešamās vispārējās un profesionālās zināšanas, prasmes un kompetences.</p>	

EDUCATION INSTITUTION – IZGLĪTĪBAS IESTĀDE

	EDUCATION INSTITUTION	IZGLĪTĪBAS IESTĀDE
DEF	<p>Educational institution – established institution that provides education as its main purpose, such as a school, college, university or training centre. Such institutions are normally accredited or sanctioned by the relevant national education authorities or equivalent authorities. Educational institutions may also be operated by private organizations, such as religious bodies, special interest groups or private educational and training enterprises, both for profit and non-profit.</p> <p>Source: UNESCO-UIS (2012). International Standard Classification of Education, ISCED 2011. Canada: UNESCO Institute for Statistics, http://www.uis.unesco.org/Education/Documents/isced-2011-en.pdf</p>	<p>Izglītības iestāde – valsts, pašvaldību, valsts augstskolu vai citu juridisko vai fizisko personu dibināta iestāde, kuras uzdevums ir izglītības programmu īstenošana, vai komercsabiedrība, kuram izglītības programmu īstenošana ir viens no darbības veidiem</p> <p>Avots: Izglītības likums, 1. pants, 7. punkts, http://m.likumi.lv/doc.php?id=50759</p>
PIEM	<p>The European Credit Transfer and Accumulation System (ECTS) [...] facilitates the award by higher education institutions of credits based on learning outcomes [...]</p> <p>Source: European Parliament and Council (2009). Recommendation on the establishment of a European Credit System for Vocational Education and Training (ECVET), http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32009H0708%2802%29&from=EN</p> <p>Higher education institutions are crucial partners in delivering the European Union's strategy to drive forward and maintain growth.</p> <p>Source: European Commission's website. EU activities in the field of higher education, http://ec.europa.eu/education/policy/higher-education/index_en.htm</p>	<p>Valsts, pašvaldību izglītības iestādes, valsts augstskolu vidējās izglītības iestādes un privātās izglītības iestādes, izņemot komercsabiedrības un augstskolas, darbojas, pamatojoties uz šo likumu, citiem likumiem un normatīvajiem aktiem, kā arī attiecīgās iestādes nolikumu, kuru apstiprina iestādes dibinātājs.</p> <p>Avots: Izglītības likums, http://likumi.lv/doc.php?id=50759</p> <p>Izglītības iestādes dibinātājs vai tā pilnvarota persona mēneša laikā pēc izglītības iestādes dibināšanas iesniedz Izglītības kvalitātes valsts dienestā izglītības iestādes reģistrācijas iesniegumu.</p> <p>Avots: Izglītības iestāžu reģistrācijas kārtība, http://likumi.lv/doc.php?id=97050</p>
KOM	<p>Sākotnējais definīcijas projekts: Izglītības iestāde – valsts, pašvaldību, valsts augstskolu vai citu juridisko vai fizisko personu dibināta iestāde, kuras uzdevums ir izglītības programmu īstenošana, vai komercsabiedrība, kuram izglītības programmu īstenošana ir viens no darbības veidiem.</p> <p>Ekspertu grupas izstrādātā definīcija: Izglītības iestāde – valsts, pašvaldību, citu juridisku vai fizisku personu dibināta iestāde, kuras uzdevums ir izglītības programmu īstenošana.</p>	

	COMPETENT BODY	KOMPETENTA IESTĀDE
DEF	<p>Competent authority – person or organization that has the legally delegated or invested authority, capacity, or power to perform a designated function.</p> <p>Source: Business Dictionary, http://www.businessdictionary.com</p>	<p>Latvijas normatīvajos aktos termina definīcija nav atrasta.</p> <p>National competent authority – valstu kompetentās iestādes</p> <p>Avots: LZA Akadēmiskā terminu datubāze, http://termini.lza.lv</p>
PIEM	<p>If you are a U.S. citizen or resident, you can request assistance from the U.S. competent authority (See the instructions in Revenue Procedure 2006-54) if you think that the actions of the United States, a treaty country, or both, cause or will cause a tax situation not intended by the treaty between the two countries.</p> <p>Source: International Revenue Service's website. Competent Authority Assistance, https://www.irs.gov/Individuals/International-Taxpayers/Competent-Authority-Assistance</p> <p>EU texts often refer to the "competent body", "competent department" or "competent official", meaning the body, department or official that is responsible for the activity in question.</p> <p>Source: English Language & Usage Stack Exchange. Do we use 'competent' to indicate the person or body responsible for something? Website http://english.stackexchange.com/questions/232750/do-we-use-competent-to-indicate-the-person-or-body-responsible-for-something</p> <p>The following national academies and organisations have been asked by the UK Visas & Immigration (UKVI) to act as designated competent bodies (DCB) for the purpose of assessing applications for Tier 1 "exceptional talent" or "exceptional promise" visas.</p> <p>Source: University College's London website. The role of the Competent Bodies and the decision making process http://www.ucl.ac.uk/hr/docs/tier1_guidance.php</p>	<p>Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi, ko veic kompetentās iestādes, lai novērstu, izmeklētu, atklātu noziedzīgus no; Tiesībaizsardzības direktīva</p> <p>Avots: LZA Akadēmiskā terminu datubāze, http://termini.lza.lv</p> <p>Eiropas Savienības dalībvalstu kompetentās iestādes (nosaukuma rakstības oriģinālforma dalībvalstu tiesību aktos) minētas šo noteikumu 1.pielikumā.</p> <p>Avots: Kārtība, kādā tiek veikta informācijas apmaiņa nodokļu jomā starp Latvijas un citu Eiropas Savienības dalībvalstu kompetentajām iestādēm un ārvalstu kompetentajām iestādēm, ar kurām ir noslēgti Latvijas Republikas Saeimas apstiprināti starptautiskie līgumi, 5.11.2013., http://likumi.lv/doc.php?id=261702</p> <p>Pamatlēmums paredz, ka valstīm ir jānosaka kompetentā iestāde vai iestādes, kuras ir kompetentas atzīt un izpildīt lēmumu. Ieviešot minēto pamatlēmumu krimināltiesību jomā, Latvijā tika ieviests modelis, kurā ir gan kompetentā iestāde (rajona (pilsētas) tiesas), gan centrālā iestāde (Tieslietu ministrija). Tāda pati kārtība paredzēta arī likumprojektā.</p> <p>Avots: Gaijsa, J. (2014). Pārmaiņas administratīvo pārkāpumu jomā: starptautiskā sadarbība administratīvo sodu izpildē, Latvijas Vēstneša Portāls „Par Likumu un Valsti”. 03.06.2014., http://www.lvportals.lv/print.php?id=263355</p>
KOM	<p>Ekspertu grupas izstrādātā definīcija: Kompetenta iestāde – iestāde, kura ir pilnvarota īstenot normatīvajos aktos noteiktas funkcijas.</p>	

	PROVIDER	IZGLĪTĪBAS ĪSTENOTĀJS
DEF	<p>Education or training provider – any organisation or individual providing education or training services.</p> <p>Education and training providers may be organisations specifically set up for this purpose, or they may be other bodies, such as employers who provide training as part of their business activities. Training providers also include independent individuals who offer services.</p> <p>Source: Cedefop (2014). Terminology of European education and training policy: A selection of 130 key terms. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, http://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/publications/4117</p> <p>Education provider – an organization that provides education, either as a main or ancillary objective. This can be a public educational institution, as well as a private enterprise, non-governmental organization or non-educational public body.</p> <p>Source: UNESCO-UIS (2012). International Standard Classification of Education, ISCED 2011. Canada: UNESCO Institute for Statistics, http://www.uis.unesco.org/Education/Documents/isced-2011-en.pdf</p>	<p>Latvijas normatīvajos aktos termina definīcija nav atrasta.</p> <p>Izglītības programmas tiek īstenotas izglītības iestādē, biedrībā, nodibinājumā, amatu meistarību darbnīcā, studijā vai Nacionālo bruņoto spēku vienībā, kuras uzdevumos ietilpst pieaugušo izglītības programmu īstenošana.</p> <p>Avots: Izglītības likums, 36. pants, 1. punkts, http://likumi.lv/doc.php?id=50759</p> <p>Adult learning provider – pieaugušo izglītības īstenošājs</p> <p>Avots: Par „Eiropas Pieaugušo izglītības glosārija” terminiem, 24.08.2010., http://likumi.lv/doc.php?id=222079</p>
PIEM	<p>In Norway, the programme “basic competence in working life” was developed by the educational sector, but it targets employees, meaning that it is the employer – in cooperation with a programme provider and possibly also with a trade union organisation – who initiates the provision and applies for public funding.</p> <p>Source: European Commission/EACEA/Eurydice (2015). Adult Education and Training in Europe: Widening Access to Learning Opportunities. Eurydice Report. Luxembourg: Publications Office of the European Union, http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/thematic_reports/179en.pdf</p> <p>So why is it that young people are not getting the skills that employers need? One reason is the failure of employers, education providers, and young people to understand one another.</p> <p>Source: McKinsey & Company. Education to employment: Getting Europe’s youth into work. Website, http://www.mckinsey.com/industries/social-sector/our-insights/converting-education-to-employment-in-europe</p>	<p>Ja strīdus gadījumā persona norāda uz faktoriem, kas varētu būt par pamatu tās tiešai vai netiešai diskriminācijai šā panta pirmajā daļā minēto apstākļu dēļ, izglītības programmas īstenošājs pienākums ir pierādīt, ka atšķirīgas attieksmes aizliegums nav pārkāpts.</p> <p>Avots: Izglītības likums, http://likumi.lv/doc.php?id=50759</p> <p>Kārtība nosaka, kā tiek sadalīta pašvaldībai piešķirtā mērķdotācija no valsts budžeta līdzekļiem pedagogu darba algām un valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām (turpmāk – mērķdotācija) Kārsavas novada pašvaldības (turpmāk – pašvaldība) interesu izglītības programmu īstenošanai.</p> <p>Avots: Interesu izglītības programmu izvērtēšanas un finansēšanas kārtība Kārsavas novadā, http://www.karsava.lv/upload/izglitiba/pulcini_2014_nolikums.pdf</p> <p>Materiāla autori piedāvā šo palīglīdzekli cerībā, kas tas būs noderīgs pedagogu tālākizglītības programmu īstenošanai, lai veidotu savu tālākizglītības programmu kvalitātes nodrošināšanas sistēmu.</p> <p>Avots: Metodiskais palīglīdzeklis pedagogu profesionālās meistarības pilnveides kvalitātes izvērtēšanai, Lielbritānijas Padomes un IZM projekts „Kvalitātes nodrošināšana pedagogu tālākizglītībā Latvijā”, http://visc.gov.lv/vispizglitiba/saturs/dokumenti/metmat/met.lidz_ped.prof.meistaribas.pilnveides.kval.izverteshana.pdf</p>
KOM	<p>Sākotnējais definīcijas projekts: Izglītības īstenošājs – izglītības iestāde vai cita juridiska persona, kura ir tiesīga īstenot izglītības programmas.</p> <p>Ekspertu grupas izstrādātā definīcija: Izglītības īstenošājs – izglītības iestāde, cita juridiska vai fiziska persona, kura ir tiesīga piedāvāt un/vai īstenot izglītības programmas.</p>	

	AWARDING BODY	IZSNIEDZĒJIESTĀDE
DEF	<p>Awarding body – a body issuing qualifications (certificates, diplomas or titles) formally recognising the learning outcomes (knowledge, skills and/or competences) of an individual, following an assessment and validation procedure.</p> <p>Source: Cedefop (2014). Terminology of European education and training policy: A selection of 130 key terms. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, http://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/publications/4117</p>	<p>Latvijas normatīvajos aktos termina definīcija nav atrasta.</p> <p>Issuing authority – izdevēja iestāde; izdevējīestāde (ieteicams); izsniedzēja iestāde; izsniedzējīestāde; izsniegšanas iestāde; sprieduma pieņemšanas iestāde</p> <p>Avots: LZA Akadēmiskā Terminu datubāze, www.termini.lza.lv</p>
PIEM	<p>Credit transfer - a process that allows credit awarded by one higher education awarding body to be recognised and count towards the requirements of a programme at another institution [...]</p> <p>[...] recognition means that the number of credits gained for compatible learning outcomes achieved in another context will replace the number of credits that are allocated for compatible learning outcomes at the awarding institution.</p> <p>Source: European Union (2015). ECTS Users' Guide. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, http://ec.europa.eu/education/library/publications/2015/ects-users-guide_en.pdf</p> <p>Awarding institution – a university or other higher education institution which awards degrees, diplomas, certificates or credits at tertiary level.</p> <p>Source: European Area of Recognition. Glossary. Website, http://www.eurorecognition.eu/emanual/glossary/glossary.aspx</p> <p>Please identify the accreditation organisation(s) that provides the accreditation of the degree programme or the degree awarding institution, and the country in which the accreditation organisation operates.</p> <p>Source: Lokhoff, J., Durkin, K., et.al. (2010). A Tuning guide to formulating degree programme profiles, Including Programme Competences and Programme Learning Outcomes, Bilbao: Publicaciones de la Universidad de Deusto, http://core-project.eu/documents/Tuning%20G%20Formulating%20Degree%20PR4.pdf</p>	<p>Ja ceļojošā izstāde izveidota Kopienā, ceļojošās izstādes sertifikātā izsniedzējīestāde ir tās dalībvalsts uzraudzības iestāde, kurā izveidota ceļojošā izstāde.</p> <p>Avots: Eiropas Kopienu Komisija (2006). Komisijas regula (EK) Nr. 865/2006, (04.05.2006), ar ko paredz sīki izstrādātus noteikumus attiecībā uz Padomes Regulas (EK) Nr. 338/97 par savvaļas dzīvnieku un augu sugu aizsardzību, reglamentējot to tirdzniecību, ieviešanu, http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/PDF/?uri=CELEX:32006R0865&from=LV</p> <p>Nepreferenciālas preču izcelsmes sertifikātu izsniedz Muitas likuma 23.pantā noteiktā izsniedzējīestāde (turpmāk - izsniedzējīestāde) pēc Komisijas 1993.gada 2. jūlija Regulas (EEK) Nr.2454/93, ar ko nosaka īstenošanas kārtību Padomes Regulai (EEK) Nr. 2913/92 par Kopienas Muitas kodeksa izveidi, 49.pantā noteiktā iesnieguma un aizpildītas nepreferenciālā preču izcelsmes sertifikāta veidlapas saņemšanas.</p> <p>Avots: Nepreferenciālas preču izcelsmes sertifikātu izsniegšanas un izsniegto sertifikātu pārbaudes kārtība, http://likumi.lv/ta/id/155762</p>
KOM	<p>Tā kā līdz šim Latvijā izglītību vai kvalifikāciju apliecinājošus dokumentus izsniedz institūcija (izglītības iestāde), kas arī īsteno izglītības programmas, nav bijusi vajadzība ieviest terminu, kas raksturotu institūciju, kas tikai izsniedz dokumentus, bet neīsteno izglītojošo darbību.</p> <p>Terminu „awarding body” latviešu valodā var skaidrot kā kompetentu institūciju, kurai ir tiesības izsniegt izglītību vai kvalifikāciju apliecinājošus dokumentus. Latvijas izglītības sistēmas kontekstā tā parasti ir izglītības iestāde. AIC ierosina izmantot terminu „izsniedzējīestāde”.</p> <p>Ekspertu grupas izstrādātā definīcija: Izsniedzējīestāde – kompetenta iestāde, kura ir tiesīga izsniegt izglītības dokumentus.</p>	

TERMINOLOĢIJA

.....

EIROPAS KVALIFIKĀCIJU
IETVARSTRUKTŪRAS UN
LATVIJAS KVALIFIKĀCIJU
IETVARSTRUKTŪRAS
KONTEKSTĀ

Līdzfinansē
Eiropas Savienība